

Η ΛΑΒΡΥΣ

Λεσβιακός Λόγος

Τεύχος 3

Δρχ 120

Η ΛΑΒΡΥΣ Λεσβιακός Λόγος

Γυναίκες! Το περιοδικό αυτό είναι δικό σας! Θέλουμε τη συμμετοχή σας. Αν έχετε άρθρα, σκίτσα, φωτογραφίες, ποίηση, ιστορίες, προσωπικές εμπειρίες, μεταφράσεις φεμινιστικών και λεσβιακών κειμένων, που θα θέλατε να δημοσιευτούν, στείλτε τα στη ΛΑΒΡΥ. Θα χαρούμε να τα δημοσιεύουμε, επώνυμα ή ανώνυμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ποιήματα.....	1
Ας κάτσουμε λοιπόν στ' αυγά μας.....	2
Σεξουαλικότητες και πολιτική.....	3
Το μέλλον είναι θηλυκό.....	7
Λεσβιακές Εξαλλοσύνες.....	15
Λεσβίες και Ομοφυλόφιλοι.....	16
Ποιήματα.....	19
Μια Γενεαλογία.....	20
Ποιήματα.....	30
Παραμύθι.....	32
Βιασμός Αφιέρωμα.....	37
Το Γυναικείο Ειρηνιστικό Κίνημα.....	42
Λαβράκια.....	44
Ποιήματα.....	49
Στήλη Συνεργασίας.....	50
Λεσβιοσκόπιο.....	54
Κάλεσμα.....	58
Βιβλιοπαρουσίαση.....	60
Στήλη Αλληλογραφίας.....	62
Σχόλια.....	65

Το περιοδικό αυτό βγήκε με πολλή αγάπη και ελάχιστα χρήματα! Χρωστάμε ακόμα στο τυπογραφείο. Οτιδήποτε έχετε να συνεισφέρετε, θα γίνει δικό και θα βοηθήσει στην έκδοση του δεύτερου φύλλου.

Παρακαλούμε τις συνεργάτριες μας να μας λένε αν θέλουν να δημοσιεύεται το όνομα τους (και πώς), ή όχι.

Φωτογραφία Εξώφυλλου - Χαρούλα

Κάθε άρθρο εκφράζει τις απόψεις εκείνης που τό έγραψε, κι όχι αναγκαστικά τη συλλογική γνώμη της ομάδας.

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ

Στό 2ο τεύχος της ΛΑΒΡΥΣ παραλείψαμε ν' αναφέρουμε πως το εξώφυλλο ήταν αναπαγωγή αφίσας σχεδιασμένης από τη Tee Corinne (Oregon, USA)

Το ποίημα της Adrienne Rich και το άρθρο της Marilyn Frye είχαν και τα δύο πρωτοπαρουσιαστεί στο περιοδικό SINISTER WISDOM. Μας ζήτησαν από το περιοδικό

να δημοσιεύσουμε την ακόλουθη σημείωση: "Το SINISTER WISDOM είναι ένα λεσβιακό φεμινιστικό περιοδικό που ασχολείται με τη τέχνη, τη γλώσσα και τη πολιτική, κι ενθαρρύνει ένα διάλογο ανάμεσα σε γυναίκες πέρα απ' όλα τα υπαρκτά σύνορα που μας χωρίζουν.

Τιμή: 12 Δολάρια για 4 τεύχη.
Διεύθυνση: P.O. Box 660, Amherst
MA 01004, USA.

Υπευθνη σύμφωνα με το νομό:

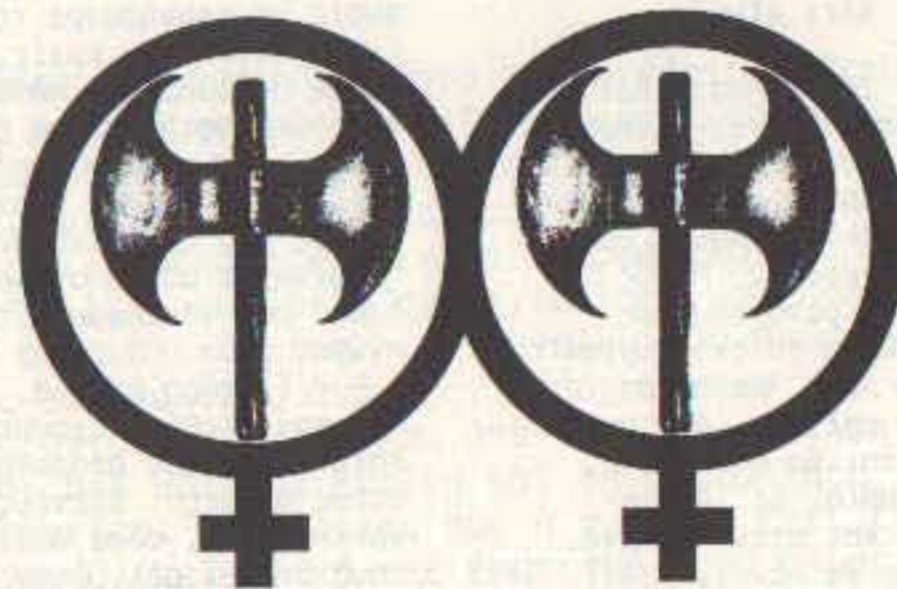
ΜΑΡΙΑ ΜΠΙΝΕΤΟΥ

Ρωμανου Μελωδου 4 Αθηνά

Ετησια συνδρομή: δρχ.400

Αλληλογραφία-συνδρομές-οικονομικές ενισχύσεις

TAX. ΘΥΡΙΔΑ 2741 ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΑΘΗΝΑ

Κείνα τ' αφέρα σου, γυναίκα,
Γερά, αδύναμα, όπως και νάχει
Μη τ' αφήνεις άλλο στην εφεδρεία
- μιά ζωή εφεδρεία -
σκουριάζουν.
κι' ένα πρωί θαρρείς πως πάντα έτσι ήταν
Σκουριασμένα.-

ΜΑΡΙΑ

Ας κάτσουμε λοιπόν στ' αυγά μας (ή γιατί δεν πρέπει να γίνει λεσβιακό κίνημα)

Αμάν, τι κακό μας βρήκε, ποιόν να το πω, ποιός ν' ακούσει. Αμ'τα 'λεγα εγώ, τα 'λεγα. Όσο ημασταν λίγες, μια οικογένεια ημασταν, έλεγε η μια, χειροκροτούσε η άλλη, έλεγε η άλλη, συμφωνούσε η μια. Πολύ ωραία δηλαδή τι παραπάνω θέλαμε. Να γίνουμε λείι περισσότερες. Τι να τις κάνουμε βρε παιδιά τις περισσότερες, καλά δεν τα βρίσκουμε έτσι; Αλλά δεν μ'άκουγαν.

Ε, γινάμε όχι περισσότερες, αλλά πλήθος. Από τότε μάλιστα που η ομάδα μας λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Ερωτικού Προσανατολισμού, σα μανιτάρια ξεφυτρώνουν οι λεσβίες. Και τι καταλάβαμε; Ίσα-ίσα που τώρα έχουμε και διαφορετικές απόψεις. Γιατί αυτές οι λεσβίες παιδί μου, δεν έχουν μυαλό, όσα τους δίνεις, άλλα τόσα θέλουν, άντε να τα πάρουν όλα να δούμε τι θα γίνουμε. Τα πάντα για το πως θα κάνουμε ντόρο γύρω απ'το όνομά τους. Τι καινούργιο ακούγεται τώρα, ξεροτες; Να κάνουμε λείι κίνημα.

Άκου κι-νη-μα!

Τι να το κάνεις βρε το κίνημα; Και πως; Έτσι άντε-άντε; Για να γίνει κίνημα πρέπει να έχεις στόχους, πράγματα να διεκδικήσεις. Αλλά εμείς; Είμαστε καταπιεσμένες εμείς; Εμείς τι να διεκδικήσουμε, δεν υπάρχει και τίποτα να μην έχουμε. Μήπως δε βρίσκουμε δουλειά; Αφού μόνο λεσβίες ζητάνε. Βλέπετε οι εργοδότες το σκέφτονται έξυπνα. "Έτερο είναι" σου λέει "με άντρα θα πάει, το μαγαζί θα μου μολύνει, άσε που μεθαύριο θα κάνει παιδιά και θα μου φύγει, δεν μου κάνει". Ενώ η λεσβία, ε; Αντρα-γυναίκα παιδί μου, με μυσ και στενή λεκάνη, ότι πρέπει. Και παιδιά δε θα κάνει, γιατί τι δουλειά έχουν αυτές με τη μητρότητα, αφού μόνο το μουστάκι τους λείπει, συμφέρει. Όλες οι αγγελίες λεσβίες ζητάνε. Μη κοιτάς που ήμαστε εμείς οι τεμπέλες.

"Η άντε να πιάσεις καθηγητική έδρα σε κάποιο πανεπιστήμιο, ή να στελεχωσεις εταιρεία, ή τέλος πάντων ν' ανέβεις σε κάποια ιεραρχία χωρίς να δηλώσεις λεσβία. Έξω-πραγματικό. Ποιός σέβεται σήμερα μια "φυσιολογική"; Ούτε επιθετική είναι, ούτε οργανική ανωμαλία έχει, ούτε σωβινίστρια, ούτε άσκημη. Αηδία δηλαδή, τίποτα δεν αξίζει, όλοι την κοροϊδεύουν και την προσβάλλουν. Ενώ εμάς, όσο μας βλέπουν έτσι, μας έχουν στα ώπα-ώπα.

Αμ στις σχέσεις μας με τους άλλους; Μωρέ μια χαρά είμαστε, όλοι μας εκτιμούν και μας έχουν παράδειγμα για μίμηση. Δε βλέπετε τι τραβάνε οι ετεροφυλόφιλες που

χρειάζεται να κρύβονται απ'τους φίλους, την οικογένειά τους; Πόσες φορές δεν ακούσαμε γονιούς να λένε: "Εμένα η κόρη μου ετερο; θα την σκοτώσω καλύτερα παρά να με ρεζιλιώσει"

Και μήπως εμείς αντιμετωπίζουμε κίνδυνο βιασμού; Ποιός μας πλησιάζει, εκτός δηλαδή που τους είμαστε αντιαισθητικές. Το να βιάσεις λεσβία, θεωρείται στις μέρες μας ιεροσυλία. Περπάτα βράδυ σε σκοτεινά σοκάκια κι αν στην πέσει κανείς κατά λάθος, πες ότι είσαι λεσβία, να δεις. Στα γόνατα θα πέσει να σου ζητάει συγνώμη και δεν το κουνάει από κει αν δεν τον παρηγορήσεις. "Έλα, σώπα, δεν θα σου κάνω κακό, φύγε άφοβα, σε συγχωρώ".

Λοιπόν τι να το κάνουμε το κίνημα. Αφού ετούτη η κοινωνία για τη δική μας καλοπέραση φτιάχτηκε. Η καταξίωσή μας στα μάτια του κόσμου είναι τόσο μεγάλη, μέχρι που αρχίσαμε να βαριόμαστε. Κι όλ'αυτά, σημειώστε, χωρίς να κουνήσουμε το μικρό μας δαχτυλάκι. Γιατί τι κάναμε εμείς, τίποτα δεν κάναμε. Εμείς μαζεύουμε κάθε Τετάρτη για τοαί με λίγα ψευδοφιλογικά βουτήματα και βολεύουμε στην αναγνωρισμένα αναπαυτική μας ανωμαλία. (Αν δε με πιστεύετε, ρωτήστε τους άλλους ένα γύρο, να δείτε). Από μόνη της η κοινωνία μας αναγνώρισε, αυτή μας αγκάλλισε σαν τα καμάρια της. Και θέλουμε τώρα αγώνα;

Ε, τώρα βέβαια, ένα δεν μου πάει καλά. Που σαν λεσβίες έχουμε τόση πολλή επιθετικότητα και δεν μπορούμε να την εκτονώσουμε στους άντρες. Βλέπετε αυτοί είναι τόσο γλυκούληδες, τόσο φοβισμένοι, που το στόμα τους στάζει μέλι όταν μας μιλάνε. Αφού πραγματικά μια μέρα που είχα καιρό να δείρω και δεν άντεχα, μπαίνω με την ταμπέλα στο κούτελο σ'ένα μπάρ. Αμέσως όλοι οι άντρες στα πόδια μου "Και καλώς ήρθατε κυρία Λεσβία, και όλα δικά σας κυρία Λεσβία, κι αν δε σας αρέσουμε να πεθάνουμε κυρία Λεσβία". Πιάνω έναν στην τύχη.

- Έλα δω ρε παιδάκι μου, δος μου μια αφορμή να σε δείρω.
- Μα πως κυρία Λεσβία;
- Ε, δεν ξέρω, βρίσε με.
- Εγώ να σας βρώ, δεν μπορώ, σας σέβομαι χτυπήστε με έτσι, αλλά να σας δώσω αφορμή αποκλείεται, είναι κάτι έξω απ'τις αρχές μου.

Τι να κάνω και γω, τον έστειλα στο νοσοκομείο, έτσι, χωρίς αφορμή. Ε, αφού δε μας δίνουνε τι να κάνουμε δηλαδή, Κίνημα;

Μαρία

«Σεξουαλικότητες και Πολιτική»

Το ακόλουθο κείμενο διαβάστηκε από την Αυτόνομη Ομάδα Ομοφυλόφιλων Γυναικών, στο συνέδριο του ΑΚΟΕ στις 7 Νοεμβρίου 1982. Δεν περιμέναμε βέβαια να μας συγχαρούν για τις απόψεις μας, όμως η αντίδραση που ακολούθησε μας άφησε κατάπληκτες κι εξαγριωμένες. Μας αποκάλεσαν έξαλλες, ακραίες, και...φασίστριες!

Αν κάποιος είχε σηκωθεί και αναγγείλει θριαμβευτικά "Το Μέλλον είναι Μαρξιστικό", ασφαλώς θα τον είχαν κάνει θεό. "Το Μέλλον είναι θηλυκό", όμως--αυτό πιά μυρίζεται φασισμό...

Η αντίδραση αυτή σ'ένα σύνθημα που σ'άλλες χώρες έχει γίνει πια ψωμωτόρι, δείχνει ξεκάθαρα πόσο πίσω βρισκόμαστε σαν χώρος ανεπτυγμένων ιδεών και κινήματων. Δεν πειράζει--μας είναι γνωστό πως οι λεσβίες φεμινίστριες πάντα προπορεύονται στην ανάπτυξη ενός τέτοιου χώρου, και πάντα κατακεραυνώνονται. Βλέπουμε μιά τέτοια αντίδραση σαν ένδειξη της τρομάρας που υπάρχει στις ψυχούλες των "προοδευτικών" αδελφών μας γιατί κάπου αρχίζουν και συνειδοτοπολούν πως τα πράγματα αλλάζουν και πως όντως το μέλλον είναι θηλυκό. Σαν τέτοια, τη δεχόμαστε λοιπόν με χαρά.

*Απόψε, επιτέλους, σ'αυτό τό συνέδριο θ'άκουστούν και δύο λόγια για τή γυναικεία σεξουαλικότητα πού μέχρι τώρα έχει περάσει άπαρατήρητη. Είμαστε γυναίκες, μās ένδιαφέρουν οί γυναίκες κι άπευθυνόμαστε στίς γυναίκες.

Μέχρι σήμερα ή γυναικεία σεξουαλικότητα έχει δοθεί μέσα από τήν έτεροφυλόφιλη σχέση, δηλαδή, σαν έξάρτημα τής άντρικής σεξουαλικότητας. Η γυναίκα δεν θεωρείται νά έχει δικές της σεξουαλικές ανάγκες, υπάρχει μόνο για νά έκπληρώνει τίς άντρικές, και μέσα από τήν ίκανοποίηση του άντρα πιστεύεται ότι βρίσκει εκείνη και τή δικιά της.

Θεωρείται άπαραδέκτο πώς ή γυναίκα έχει ένα δικό της κορμί, έναν ολότελα δικό της έρωτισμό, πού μπορεί νά έκφραστεί χωρίς τόν άντρα. Τόσο περασμένο είναι μέσα μας αυτό, πού έχει φτάσει ή έτεροφυλόφιλη σεξουαλικότητα νά θεωρείται δεδομένη. Αυτό δεν είναι τυχαίο. Η γυναίκα πειθαναγκαστικά έφτασε νά εξαρτάται από τόν άντρα, νά είναι δηλ. έτεροφυλοφιλη. Κι αυτό έπειδή ό άντρας τήν έχει άπόλυτα ανάγκη. Χωρίς αυτή δεν θά υπήρχε ζωή πάνω στον πλανήτη. Όχι μόνο δεν θά υπήρχε άναπαραγωγή, αλλά ούτε και θά έκπληρώνονταν όλες εκείνες οί λειτουργίες πάνω στίς όποιες στηρίζεται ή κοινωνία και τίς όποιες πάντα έκπληρώνει ή γυναίκα δωρεάν και μάλιστα με τήν άίσθηση του καθήκοντος πρός τόν άντρα.

Μέ λίγα λόγια, πάνω στην καταδυνάστευση τής γυναικείας σεξουαλικότητας έχει στηριχτεί ολόκληρο τό σημερινό κοινωνικό κατασκεύασμα, πού είναι καθαρά άνδροκρατικό.

Η σεξουαλικότητα λοιπόν ταυτίστηκε με τήν άναπαραγωγή, δηλαδή, με τή διείσδυση.

Δέν έχουμε παρά νά ρίξουμε μιά αναλυτική ματιά στην ιστορία της ανθρωπότητας γιά νά δοῦμε πῶς ἡ γυναίκα ἀναγκάστηκε νά γίνει ἑτεροφυλόφιλη. Ἡ ἑτεροφυλοφιλία δέν εἶναι παρά μιά καταναγκαστική μορφή σεξουαλικότητας. Σ'αυτό χρησίμεψε καί ἐξακολουθεῖ νά χρησιμεύει ἡ τρομακτική ἀσκηση ψυχολογικῆς καί σωματικῆς βίας ἐναντία στή γυναίκα ἀπό τόν ἄντρα, μιά βία μέ χίλια πρόσωπα. Ὁ βιασμός, οἱ κλειτοριδεκτομές, οἱ ζῶνες ἀγνότητας, τό ράψιμο τοῦ αἰδοίου, οἱ φόντοι γιά μοιχεία, οἱ ξυλοδαρμοί, οἱ συζυγοκτονίες, ἡ νομική κατωτερότητα τῆς γυναίκας καί ἡ νομική καταδίωξη της, ἡ λατρική, ψυχιατρική, παραψυχιατρική βία, τό κυνήγι ὅλων ἐκείνων τῶν γυναικῶν πού τόλμησαν νά εἶναι διαφορετικές, (ἄρα ἀφύσικες), ἐξευτελισμός τῆς γυναίκας στήν πορνεία καί τήν πορνογραφία, ἀκόμα καί αὐτή ἡ σεξουαλική ἐπανάσταση, ὅλα ἀποσκοποῦν στό νά δαμασθεῖ καί νά ἐξουδετερωθεῖ ἡ σεξουαλικότητά μας.

Μέ ποιά λογική λοιπόν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ φυσιολογική μιά συμπεριφορά, πού ἔχει ἐπιβληθεῖ μέ τέτοια ὀλοκληρωτική ἐπέμβαση; Ποῦ εἶναι λοιπόν ἡ ἐπιλογή τῆς ἑτεροφυλόφιλης γυναίκας;

Ἡ λεσβιακή σεξουαλικότητα ἔρχεται νά ἀμφισβητήσῃ καί νά καταρίψει τή "φυσικότητα" τῆς ἑτεροφυλόφιλης σεξουαλικότητας. Γιατί πολύ ἀπλῶ ἡ λεσβιακή ἐπιθυμία σημαίνει ἄρνηση τοῦ ἄντρα, τοῦ κοινωνικοῦ γυναικείου ρόλου, ἄρνηση ὅλων τῶν ἀξιῶν καί τῶν πρακτικῶν, πού στηρίζουν τό σύστημα τῆς πατριαρχικῆς, πυρηνικῆς οἰκογένειας καί παραπέρα τοῦ ἀνδροκρατικοῦ συστήματος. Αὐτό εἶναι τό σημαντικότερο στοιχεῖο πού κάνει τό λεσβιασμό ἐπικίνδυνο. Γι'αὐτό καί καταδικάζεται ὄχι μόνο ἀπό τά κόμματα καί τό κράτος, ἀν καί τουλάχιστον ἐπίσημα θεωρεῖται ἀνύπαρκτη, μιά καί δέν ὑπάρχει νόμος πού νά μᾶς ἀναφέρει, ἀλλά κι ἀπό τίς πιό προοδευτικές (!) πολιτικές δυνάμεις.

Ἡ λεσβιακή σεξουαλικότητα δέν εἶναι ἀπλῶ καί μόνο ἡ ἐπιλογή μιᾶς ἄλλης γυναίκας, ἀλλά μιά πολιτική θέση. Εἶναι ἡ καθαυτή γυναικεία σεξουαλικότητα ὅταν ἡ γυναίκα διαλέγει, ὅταν ἔχει τή δυνατότητα νά διαλέξει. Τῆς δίνει τό χαμένο της ἐρωτισμό, τή συναισθηματική της συνοχή, τήν ψυχολογική της ἰσορροπία.

Ἡ λεσβιακή ὑπαρξη ἐπακλείει μέσα της τή δυνατότητα μιᾶς διαφορετικῆς πραγματικότητας, πού δέ δέχεται τή βία καί τήν ὑποταγή. Γιατί ξέρεῖ ὅτι: "Ἡ ἐνεργητικότητα στή γυναίκα παρεκκλίνει ἐξαιτίας τῆς ἄρνησης τῆς σεξουαλικότητάς της σ'ένα συνεχές καί τελικά ἀμετάκλητο σύστημα καταστολής". Ὁ λεσβιασμός πετυχαίνει τήν ἄρση τῆς θέσης αὐτῆς καί ἐπιτυγχάνει νά δώσει μιά καινούργια ὠθηση στίς κοινωνικές σχέσεις, μιά καινούργια ὀπτική γωνία στό πῶς οἱ γυναῖκες θά ἀντιμετωπίζουν γυναῖκες, χωρίς τήν ἄμεση παρεμβολή τοῦ ἄντρα, πού διαστρεβλώνει καί κάνει ἀνταγωνιστικές τίς σχέσεις μεταξύ τῶν γυναικῶν.

Ξεφεύγοντας ἡ λεσβία ἀπό τήν καθιερωμένη εἰκόνα τῆς κοινωνικά ἀποδεκτῆς γυναίκας δίνει μιά καινούργια ἔνταση, σχῆμα καί δομή στίς κοινωνικές συγκρούσεις καί ἰδιαίτερα στή σύγκρουση τῶν γυναικῶν μέ τοὺς ἄντρες, πού ἐνισχύουν καί διαιωνίζουν αὐτή τήν κατάσταση πρὸς ὄφελός τους.

Ἡ λεσβία ζώντας μόνο μέ γυναῖκες δέ σημαίνει πῶς ἀπομονώνεται ἀπό τόν ὑπόλοιπο κόσμο, ἀπλῶ ἐνεργοποιεῖται καί ἀντλεῖ δύναμη, ἰδέες γιά νά ἀντιμετωπίσει καί νά παλέψῃ αὐτό τόν κόσμο.

Ἡ λεσβία ἔχοντας τή γυναίκα στό κέντρο τοῦ σύμπαντός της ἀποδεσμεύεται. Μένει ἐλεύθερη νά βρεῖ τό πραγματικό της πρόσωπο, τόν πραγματικό της ἑαυτό, ν'ἀνακαλύψῃ τόν κόσμο γύρω της καί νά τόν ξαναφτιάξῃ ἀπ' τήν ἀρχή. Ἡ λεσβία προσπαθεῖ νά φέρῃ στο φῶς τίς πραγματικές αἰτίες καταπίεσης ὅλων τῶν γυναικῶν ξεσκεπάζοντας μιά ὀλοκληρή ἱστορία γυναικείας ζωῆς καί δημιουργίας, τόσο καλά διαστρεβλωμένης ἀπό τοὺς ἄντρες: νά δημιουργήσῃ ἕνα κόσμο ἰσότιμο, ἐλεύθερο, χωρίς κοινωνικές, ταξικές, φυλετικές, ἢ ὅ,τι ἄλλο, διακρίσεις, πού θ'ἀφήνει ἐλεύθερα τά γυναικεῖα συναισθήματα νά ἐκφραστοῦν, γιατί πολύ ἀπλῶ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΕἶΝΑΙ ΘΗΛΥΚΟ.

A.O.O.Γ.

Για το Συνέδριο του ΑΜΦΙ: «Σεξουαλικότητες και Πολιτική» (6, 7 Νοεμβρίου 1982)

ή χαμηλοβλεπούσες και εξέγερση

Στο σημείο που βλέπουμε να γίνεται προσπάθεια σύγκλισης μιας ανατρεπτικής κατά τα άλλα, επαναστατικότητας και της αναζήτησης κοινωνικής αποδοχής, σημειώνονται τραγελαφικές παρανέργειες...

Απορία μου είναι η αισιοδοξία του περιοδικού ΑΜΦΙ για το συνέδριο. Και δεν εννοώ το πριν, αλλά το μετά. Με ποιά κριτήρια, μέσα σε ποιά όρια και τι πέτυχε;

Ναι ήταν ένα σημαντικό κοινωνικό αν θέλετε, γεγονός για πρώτη φορά, ανοιχτά, δημόσια θα γινόταν συζήτηση όχι για την σεξουαλικότητα, αλλά για τις σεξουαλικότητες πράγμα που αμέσως προδιαθέτει πως η ομοφυλοφιλία θα συζητηθεί σαν μορφή έκφρασης της σεξουαλικότητας πια κι όχι σαν διαστοφή και από την άλλη θα συζητηθεί η σχέση της με την πολιτική.

Το, αλλά, αρχίζει από τη στιγμή που άρχισε το συνέδριο και τα όσα διαδραματίστηκαν στο επίμαχο διήμερο.

Με ποιά κριτήρια οι αυθεντίες του χώρου των κοινωνικών επιστημών θεωρήθηκαν οι πιο αρμόδιοι να μιλήσουν για την σεξουαλικότητα (γιατί γι' αυτήν μίλησαν) και την πολιτική (που την εξέτασαν στο επίπεδο μονάχα της κρατικής εξουσίας);

Είναι ο πρώτος όρος του συνεδρίου που μας βρίσκει αντίθετες μιας και δεν δεχόμαστε να μιλήσουμε με υποκαταστασιακούς όρους κι εννοώ πως αν δεν μίλησαν οι ίδιοι οι ομοφυλοφιλοί ποιός θα μπορούσε να μιλήσει για τη δική τους θέση; Μιας και ο οποίος κος αυθεντία δεν βρίσκεται στην ίδια κατάσταση ή δεν μιλάει απ' αυτή τη θέση αλλά από τη θέση του επιστήμονα. Ένας δεύτερος όρος που μας βρίσκει αντίθετες είναι πως το κύριο βάρος δόθηκε στις εισηγήσεις κι όχι στη συζήτηση με το κοινό. Κι όλα αυτά που μπορεί να φανούν τελικά διαδικαστικά πρώτον και δεύτερον σε σχέση με τη μορφή κι όχι με το περιεχόμενο του συνεδρίου έχω να πω πως ακριβώς από τη μορφή και τη διαδικασία ορίστηκε και περιορίστηκε το περιεχόμενο καθώς και η έκβαση, που θα μπορούσε νάχει διαφορετικά.

Το ότι το κύριο βάρος έπρεπε να δοθεί σε συζητήσεις ανάμεσα στ' άτομα που παρακολούθησαν το συνέδριο, φάνηκε καθαρά τη δεύτερη μέρα στην επίμαχη και πολυσυζητημένη(!), αν ήταν πια, εισήγηση που έκανε η ομάδα μας των ομοφυλόφιλων γυναικών. Ήταν η μόνη εισήγηση κατά τη διάρκεια τη οποίας η γενική προσοχή ήταν απόλυτη. Κι αυτό βέβαια όχι

από σεβασμό ή ίχνη εκτίμησης, αλλά περιέργεια ανάμικτη με τη γνωστή προκατάληψη (εξ' άλλου η αντρική ομοφυλοφιλία είναι περισσότερο αποδεκτή κοινωνικά, απ' ότι η γυναικεία) κι συνάμα ετοιμότητα για κατακεραύνωση (κατά τη δικιά τους γνώμη) αυτής της μειονότητας που τολμούν (!) να λέγονται λεσβίες και να περφηφανεύονται γι' αυτό, αντί νάγαι διαλλακτικές, μελιστάλαχτες κι έτοιμες ν' απολογηθούν.

Πως μπορεί να εξηγηθεί η ξαφνική αλλαγή προγράμματος, όταν, ενώ κανονικά επακολουθεί συζήτηση μετά από κάποιο αριθμό συζητήσεων, δεν πραγματοποιείται με την δικαιολογία της έλλειψης χρόνου. Τελείως συμπτωματικά (!) ήταν μετά από τη εισήγηση των λεσβίων. Και τα ερωτήματα που απειλητικά τίθενται στο χώρο, μένουν μετέωρα περιμένοντας τη λύση τους σ' ένα χρόνο μη καθορισμένο, αλλά σοριστολογικά μετατιθεμένο στη γενική συζήτηση.

Ένα άλλο ερώτημα που με βασανίζει είναι, γιατί εμείς είχαμε χρόνο εισήγησης μόνο πέντε λεπτά ενώ όλοι οι άλλοι εισηγητές κατανάλωσαν γύρω στη μία ώρα. Και τι σημαίνει εκείνο "το πιο σημαντικό θάνατο στη συζήτηση, γι' αυτό μην κάνετε καμμία μεγάλη εισήγηση", γιατί αυτό το "ρίξιμο" κοινώς;

Gay Pride Rally, Central Park, June 27, 1982

Το όλο κλίμα του συνεδρίου και το περιεχόμενο του θύμιζαν ακριβώς αυτό που κατακρίνουμε: διαλέξεις σε ακαδημαϊκό επίπεδο και με ακαδημαϊκό τρόπο. Αυτό για να εξασφαλίσει, την ζητούμενη, όπως φαίνεται από μεριάς του ΑΜΦΙ, πολυπόθητη επιστημονικότητα; Δεν νομίζω να τα κατάφερε μιας κι αυτού του είδους επιστημολογίες είναι που σας (και μας) θάβουν κυριολεκτικά. Και

γιατί το ΑΜΦΙ να θέλει ή μάλλον να χρειάζεται αυτή τη επίφαση της επιστημονικότητας; Για να κατοχυρωθεί μέσω αυτής, κοινωνικά; Να πάρει τούς διανοούμενους (;) με το μέρος τους. Διαφωνώ και με το μέσο που χρησιμοποιήσε (μιάς κι έγινε με υπαγορευμένους όρους) αλλά και με το σκοπό. Εκτός αν η πολιτική του ΑΜΦΙ και ο σκοπός του είναι να γίνει κοινωνικά αποδεκτό μονάχα. Τότε όμως θάπρεπε να μας ειδοποιήσουν πως παίζουμε αυτό το παιχνίδι, για να μην συμμετάσχουμε (αν συμμετείχαμε τελικά από την άποψη πως δεν είπαμε αυτά που είχαμε να πούμε, όχι γιατί δεν το θέλαμε, αλλά γιατί δεν μας αφήσανε). Δεν φτάνει όμως μονάχα αυτό, αλλά, από πάνω, μας θεωρήσανε υπεύθυνες για το εχθρικό κλίμα που δημιουργήθηκε

γιατί δεν μιλήσαμε προφανώς όπως αυτοί θα θέλανε.

Ένα άλλο που με παραξένεψε είναι που στην έκδοση του ΑΜΦΙ μετά το συνέδριο, δεν υπάρχει ούτε ίχνος αυτοκριτικής. Αυτό ίσως αποδεικνύει και δικαιώνει αυτά που έχω πει.

Στην έκδοση αυτή του ΑΜΦΙ υπάρχει κάποια δικαιολόγηση της συμπεριφοράς μας με το να την χαρακτηρίσει σαν υπαγορευμένη από συναισθηματική φόρτιση. Μονάχα που υπάρχουν δύο λάθη εδώ - το ένα είναι πως δεν χρειαζόμαστε δικαιολόγηση από κανέναν και το δεύτερο πως δεν ήταν συναισθηματική φόρτιση, αλλά πολιτικά άγχος για το ψυχικό φίμωτρο που μας επιβαλλέται παντού, ακόμα και μέσα σ' ένα συνέδριο για τη ομοφυλοφιλία.

Το Μέλλον Είναι Θηλυκό

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Ένα από τα πιο δημοφιλή συνθήματα του παγκόσμιου γυναικείου κινήματος είναι "τό μέλλον είναι θηλυκό". Είναι ένα σύνθημα που εκφράζει τό πιο βαθύ, τό πιο λάτρευτο πόθο του φεμινισμού, γιατί μέσα του ζωντανεύουν όλη ή θεωρία κι' όλα τά όνειρα αὐτῶν πού μάχονται στό κίνημα.

Γιατί λέμε πώς "τό μέλλον είναι θηλυκό"; Γιατί μέλλον, μέ τίς αξίες πού κυβερνοῦν σήμερα τή κοινωνία, πολύ άπλά δέν θά υπάρξει. Βρισκόμαστε στό σημείο τής ιστορίας όπου ή άνδροκρατούμενη κοινωνία οδηγείται μέ άστραπιαία ταχύτητα στή καταστροφή. Χιλιάδες χρόνια τώρα, οί άνδρες κρατοῦν τά ήνία, και τό άρμα πού οδηγούν κινδυνεύει νά ξεχαλινωθεί γιατί οί ίδιοι έχουν φτάσει βαθμιαία στό νά χάσουν κάθε έλεγχο και νά μή μποροῦν νά τό σταματήσουν.

Μας διδάσκουν στά σχολεία πώς βασικό κίνητρο τής (πατριαρχικής) ιστορίας είναι ή δίψα για πρόοδο και για πολιτισμό, οποιαδήποτε ιδεολογική χροιά κι' αν θελήσει κανείς νά τής αποδώσει. "Όλοι (οί άνδρες) αγωνίζονται για περισσότερη γνώση, περισσότερο χρήμα, περισσότερη έλευθερία, όλοι αποβλέπουν σ' ένα "καλύ-

τερο" μέλλον. Κι' αὐτή ή δίψα είναι ή δόξα του ανθρώπινου (άνδρικού) μυαλού, εκείνο πού κάνει τόν άνθρωπο (άνδρα) "άνώτερο" άπ' όλα τ' άλλα πλάσματα.

Εμείς όμως διαφωνούμε. Εμείς έχοντας μία διαφορετική σκοπιά, έτσι καθώς πάντα μείνουμε έξω από τόν "προοδευτικό" δρόμο τής (άνδρικής) ανθρωπότητας, βλέπουμε πώς κύριο χαρακτηριστικό τής πατριαρχίας είναι ή βία. Ζούμε μέ τή βία, γευόμαστε τή βία κάθε στιγμή τής ζωής μας, είτε είναι αὐτή φανερό είτε πιο διακριτική άρα και πιο ύπουλη. Αρχική μορφή αὐτῆς τής διάχυτης βίας είναι εκείνη πού άσκειται καθημερινά πάνω στή γυναίκα. Η γυναίκα είναι τό πρώτο μέτωπο του πολέμου πού βράζει γύρω μας, και ύφίσταται τή πιο άγρια επίθεση... και μάλιστα από ανθρώπους πού θεωροῦνται όχι έχθροί τής αλλά στενά φιλικά τής άτομα.

Η βία αὐτή κλιμακώνεται και ξεπλώνεται σ' όλα τά κομμάτια τής κοινωνίας, όπου φτάνει σέ κρατικά επίπεδα, κι' από κει και πέρα παίρνει πιά πλανητικές διαστάσεις.

Αὐτό πού οδηγεί στή βία είναι ή

έπιθετικότητα πού διαπερνά τή προσωπικότητα του άρσενικού, έτσι όπως τήν έχουν σχηματίσει οί απαιτήσεις τής πατριαρχίας. (Δέν μας ενδιαφέρει αν αὐτό είναι φταίξιμο του άνδρα ή τής άνδροκρατούμενης κοινωνίας, έφ' όσον οί άνδρες είναι εκείνοι πού εφαρμόσαν τούς κανόνες πού πρέπει κι' οί ίδιοι ν' ακολουθοῦν.) (Κι' άς προσθέσουμε πώς τούς εφαρμόσαν για δικό τους συμφέρο.)

Αὐτή ή έπιθετικότητα βασίζεται πάνω στό άχώρητο πάθος του άνδρα για τήν έξουσία και έχει σαν κύριο χαρακτηριστικό τής τήν ιδέα πώς οί άλλοι είναι "άντικείμενα", δηλαδή κατώτερα όντα, όχι έξ' ίσου σημαντικά στό γενικότερο πλαίσιο τής ζωής. "Εάν κάποια μέρα σου ζητήσουν νά σκοτώσεις, πρέπει νά πιστέψεις πώς ή ύπαρξη του άλλου δέν έχει καμιά αξία." "Ο ανταγωνισμός για τήν έξουσία είναι τό άπαραίτητο συστατικό τής πατριαρχικής παιδείας, κι' οί νεαροί άρσενικοί μαθαίνουν από μικροί πώς "ή επιτυχία στή ζωή μετριέται ανάλογα μέ τήν ικανότητα σου νά ανταγωνιστείς, τή δυνατότητα σου νά υπερισχύσεις, και τή προθυμία σου νά σκοτώσεις". Μαθαίνουν, δηλαδή, πώς νά χρησιμοποιούν βία... στόν άθλητισμό, στήν έπιχείρηση, στή πολιτική, και, άσφαλώς, κύρια στήν οικογένεια, δηλαδή πάνω στή γυναίκα. Μέσα στήν οικογένεια και πάνω στήν γυναίκα, και τά παιδιά, εξασκεῖται ό άνδρας στό πώς τελικά νά βιάζει κάθε μορφή ζωής, στό πώς τελικά νά πηγαίνει στον πόλεμο και νά σκοτώνει. Δέν είναι τυχαίο πώς τό πρώτο πράγμα πού κάνει κάθε καταχτητής στρατιώτης είναι νά βιάζει τίς γυναίκες του κατακτημένου λαού. "Ας σημειώσουμε πώς μετά, οί ίδιοι οί άνδρες του κατακτημένου λαού άπαρνιώνται τίς βιασμένες γυναίκες τους σαν βρώμικες. Στό Μπαγκλαντές, χιλιάδες γυναίκες πετάχτηκαν από τά σπίτια τους έπίκειδη βιάστηκαν από τόν "έχθρο" .. τό ίδιο και στό Βιετνάμ, και στήν Εύρώπη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ποιός όμως είναι ό "έχθρος";

Η βία πού άσκειται πάνω στή γυναίκα δέν είναι πάντα τόσο φανερό όσο ά βιασμός ή ό Ξυλοδαρμός. Παίρνει συχνά πολύ πιο λεπτές και δόλιες μορφές, όπως ή πορνογραφία, ή καθημερινή σκλαβιά χωρίς χρηματική αποζημίωση ή πολύ μικρή αποζημίωση, ή διαφήμιση. Δέν είναι ανάγκη νά σέ μαχαιρώνουν για νά νοιώθεις τό αίμα σου νά κυλά.

Η επιτυχία τής πατριαρχίας στηρίζεται στή καλλιέργεια τής τυφλής ύποταξης στήν άσθεντία, πού εξασφαλίζει τή διατήρηση τής Ιεραρχίας, και πού είναι άπόλυτα αντίθετη στήν άνάπτυξη του κάθε άτόμου σαν ένα υπεύθυνο και έλεύθερο πλάσμα. "Το ν' άμφισβητείς τήν έξουσία είναι τό ίδιο σαν ν' άμφισβητείς αὐτή καθ' αὐτή τή φυσική (!) τάξη τών πραγμάτων", δηλαδή τήν πατριαρχική Ιεραρχία. Σύμφωνα μέ τήν τάξη αὐτή, ό άνδρας έχει τό δικαίωμα νά έξουσιάζει όχι μόνο τή γυναίκα αλλά και τά παιδιά, και τά ζώα, και τά φυτά, κι' ότι άλλο έχει νά προσφέρει ή γη, γιατί όλα αὐτά δέν έχουν αξία παρά μόνο σαν πεδίο δράσης του άνδρα, σαν κάτι πού ύπάρχει για τόν άνδρα, κάτι πού ό άνδρας μπορεί νά βιάσει, νά κατακτήσει, νά κάνει άποικία του. Αὐτό σημαίνει πρόοδος. Είναι μία διαδικασία πού τελικά οδηγεί στήν τρέλλα του πολέμου και τών πυρηνικών όπλων. Είναι μία ιδεολογία πού άπορρέει από τήν άνικανότητα του άρσενικού νά δει τόν εαυτό του σαν ένα κομμάτι ενός συνόλου και τόν κόσμο σαν μία οργανική όντότητα άπειρων άλληλοεξαρτώμενων κομματιών. Η φιλοσοφία αὐτή οδηγεί σέ μία ψυχολογία άποξένωσης πού μέ τήν σειρά τής δημιουργεί ακόμα μεγαλύτερη βία. Είναι ένας φαύλος κύκλος πού καθρεφτίζεται στή μάχη για τήν έξουσία τών διαφόρων Ιεραρχιών πού έστησε ή πατριαρχία. Δέν ύπάρχει δά και μεγάλη διαφορά ανάμεσα στήν Ιεραρχική δομή τής οικογένειας, όπου ό άνδρας μπορεί νά δέρνει και νά βιάζει γυναίκα και παιδιά στό άσυλο του σπιτιού του, και στήν Ιεραρχική δομή τών κρατών όπου οί δυνατοί και οί πλούσιοι δέρνουν και βιάζουν τούς φτωχούς κι' αδύνατους. Από κει και πέρα, δέν μας χωρίζει παρά ένα βήμα από τή διεθνή Ιεραρχία τών πλούσιων και τών φτωχών κρατών, όπου 1/3 του κόσμου τρώει βασιλικά και τά 2/3 τά θερίζει ή πεῖνα. Και σαν αὐτό νά μήν ήταν άρκετό, τά Ισχυρά και πλούσια κράτη μάχονται άναμεταξύ τους και ριψοκινδυνεύουν τήν ύπαρξη του πλανήτη μέ τά θανατηρά παιχνίδια τους. Σ' αὐτά τά παιχνίδια, οί γυναίκες δέν έλαβαν ποτέ μέρος εκτός σαν άνδρικόελα άνδρών κι' ούτε είναι πιθανό ότι θά λάβουν μέρος στό μέλλον. Πολύ πρακτικά οί γυναίκες δέν ήσαν ποτέ μέλη τής άνδρικής Ιεραρχίας. Οί γυναίκες δέν έχουν κανένα ποσοστό πραγματικής έξουσίας και κανένα συμφέρον σέ κανένα κράτος, σέ κανένα κόμμα, σέ καμιά τάξη, σέ καμιά ιδεολογία. Κι' αὐτοί οί λεγόμενοι προοδευτικοί κύκλοι πού διαχωρίζουν τή θέση τους και πού ύποτίθεται χτυπάνε τήν έξουσία, στή πραγματικότητα τή διακινδυνεύουν

ἐφ' ὅσον ἡ θέση τῆς γυναίκας ἀνάμεσα τους ... κριτήριο τῆς προθυμίας τους γιὰ μιὰ οὐσιώδη ἀλλαγὴ ... συνεχίζει νὰ εἶναι ἡ ἴδια καταπιεσμένη, παραμερισμένη θέση.

Τὸ γυναικεῖο συμφέρον, κι' ἡ γυναικεῖα φροντίδα εἶναι γιὰ τὴ διαίωνηση ... ὄχι μόνο τοῦ εἴδους, ἀλλὰ καὶ τοῦ πλανήτη ... ἡ καθημερινή, κοπιαστική κι' ἀπλήρωτη δουλειά, ποτέ ἀναγνωρισμένη καὶ ποτέ δικαιωμένη πού ἐξασφαλίζει τὴν ἐπιβίωση ὅλων μας. Αὐτές ἀκριβῶς οἱ ἰδιαιτερότητες πού μᾶς καταλογίζουν ὡς ἀρνητικές, ἡ συναισθηματικότητά μας, ἡ τρυφερότητά μας, ἡ ὑπομονή μας, τὸ μητρικό μας ἔνστικτο (τόσο μᾶς τίς καταλογίζουν πού κι' ἐμεῖς, ὡς "ἀπελευθερωμένες", θέλουμε, λαχταροῦμε ν' ἀποβάλλουμε) εἶναι ἐκεῖνες πού οἱ ἄνδρες ἀπόβαλλαν ἀπὸ μέσα τους μὴ τυχόν καὶ τοὺς ἀποκαλέσουν "ἀδύνατους", ἐκεῖνες πού τελικὰ χρειαζόμαστε γιὰ νὰ ἰσοβαθμίσουμε τὴ ζυγαριά πού τώρα γέρνει πρὸς τὴ βία. Μόνο ὅταν οἱ γυναῖκες ἀνακατεῦνται σ' "ἀνδρικές" δουλειές (κι' αὐτὸ γιὰ τὴν ταχύνει νᾶναι συμφέρον ἀνδρικό νὰ μᾶς ἀφήσουν ν' ἀνακατεῦτοῦμε) τότε μόνο ἀποκοτῶν ἐκεῖνα τὰ χαρακτηριστικά πού ἀποκαλοῦμε ἀνδρικά, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐπιζητήσουν μέσα στὸν ἀνδρικό κόσμο τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ τῆς σκληρότητας. (βλ. Thatcher, Indira Ghandi, κλπ.)

Οἱ γυναῖκες, μὲ τὴ βαθειὰ αἰσθησιμότητα κι' ἀγάπης πού τίς χαρακτηρίζει, εἶναι ἐκεῖνες πού ἴσως καταφέρουν ν' ἀλλάξουν τὴ καταστρεπτικὴ πορεία τῆς ἀνθρωπότητας.

Αὐτὸ ἐννοοῦμε ὅταν λέμε "Τὸ Μέλλον εἶναι θηλυκό."

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

"Ὅταν λέμε θηλυκό, δὲν ἐννοοῦμε βέβαια πὼς μόνο οἱ γυναῖκες θὰ ἐπικρατήσουν. Μᾶλλον ἐλπίζουμε πὼς θὰ ἐπικρατήσουν οἱ ἀξίες αὐτές πού ἦταν ἀνέκαθεν θηλυκές, πού παραμερίστηκαν ἀπὸ τοὺς ἄνδρες γιὰ τὴν ἐμπόδιζαν τὴν ἐξέλιξη τῆς πατριαρχίας, καὶ πού, σὲ κοινωνικὸ ἐπίπεδο, παρουσιάζονται σὲ λεγόμενες μητριαρχικές κοινωνίες, εἴτε τοῦ προϊστορικοῦ παρελθόντος, εἴτε τοῦ παρόντος, ὅπως οἱ κοινωνίες τῶν Ἀμερ. Ἰνδιάνων, ὠρισμένων Ἀφρικανικῶν φυλῶν, ὠρισμένων Πολυνησιῶν φυλῶν, κλπ.

Βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς μεταφυσικῆς αὐτῶν τῶν κοινωνιῶν εἶναι ἡ βαθειὰ ἐκτίμηση τῆς γυναίκας ὡς μιὰ δυνάμη δημιουργική, ὁ ἀπόλυτος σεβασμὸς τῆς Μητέρας Φύσης, κι' ἡ πίστη πὼς ὅλα τὰ πράγματα μέσα στὸν κόσμο πού ζοῦμε ἀλληλοσυνδέονται, ἀλληλοεξαρτῶνται, καὶ μιὰ τυχόν ἀλλαγὴ πού ὑφίσταται ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸν κόσμο ἀσκεῖ ἔμμεση ἐπιρροή πᾶν σ' ὅλα τ' ἄλλα κομμάτια.

Ἡ μεταφυσικὴ αὐτὴ ἀρνεῖται πὼς ὑπάρχει μιὰ γραμμικὴ ἐξέλιξη τῶν πραγ-

μάτων καὶ ὑποστήριζει πὼς κάθε κίνηση εἶναι κυκλική. Δὲν ὑπάρχουν διχοτομίες καὶ διαχωρισμοὶ ἀνάμεσα σὲ καλὸ καὶ σὲ κακὸ, σ' ἀρσενικό καὶ σὲ θηλυκό, σὲ σωματικὸ καὶ σὲ ψυχικὸ ἢ πνευματικὸ, σὲ ἀθλο καὶ σὲ ὕλικο, ἀνθρώπινο, φυτό καὶ ζωϊκὸ, "ἐμφυχο" καὶ "ἀψυχο". Ὑπάρχουν μόνο ἀλληλένδετα πράγματα, τὸ Yin καὶ Yang τῆς ἀνατολικῆς φιλοσοφίας (πρὶν αὐτὸ χρωματιστεῖ ἀπὸ τὴ μετέπειτα πατριαρχικὴ φιλοσοφία πού τῷ βγαλε παθητικὸ/ἐνεργητικὸ, θηλυκὸ/ἀρσενικό) ὅπου τὸ ἓνα μισὸ συμπληρώνει τὸ ἄλλο, καὶ τὰ δύο μαζί εἶναι οἱ διαφορετικὲς μορφές τῆς ἴδιας ὄντιότητας. Αὐτὸ σημαίνει πὼς εἶναι ἀπαραίτητο τὰ ἀνθρώπινα ὄντα νὰ νιώθουν εὐαίσθητο-ποιημένα ἀπέναντι στὸ σύνολο τῆς Ὑπαρξης, ἔτσι ὥστε νὰ μποροῦν νὰ διατηροῦν τὴν φυσικὴ ἁρμονία πού τὴ διέπει.

Βέβαια, μιὰ τέτοια φιλοσοφία παρουσιάζει ἐμπόδια στὴ πατριαρχικὴ ἰδεολογία τῆς Δαρβινικῆς γραμμικῆς ἐξέλιξης πού ἔχει τὴν "πρόοδο" ὡς εὐαγγέλιο καὶ τὴ κερδοσκοπία ὡς παπὰ τῆς. Ὁ πατριαρχικὸς θεός, εἴτε εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστιανὸς θεός, εἴτε ὁ Ἰουδαῖος Γιεχὼβᾶς, εἴτε ὁ Μωάμεθ εἴτε ὁ Βούδας, εἶναι πάντῃ ὁ ἱεράρχης πατέρας, ἀφέντης τοῦ ἀντρα, πού μὲ τὴ σειρά του γίνεται ἀφέντης τῆς γυναίκας, τῶν παιδιῶν, καὶ τῆς Φύσης (ζῶων, φυτῶν, ὄρυκτων, κλπ.) Ὁ ἱεράρχης αὐτὸς ὑποστηρίζει τίς διακρίσεις ἀνάμεσα σὲ καλὸ-κακὸ, μὲ τὸν ἑαυτὸ του στὴ μεριά τοῦ καλοῦ, κι' ὅτι τοῦ ἀντιστέκεται στὴ μεριά τοῦ κακοῦ. Τὸ καλὸ εἶναι τὸ ἀνδρικό φύλο, κι' οἱ ἔννοιες τοῦ λευκοῦ, πλοῦσιου, ὠραίου, ἰσχυροῦ, διανοητικοῦ, φωτεινοῦ, προοδευτικοῦ, πολιτισμένου. Τὸ κακὸ εἶναι τὸ γυναικεῖο φύλο, κι' οἱ ἔννοιες τοῦ μαύρου, τοῦ φτωχοῦ, τοῦ ἀσχημοῦ, τοῦ ἀνίσχυροῦ, τοῦ σκοτεινοῦ, τοῦ "καθυστερημένου", τοῦ "βάρβαρου".

Ἐξαιρετικὴ μορφή τῆς πατριαρχικῆς θρησκείας εἶναι ὁ Ἑβραϊοχριστιανισμὸς, ἡ βασική φιλο-θεοσοφία πού στάθηκε πίσω ἀπὸ τὴν ἐπικράτηση τῆς Εὐρώπης (κι' ἀργότερα τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς) ὡς τὸν μόνο "ἀναπτυγμένο" πολιτισμὸ, ἄξια νὰ ἀπλώσει τὴν κυριαρχία του σ' ὅλοκληρὸ τὸν κόσμο. Πάνω στὰ κυρήγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ βασίζεται ἡ ἰδέα πὼς μερικὰ λαοὶ ἀξίζουν νὰ προσδεῦν καὶ ἄλλοι, οἱ κατώτεροι, νὰ κυριαρχοῦνται... πάνω του δηλαδὴ, χτίστηκε τὸ φρούριο ὄχι

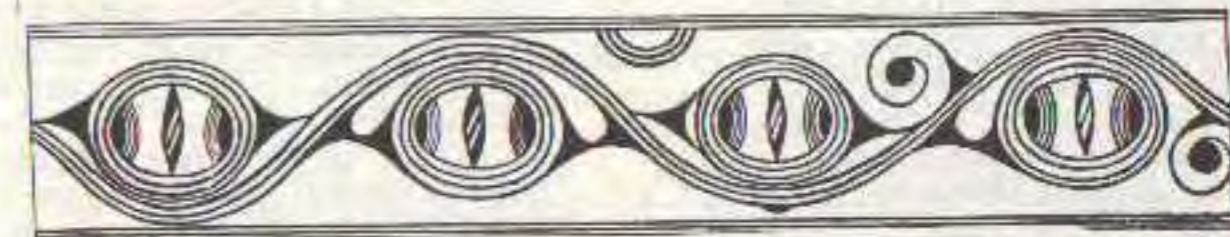
μόνο τοῦ καπιταλισμοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποικιοκρατίας, κι' αὐτοῦ ἀκόμα τοῦ σημερινοῦ ἱμπεριαλισμοῦ πού μπορεῖ νὰ εἶναι δυτικῆς ἢ ἀνατολικῆς προέλευσης.

Τὸ ἀρχικὸ κήρυγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ἡ κατωτερότητα τῆς γυναίκας, "Ὅλες οἱ γυναῖκες εἶναι ἀποικιοκρατία τῶν ἀνδρῶν, ὅπως ὅλοι οἱ ὑποανάπτυκτοι λαοὶ εἶναι ἀποικία τῶν "πολιτισμένων" χωρῶν.

Ἡ Χριστιανοεβραϊκὴ παράδοση διδάσκει πὼς ὁ θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνδρα καὶ, ὡς παρατράγουδο, ἔφτιαξε καὶ τὴ γυναῖκα νὰ τὸν ὑπερετεῖ. Ἡ γυναῖκα πρέπει πάντα ν' ἀκούει τὸν ἄνδρα καὶ νὰ μὴν ἔχει δικιά της λαλιά, (ἀπόστολος Παῦλος). Ἀπὸ τὴ γυναῖκα πηγάζουν ὅλα τὰ κακά, τὰ σκοτεινά, τὰ καταθρόνια, γιὰ τὴν ἄνθρωπο ἀντιπροσωπεύει τὴ σεξουαλική, σωματικὴ "κατώτερη/βρώμικη" πλευρὰ τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους, ἐνῶ ὁ ἄνδρας ἀντιπροσωπεύει τὴ πνευματικὴ, ἀνώτερη, ἀγνή πλευρὰ. (Αὐτὸ βέβαια γιὰ τὴν γυναῖκα στάζει αἷμα κάθε μῆνα, γεννᾷ παιδιὰ, καὶ βρῖσκειται πάντα σὲ στενὴ ἐπαφὴ μὲ τὴ φύση, καὶ μὲ τίς βασικὲς προϋποθέσεις τῆς Ὑπαρξης).

Τὸ κάψιμο 10,000,000 "μαγισσῶν" τὸ Μεσαίωνα δικαιολογήθηκε καὶ ἐδραιώθηκε ἀπὸ τὸ Χριστιανικὸ δόγμα πού, μέσα ἀπὸ τὰ γραπτά τῶν H. Kramer καὶ J. Sprenger, διδάσκει πὼς ἡ μαγεία προέρχεται ἀπὸ τὸ σαρκικό πόθο, πού στίς γυναῖκες εἶναι ἀχόρταγος (Malleus Malleficarum). "Ὅ,τι εἶναι σωματικὸ καὶ ὕλικο εἶναι αὐτόματα κατώτερο καὶ χρειάζεται τὸν ἄνδρα ἀφέντη νὰ τὸ δαμάσει, νὰ τὸ κατακτήσει καὶ νὰ τὸ ἐλέγξει. "Παρθένες" γυναῖκες καὶ "παρθένα" ἐδάφη θέλουν καὶ τὰ δύο βούρδουλα, ὑπόταξη, ἐκμετάλλευση, πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνδρα--γιὰ τὴν ἔτσι κι' ἄλλῶς δὲν ξέρουν τί θέλουν. "Ὅ,τι παρθένο βιάζεται --ὄ,τι παρθένο καὶ καλύτερο, ἢ ἀπόλαυση τοῦ βιασμοῦ τοῦ ἀνώτερου. Ὁ καρπὸς τῆς γυναίκας, περιουσία τοῦ ἀνδρα. Ὁ καρπὸς τῆς γῆς, περιουσία τοῦ ἀνδρα. "Αὐξάνετε καὶ πληθύνετε (οἱ ἄνδρες βέβαια) καὶ κατακυριεύσατε τὴ γῆ." Γιὰ τὴ γῆ: Σκοτώστε τὴν, ξεριζώστε τὴν, ἀφέντε τὴν ἐντόσθια τῆς γιὰ χρυσάφι, καὶ οὐράνιο --ὑπάρχει γιὰ σᾶς. Γιὰ τὴν γυναῖκα: Βιάστε τὴν, σκλαβώστε τὴν, βάλτε τὴν νὰ κάνει παιδιὰ (ἂν κάνει πολλὰ κορίτσια, σκοτώστε τὰ), βάλτε τὴν νὰ δουλέψει σκληρὰ, ὑπάρχει γιὰ σᾶς. Σᾶς δίνω τὸ ἐλεύθερο.

Μὲ τέτοια κυρήγματα ὁ Ἑβραϊοχριστιανὸς θεὸς γαλοῦχησε τοὺς ἄνδρες χιλιάδες χρόνια τώρα, κι' αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους ἔφτιαξαν μιὰ κοινωνία ὅπου ἡ εἰκόνα τοῦ ἀρσενικοῦ παντοδύναμου θεοῦ νομιμοποίησε τὴν ἀνδρική

παντοδυναμία και κατακυριαρχηση της γυναίκας και της Φύσης. Η έννοια της γυναίκας/Φύσης - αντικείμενου έδωσε το πρότυπο όλων των άλλων σχέσεων: ανάμεσα σ' εκείνους που "ξέρουν" την αλήθεια" (τη πραγματική θρησκεία, τον πραγματικό θεό) και σ' εκείνους που πιστεύουν σέ "είδωλα", στους "πολιτισμένους" και στους "βάρβαρους", στους λευκούς και στους μελαχροινούς. Με τη κατακυριαρχηση της γυναίκας και της Φύσης ήρθε κι' ο ρατσισμός: ή λεηλάτηση κι' ή κατακυριαρχηση--στό όνομα πάντα του θεού/του βασιλιά/του Πρόεδρου της Δημοκρατίας--των φτωχών, και του Τρίτου Κόσμου

* * * *

Ποιά είναι όμως τα είδωλα που ήρθε ο Έβραιοχριστιανισμός, (κι' αργότερα στά πρότυπά του ο Μωαμεθανισμός, κι' ο Ίνδουϊσμός) να καταστρέψει;

Ο Έβραιοχριστιανισμός είναι σχετικά καινούργια θρησκεία. Η αρχαιολογία, παρ' όλο που κι' αυτή ελέγχεται από τη πατριαρχία κι' επομένως δυσκολεύεται να δεί αντικειμενικά τα εύρηματά της, έδω και περισσότερο φέρνει στο φώς ένδειξεις πως κάποτε υπήρχε μιά άλλη θεολογία, ένας άλλος πολιτισμός που δεν στηριζόταν στις διακρίσεις και τό διχασμό. Ήδη μπορούμε να σχηματίσουμε μιά εικόνα της παλιάς θρησκείας, και κύριο χαρακτηριστικό της (όπως και των σημερινών κοινωνιών που αναφέραμε προηγουμένα) ήταν ο σεβασμός προς τη Γυναίκα και τη δημιουργική της δύναμη. Η δύναμη αυτή δεν ήταν μόνο βιολογική--να γεννά παιδιά--αλλά αγάλιαζε όλες τις πολιτιστικές πλευρές της κοινωνίας. Από τη μυθολογία μαθαίνουμε, (κι' ή αρχαιολογία έρχεται να βεβαιώσει) πως ή γυναίκα έφτιαξε τον κόσμο, ή γυναίκα ανακάλυψε τη γεωργία, ή γυναίκα έφευρε τη κεραμική, δηλ. τις τέχνες, ή γυναίκα έγραψε και τα πρώτα γράμματα. Η κοινωνία που στηριζόταν πάνω σ' αυτή τη θεολογία μπορεί να ήταν γυναικοκρατική, ή όπως τη λένε μερικοί, μητριαρχική. Πολλές φεμινίστριες αποφεύγουν τον όρο μητριαρχία γιατί δεν δείχνει τη γυναικεία πραγματικότητα σ' όλη την απέραντη σκοπιά της σάν δημιουργό. Έμένα πάλι δεν μ' άρεσει ο όρος γυναικοκρατία γιατί φαίνεται να σημαίνει έξουσία του άνδρα και της Φύσης από τη γυναίκα, δηλ. αντίστροφη της ανδροκρατίας.

Απ' ότι όμως φαίνεται όταν εξετάσουμε μύθους κι' αρχαιολογικά εύρηματά, καθώς και τους σημερινούς πολιτισμούς που δεν έχουν τέλεια ταυτιστεί με τη πατριαρχία (Άμερ. Ίνδιάνους, ώρισμένους Άφρικανικούς και Πολυνησιακούς λαούς, κλπ.), ο πανάρχαιος αυτός πολιτισμός βασιζόταν πάνω σέ μιά ένωτική συνειδητοποίηση του Κόσμου (κι όλων όσων υπάρχουν μέσα σ' αυτόν) σάν ένα αρμονικό σύνολο, όπου όλοι κι όλα αλληλοεξαρτώνται και χρειάζεται να συνυπάρχουν ειρηνικά κι αγαπημένα. Η ήθικη βάση ενός τέτοιου πολιτισμού αποκλείει τό βιασμό της γυναίκας, όπως αποκλείει και τό βιασμό της Φύσης, κι όποιοδήποτε πλάσματος πάνω στη γή, θηλυκού ή αρσενικού. Αποκλείει τό διαχωρισμό ανάμεσα στό πνευματικό (άυλο) και τό σαρκικό (ύλικό), ανάμεσα στό έμψυχο (άνθρωπος) και το άψυχο

(γή). Όλα έχουν τό σκοπό τους, κι ή ζωή στην όποιαδήποτε μορφή της απαιτεί σεβασμό κι αγάπη. Ίεραρχία δεν υπάρχει--όλα τά πλάσματα είναι εξίσου σημαντικά. Η έννοια της εξουσίας δεν υπάρχει για να οδηγήσει στην κατακυριαρχηση της γυναίκας ή του άνδρα, του αδύνατου, του φτωχού, του μελαψού. Η έννοια της δύναμης έρχεται από τη συνειδητοποίηση της πραγματικότητας σάν πολυδιάστατη και διαφοροποιημένη, όπου όλα παίζουν κάποιο ρόλο, όπου κανένα πλάσμα δεν νοιώθει αποξενωμένο, και έτσι δεν παρουσιάζεται ή ανάγκη για βία, μίσος, πόλεμο, καταστροφή. Γιατί ή βία προέρχεται αρχικά από την αντικειμενοποίηση όρισμένων υπάρξεων, και την αποξένωση που σ' οδηγεί στό να μη νοιώθεις μέρος ενός συνόλου. Αν νοιώθεις πως είσαι ένα κομμάτι από τό σύνολο, δεν θά κτυπήσεις ένα άλλο κομμάτι γιατί θά πονέσεις κι εσύ.

Μιά τέτοια θεολογία σφέστατα δεν οδηγεί παρά στην αρμονική συμβίωση πάνω στον πλανήτη και μέσα στό Σύμπαν. Μιά τέτοια ιδεολογία αντιτάσσει την χαρά και την απόλαυση της συνύπαρξης στην πατριαρχική απόγνωση και τον φαληρισμό της άνυπαρξίας.

Μιά τέτοια ιδεολογία είναι ή μόνη ικανή να σώσει τον πλανήτη από την χρεωκοπία των αξιών και τό οικολογικό όλοκαύτωμα όπου τό οδηγούν οι διάφορες πατριαρχικές ιδεολογίες.

Τό γυναικείο κίνημα στην Εύρώπη και την Άμερική έχει τώρα τελευταία διακλαδωθεί σέ δύο μεγάλα τμήματα, και τά δύο συσπειρώνονται και μάχονται για τον ίδιο σκοπό. Τό ένα αποκαλείται "Πνευματικός Φεμινισμός", τό άλλο παλεύει για την Ειρήνη**. Και τά δύο βασίζονται στην Ίδια ένωτική ιδεολογία πως τό μέλλον μας κρίνεται από την ικανότητα μας για μιά ολοκληρωτική αλλαγή των έαυτών μας και της κοινωνίας μας. Χρειαζόμαστε να ξαναβρούμε τις αξίες εκείνες που ή πατριαρχία μας ανάγκασε με την κόψη του μαχαίριού να παρατήσουμε. Η Βίβλος είναι ένα άτελειωτό ιστορικό του βάνουσου αυτού προσηλυτισμού. Χρειαζόμαστε να ξαναβρούμε τους έαυτούς μας, τους άπαλλοτριωμένους

τική συνειδητοποίηση του Κόσμου (κι όλων όσων υπάρχουν μέσα σ' αυτόν) σάν ένα αρμονικό σύνολο, όπου όλοι κι όλα αλληλοεξαρτώνται και χρειάζεται να συνυπάρχουν ειρηνικά κι αγαπημένα. Η ήθικη βάση ενός τέτοιου πολιτισμού αποκλείει τό βιασμό της γυναίκας, όπως αποκλείει και τό βιασμό της Φύσης, κι όποιοδήποτε πλάσματος πάνω στη γή, θηλυκού ή αρσενικού. Αποκλείει τό διαχωρισμό ανάμεσα στό πνευματικό (άυλο) και τό σαρκικό (ύλικό), ανάμεσα στό έμψυχο (άνθρωπος) και το άψυχο

όπου όλα παίζουν κάποιο ρόλο, όπου κανένα πλάσμα δεν νοιώθει αποξενωμένο, και έτσι δεν παρουσιάζεται ή ανάγκη για βία, μίσος, πόλεμο, καταστροφή. Γιατί ή βία προέρχεται αρχικά από την αντικειμενοποίηση όρισμένων υπάρξεων, και την αποξένωση που σ' οδηγεί στό να μη νοιώθεις μέρος ενός συνόλου. Αν νοιώθεις πως είσαι ένα κομμάτι από τό σύνολο, δεν θά κτυπήσεις ένα άλλο κομμάτι γιατί θά πονέσεις κι εσύ.

Μιά τέτοια θεολογία σφέστατα δεν οδηγεί παρά στην αρμονική συμβίωση πάνω στον πλανήτη και μέσα στό Σύμπαν. Μιά τέτοια ιδεολογία αντιτάσσει την χαρά και την απόλαυση της συνύπαρξης στην πατριαρχική απόγνωση και τον φαληρισμό της άνυπαρξίας.

Μιά τέτοια ιδεολογία είναι ή μόνη ικανή να σώσει τον πλανήτη από την χρεωκοπία των αξιών και τό οικολογικό όλοκαύτωμα

όπου τό οδηγούν οι διάφορες πατριαρχικές ιδεολογίες.

Τό γυναικείο κίνημα στην Εύρώπη και την Άμερική έχει τώρα τελευταία διακλαδωθεί σέ δύο μεγάλα τμήματα, και τά δύο συσπειρώνονται και μάχονται για τον ίδιο σκοπό. Τό ένα αποκαλείται "Πνευματικός Φεμινισμός", τό άλλο παλεύει για την Ειρήνη**. Και τά δύο βασίζονται στην Ίδια ένωτική ιδεολογία πως τό μέλλον μας κρίνεται από την ικανότητα μας για μιά ολοκληρωτική αλλαγή των έαυτών μας και της κοινωνίας μας. Χρειαζόμαστε να ξαναβρούμε τις αξίες εκείνες που ή πατριαρχία μας ανάγκασε με την κόψη του μαχαίριού να παρατήσουμε. Η Βίβλος είναι ένα άτελειωτό ιστορικό του βάνουσου αυτού προσηλυτισμού. Χρειαζόμαστε να ξαναβρούμε τους έαυτούς μας, τους άπαλλοτριωμένους

* Υποσημείωση:

Πνευματικός Φεμινισμός είναι ή τάση του γυναικείου κινήματος που προσπαθεί να αναπτύξει μιά φεμινιστική φιλο/θεοσοφική άποψη απέναντι στην Ύπαρξη, έχοντας σάν παράδειγμα τις αρχαίες μητριαρχίες και τους σημερινούς πνευματικούς πολιτισμούς, κυρίως των Άμερικανο-Ίνδιάνων. Είναι μιά τάση που μέσα της έσωκλείει πολλές τάσεις, όπως τον "πολιτιστικό σεπαρατισμό" και την αναδημιουργία της μητριαρχίας και της θρησκείας της θεάς, αλλά κι εκείνο τό είδος του πνευματικού φεμινισμού που πιστεύει στην πολιτική δράση με άλλες μειονότητες και εθνικότητες και τη δημιουργία ομάδων "μαγισσών" για την καταπολέμηση της βίας και την προώθηση της ειρήνης. Όλες οι "πνευματικές" φεμινίστριες πιστεύουν στην φιλοσοφική έσωτερική αλλαγή που θά μας φέρει κοντά στις αξίες εκείνες που θά είναι απαραίτητες για μιά ειρηνική κι αρμονική συνύπαρξη.

** Υποσημείωση:

Βλέπε άρθρο για τό Γυναικείο Ειρηνιστικό Κίνημα.

καί αποξενωμένους.

Αυτό ισχύει κύρια για μας τις γυναίκες γιατί όλοι οι άνδρες, όσο και να διχάστηκαν οι λευκοί από τους μαύρους, οι πλούσιοι από τους φτωχούς, οι δεξιοί από τους αριστερούς, οι ετερόφυλοι από τους ομοφυλόφιλους, πάντα στην τελευταία ανάλυση, σαν τάξη, αφαιρούσαν από μας τις γυναίκες την ταυτότητά μας, την δύναμή μας, τις διασυνδέσεις μας, την επαφή μας με τον εσωτερικό μας κόσμο και με μία πραγματικότητα που ξεπερνά τα όρια του ορατού και του άπυου. Σάν γυναίκες πρέπει να ξαναθυμηθούμε την γνώση που είχαμε από την αρχή του κόσμου, και που έμεις οι ίδιες πρωτογεννήσαμε και

πρωτοδιαδώσαμε. "Κι αν δεν μπορούμε να θυμηθούμε, άς (ξανά) εφεύρουμε..." (Μονίκ Γουίττιγκ).

Οι αρχές και οι αξίες του πολιτισμού που αναπτύχθηκε κι έλαμψε πριν από τον έρχομό της πατριαρχίας είναι εκείνες που θα μας βγάλουν από το αδιέξοδο βίας όπου μας οδήγησε η ανδροκρατία.

Οι άνδρες μέχρι σήμερα απόδειξαν πως μόνο καταστροφή μπορούν να φέρουν με την "πρόοδο" τους, τα χημικά τους, τα πυρηνικά τους όπλα, τη λεηλάτηση του γυναικείου κορμιού, τη λεηλάτηση της Μητέρας Γης. Καιρός να τους σταματήσουμε. Ο φεμινισμός είναι η τελειωτική επανάσταση. Το Μέλλον είναι θηλυκό!

ΧΑΡΟΥΛΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Όνειρεύοντας το Σκοτάδι: Μαγεία, Σέξ και Πολιτική, Starhawk
2. Η Πολιτική της Γυναικείας Πνευματικότητας
Συλλογή Δοκιμίων - Σαρλίν Σπρέτνακ
3. Όταν ο Θεός ήταν Θεά, Merlin Stone
4. Ο θάνατος της Φύσης: Γυναίκα, Οικολογία και η Επιστημιακή Επανάσταση, Carolyn Merchant
5. Γέννημα Γυναίκας, Adrienne Rich
6. Γυν-εκολογία, Mary Daly
Η Μετά-Ηθική του Ριζοσπαστικού Φεμινισμού
7. Η Ζωή Έναντι στο Θάνατο, Norman O' Brown
8. Η Μαγεία και η Όμοφυλόφιλη Αντικουλτούρα, Arthur Evans
9. Η Μεγάλη Μητέρα Όλων Μας, Monica Sjoo
Barbara Mor

Και πολλά άλλα που έχουν να κάνουν με τη μυθολογία, τη πολιτική και το πνευματικό φεμινισμό.

* * * * *

Οι Λεσβιακές Εξαλλοσύνες και οι Φασιστικές τους Προεκτάσεις

"Να εξετάσουμε την εκδοχή αν μια μειονότητα έχει το δικαίωμα να εκφράζεται σβινιστικά κάπου-κάπου" είναι η άποψη του ΑΜΘΙ (Ομολογουμένως πολύ καλή προσπάθεια κι εξαιρετο δείγμα συνδικαλισμού, ευχαριστούμε).

Έτσι λοιπόν: "Κακές λεσβίες, φασίστριες, που ακούστηκε γυναικείο μέλλον, και τι θα γίνουμε εμείς, ε; Κυρίες μου, δεν υπάρχει διαφορά γυναίκα-άντρας, υπάρχουν διαφορές ανθρώπων (SIC!)."

"Η στην καλύτερη περίπτωση: "Καθμένες λεσβίες, είτε τόσο μειονεκτικά λίγες, μπορείτε και σεις να εκφράζεστε έξαλλα, τόσο απωθημένα πια (έτσι κι αλλιώς ενάντια σας γυρνάει), όταν όμως βγήτε απ' την αφάνεια προσέξτε, θ' απαιτήσουμε από σας μεγαλύτερη σοβαρότητα".

Η αλήθεια είναι ότι δώσαμε μια πραγματικά ζωντανή νότα χε! χε! σ' ένα διήμερο ξενέρωμα. Κι όποιος δεν παραβρέθηκε, έχασε την ευκαιρία να τον αναλύσουν, πάνω στην συνεδριακή τράπεζα, οι αναγνωρισμένοι ειδήμονες του θέματος και να τα βρίσκουν μεταξύ τους τι είμαστε και γιατί είμαστε έτσι.

(Τη μπάλλα έχει ο εισηγητής, κάνει πάσα στον εξτρεμ δεξιά κ. Γιώσαφάτ, και βγαίνει άουτ, τριπλάρει ο Βελισσαρόπουλος, βάζει καλάθι, εξτρεμ αριστερά η λεσβια παίρνει το ριμπασουν και αντίθετα με τους κανόνες δίνει κεφαλιά γενικού στόχου μέσα στον αγωνιστικό χώρο, άντε να πιάσεις τη μπάλα).

Οι λεσβίες όμως δεν είχαν επιστημονικοφάνεια στην εισήγησή τους. Κι ο λόγος τους στερούσαν βαρύγδουπων όραν, σ' ένα σεμινάριο όπου η γαλλική κοινωνιολογία και η μαρξιστική θεώρηση έδινε κι έπαιρνε. Είπαν άκουσον! άκουσον! πως το μέλλον είναι θηλυκό, έτσι, για να ξεσηκώσουν τ' αντρικό ακροατήριο μπρός στο τρομαχτικό υπαρξιακό ερώτημα που έμπαινε (μελλοντικά βέβαια, αλλά των φρονίμων τα παιδιά...): "και που θα τα βάλουμε εμείς τα όργανά μας σ' ένα μελλοντικό γυναικείο κόσμο;" Ε, λοιπόν το πρόβλημα μας είναι ο άνθρωπος, παλιοφασίστριες, όχι ο άντρας.

Και γω, λεσβία με το συμπάθειο, εχ' ου και φασίστρια, τρίβω τα μάτια μου. Τι όφελος που έφαγα στη μάπα τόσες διαδηλώσεις: Για το Αφγανιστάν φώναξα. Περσία, Παλαιστίνη ταίριξα, νέφος, κοινωνική κριτική σκίσηκα. Και όμως, και όμως... Να δεις που τόσο καιρό φαντασιωνόμουν με τον σύντροφο Αδόλφο εν αγνοία μου. Τι να κάνεις, αυτοί ξέρουν καλύτερα από μένα, για μένα.

Δεν πειράζει όμως, κάθε τι για καλό. Εγώ πείστηκα. Μάλιστα. Έχετε δικίο παιδιά,

ήμουν λιγάκι σβινιστρία, αλλά τώρα ωρίμασα και ενστερνίζομαι απόλυτα τις απόψεις σας, νάστε καλά. Λοιπόν το κεντρικό πρόβλημα είναι ο άνθρωπος. Ο άνθρωπος είναι ο δημιουργός του σημερινού μας πολιτισμού. Της μοναξιάς μας δηλαδή, της αλλοτρίωσής μας, της τεχνολογίας που κάνει το μυαλό μας να δουλεύει με βίδες και παξιμάδια. Ο πόλεμος είναι ανθρώπινη ενέργεια, ο άνθρωπος πάει χέρι-χέρι με τη βία, την επιθετικότητα. Ο άνθρωπος βιάζει, παραβιάζει, εξουσιάζει κι ο άνθρωπος είναι εγκλωβισμένος στ' αδιέξοδο της ίδιας του της παράνοιας.

Και η κοινωνία βέεεβαία. Η κοινωνία δεν είναι μια απόλυτη γενική έννοια και ο σχηματισμός της, οι δομές της, διέπονται από νόμους και αξιώματα που έχουν να κάνουν πέρα για πέρα με τον ανθρώπινο παράγοντα (εκμεταλλευτές-εκμεταλλευόμενοι, κεφαλαιοκράτες-εργατικό δυναμικό: άνθρωποι είναι όλοι αυτοί, τι είναι!).

Έτσι είναι "φίλοι" όπως τα λέτε και χαίρομαι που κατανόησα την αλήθεια σας. Το ζήτημα λοιπόν είναι ο άνθρωπος, αφού αυτός τα έκανε όλα αυτά.

Ε, αφού τα έκανε, ας τα φάει αυτός με το συμπάθειο. Διότι βεβαίως εγώ είμαι γυναίκα και όχι άνθρωπος. Τό ξέρετε δα: Όταν λέμε "ο άνθρωπος πάτησε στο φεγγάρι" εννοούμε το αρσενικό του είδους, διότι η γυναίκα "του" ήταν σπίτι κι έβαζε μπουγάδα, για να γυρίσει ο άνθρωπος απ' το διαστημικό ταξίδι να βρει καθαρά ρούχα. Και τώρα έτσι είναι: ο άνθρωπος βιάζει, διότι η γυναίκα του είναι σπίτι του και του μαγειρεύει να φάει για να βγει αύριο να ξαναβιάσει. Κι όταν δεν του μαγειρεύει, γυρνάει το βράδυ απ' τη δουλειά και βιάζεται από έναν άλλον άνθρωπο που η γυναίκα "του" του μαγειρεύει κ.λ.π. Πως λέμε "τι να κάνει ο άνθρωπος" και εννοούμε τον άντρα και αντίστροφα "τι να κάνει η γυναίκα" και εννοούμε τη γυναίκα.

Λοιπόν άντρα τον θέλετε, άνθρωπο τον θέλετε, καμιά αντίρρηση, ίσα-ίσα ίδια γεύση, είναι το ίδιο προσβλητικό για σας. Βασικά νομίζω πως εξ' αρχής δεν είχαμε διαφορά απόψεων, λεκτικό είναι το ζήτημα. Όσο για το τι θα κάνετε το φαλλο σας μεθαύριο, έχω μια σωτήρια λύση: Βάλτε τον στη θέση του παιδιού, κάτω απ' την κοιλιά, ανάμεσα στα πόδια. Τώρα εκείνον τον άλλον, τον μεγάλο, λερό και λατρευτό που έχει κατακλύσει το μυαλό σας... ε, αυτόν πραγματικά: Κόψτε τον ή φάτε τον, με τό συμπάθειο.-

Μαρία

Λεσβίες και Ομοφυλόφιλοι: Βράζουμε στο ίδιο καζάνι;

Στο ζήτημα της ομοφυλοφιλίας, όπως και σ' όλα τ' άλλα, έχει συζητηθεί εκτενέστατα κι έχει δοθεί περισσότερη έμφαση στην αντρική ομοφυλοφιλία. Όσο για την γυναικεία, το θέμα βλέπεται εξ' αντανάκλασως, χωρίς κανείς να έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα μ' αυτήν. Η πιο διαδομένη άποψη είναι ότι αυτές οι δύο διαφορετικές καταστάσεις εμπεριέχονται στον αρκετά ευρύ όρο "ομοφυλοφιλία" σαν δυο στοιχεία της ίδιας υφής, με μόνη διαφορά την πηγή έκφρασης τους. Και τούτο, γιατί το θέμα περιορίζεται στον τομέα της σεξουαλικής συμπεριφοράς και μόνο, όπως μας εξηγούν τα καθόλου διαφωτιστικά λεξικά. Εκεί, αλλά και στην "κοινή λογική", η ομοφυλοφιλία γενικά ορίζεται σαν η γενετήσια έλξη προς άτομα του ίδιου φύλου, χωρίς να θίγεται η αναφορά της προς όλο το πλέγμα των σχέσεων, εκδηλώσεων και των επιδράσεων του ατόμου απ' τον εκάστοτε περίγυρο και τελικά τις πολιτικο-κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες που επικρατούν σαν η σεξουαλική συμπεριφορά να είναι ανεξάρτητη απ' όλα αυτά. Όμως:

Το να είμαι "ομοφυλόφιλη" στις σημερινές συνθήκες απορρέει απ' το γενικότερο σύστημα απόψεων μου, είναι έκφραση της συνολικής μου στάσης προς αυτή την καθημερινότητα που βιώνω σ' όλες τις μορφές της σαν γυναίκα (εργαζόμενη, καταναλώτρια, μητέρα, αστή ή προлетάρια). Είναι τουλάχιστο φαιδρό, σε μια προσπάθεια να κλείσει εύκολα και γρήγορα το θέμα να τοποθετούμε αβίαστα το λεσβιασμό στα πλαίσια της ερωτικής επιθυμίας, ξεκομμένης κι ανεπηρέαστης απ' το δοσμένο ρόλο της γυναίκας μες στη συγκεκριμένη κοινωνία και τη συνολική της αντίληψη.

Έτσι, λεσβία δεν σημαίνει απλά και μόνον ότι κατευθύνεις την ερωτική σου επιθυμία προς τις γυναίκες. Σημαίνει ότι προσανατολίζεις γενικά το ενδιαφέρον, τη σκέψη και τις εκδηλώσεις σου προς τις γυναίκες. Απευθύνεις σ' αυτές την έκφραση σου στο συναισθηματικό, ψυχικό, διανοητικό επίπεδο. Αγαπάς αυτές, "ζεις" μ' αυτές, αγωνίζεσαι γι' αυτές. Κι όταν αγωνίζεσαι γι' αυτές, αγωνίζεσαι ενάντια σ' αυτή την αντρική-καπιταλιστική τάξη πραγμάτων, που στηρίζεται βασικά στην εκμετάλλευση των γυναικών. Το ν' απελευθερωθεί παντελώς η γυναίκα απ' την αντρική κυριαρχία που της ασκείται σ' όλες τις μορφές, επιφέρει αυτόματα το γκρέμισμα του σημερινού κοινωνικού σχηματισμού, απ' τη βάση του ως το εποικιδόμημα.

Και τούτο, γιατί στις παραγωγικές δυνάμεις και σχέσεις, μέσα κι έξω απ' το σπίτι, η γυναίκα υφίσταται διπλή εκμετάλλευση: αφ' ενός απ' το (πατριαρχικό) κοινωνικό καθεστώς, αφ' ετέρου απ' τον κάθε άντρα-αφέντη που την κατέχει ή την διεκδικεί (προлетάρια του άντρα). Το σημερινό πολιτικο-οικονομικό

σύστημα είναι βασισμένο πάνω σ' αυτή τη θεώρηση της γυναίκας σα μέσο παραγωγής όλων των καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών (συνάμα και τεκνοποιία-μεγάλωμα παιδιών) με αμελητέο κόστος, που την ιδιοποιείται ο άντρας για λογαριασμό του. Αν η "γυναικεία μοίρα" άλλαζε, είναι σίγουρο ότι θα δημιουργιόταν ένα κενό στις αρχές και τ' αξιώματα της πολιτικής οικονομίας.

Η γυναίκα λοιπόν είναι ταξικός εχθρός του Άντρα-Φαλλού. Κι ο άντρας-φαλλός-προλετάριος είναι ταξικός εχθρός του άντρα-φαλλού-καπιταλιστή.

Η γυναίκα όταν αγωνίζεται για τη χειραφέτησή της, αγωνίζεται ενάντια στους ρόλους που κατασκεύασε ο άντρας για να την εξουσιάζει. Αμφισβητεί και αγωνίζεται ενάντια σ' όλο το πλέγμα των σχέσεων που διέπονται από υποκρισία και εκμετάλλευση και που είναι αντρικό κατασκεύασμα, γιατί η γυναίκα δεν ήταν σε θέση να το κατασκευάσει, αφού ο άντρας πρώτα αυτήν χειραγώγησε περνώντας στην πατριαρχία κι ύστερα χειραγωγήθηκε μεταξύ του.

Και οι λεσβίες που είναι γυναίκες που στρέφονται προς τις γυναίκες που γύρω από αυτές "χτίζουν τον κόσμο τους" και σ' αυτές στέλλουν τα μηνύματά της ύπαρξής τους, είναι κάθε μέρα επαναστάτριες στην ιδεολογία και πρακτική τους, αφού, ιδεολογικά και πρακτικά αρνιούνται κάθε συνεργασία, κάθε είδους επαφή με τον ταξικό τους εχθρό και παλεύουν για την εξόντωση του σαν τέτοιου. Πιο απλά: είναι γυναίκες που αγαπούν γυναίκες

κι έτσι αντισκέονται στην αντρική κυριαρχία. Μ' αυτή την έννοια όποιες "πολιτικές" (με την πατροπαράδοτη κομματική έννοια) διαφορές κι αν έχουν μεταξύ τους, συγκλίνουν αντικειμενικά σε μια κοινή βάση, γιατί πραγματικά ο λεσβιασμός είναι θέση πολιτική και δράση επαναστατική.

(Πρέπει να τονιστεί εδώ ότι όλα τα παραπάνω, σε καμιά περίπτωση δεν ενισχύουν την προσφιλή θέση στους "προσθευτικούς κύκλους", ότι ο λεσβιασμός είναι αποτέλεσμα κοινωνικών συνθηκών, ένα παθολογικό φαινόμενο αντίδρασης δηλαδή, προς μια σάπια, απαράδεκτη κοινωνία. Αυτό θα οδηγούσε στο εξωφρενικό συμπέρασμα ότι σε μιιά "υγιή" κοινωνία που να εκφράζει το σύνολο των μελών της, ο λεσβιασμός θα ήταν ανύπαρκτος

αφού θα ήταν ανύπαρκτοι οι λόγοι εμφάνισής του. Το νόημα του κειμένου είναι ότι απ' τις απαρχές της πατριαρχίας ο λεσβιασμός αποχτάει επαναστατικό χαρακτήρα, αφού, παρ' όλες τις καταστολές που υφίσταται, αντιτίθεται και αποκλείει την αντρική επέμβαση σε εκδηλώσεις καθαρά γυναικείες μεταξύ γυναικών. Κάτι που σε άλλες κοινωνίες, άλλους πολιτισμούς, θεωρούνταν αυτονόητο).

Απ' τη μεριά τους τώρα οι άντρες ομοφυλόφιλοι προσανατολίζονται προς τους άντρες, χωρίς ν' αμφισβητούν καμιά απ' αυτές τις κοινωνικές δομές. Τα πλαίσια της αμφισβήτησής τους περιορίζονται στο σημείο εκείνο που θα υποστούν την κατακραυγή και το χλευασμό, επειδή, βιολογικά άντρες, έπαψαν να είναι και κοινωνικά άντρες, δηλ. δεν φαίνονται να έχουν μια γυναίκα να

Photo by Roberta F. Reburn/fotografia

εξουσιάζουν. Μπορούν ν'αμφισβητήσουν δυναμικά το ρόλο του άντρα, όχι όμως και κείνον τον παραδοσιακό που επιβλήθηκε στη γυναίκα, γιατί είναι κάτι έξω απ'αυτούς, κάτι που ξεφεύγει απ'τη σφαίρα των άμεσων προβλημάτων κι ενδιαφερόντων τους. (Και βέβαια εδώ δεν αναφέρομαι στους "υποδειγματικούς συζύγους" που μετρούν το αντρικό ανάλογο με το μουστάκι τους και στη θέα του ομοφυλόφιλου τους τρέχουν τα σάλια - κατα προτίμηση νταλικά, Αθήνα-Γερμανία, κρέατα. Όχι, αυτοί δεν είναι ομοφυλόφιλοι, αυτολογοκρίνονται όμως να χαρακτηρίσω τι είναι). Και οι κοινωνικές συνέπειες της επιλογής τους είναι κατα λιγότερο βαριές κι επάδυνες από κείνες που υφίστανται οι λεσβίες. Είναι λογικό: ο αστός που αποποιείται των προνομίων του δεν αποτελεί μεγάλο και άμεσο κίνδυνο, γιατί υπάρχουν χιλιάδες αστοί που δεν θα τ'αποποιηθούν, το αντίθετο μάλιστα, θα τα διατηρήσουν και με τα δόντια αν χρειαστεί. Η προλεταρία όμως που εξεγείρεται κατά του καταπιεστή της πρέπει να εξουδετερωθεί παραδειγματικά, γιατί θα υπάρξουν χιλιάδες προλεταρίες που θ'απαιτήσουν να πάρουν τη ζωή τους στα χέρια τους.

Μα υπάρχει και μια ποιοτική διαφορά στις πιέσεις που υφίστανται λεσβίες κι ομοφυλόφιλοι. Η κοινωνική επιταγή για τους άντρες είναι: Κυριαρχείτε γιατί μπορείτε, αλλά κι αν ακόμη δεν το κάνετε, δε χάνετε τίποτα απ'την αίγλη που περιβάλλει το φύλο σας, γιατί εξακολουθείτε να μπορείτε, όποτε θελήσετε. Για τις γυναίκες όμως: Κυριαρχηθείτε γιατί πρέπει, γιατί κάποιους άλλους βολεύει, κι αν το αρνηθείτε, αυτοί οι άλλοι θα σας κυνηγήσουν, γιατί θα πάψει να τους βολεύει.

Από δω κι ύστερα είναι φανερό πως γενικά κι αόριστα, ένας όρος όπως "ομοφυλοφιλία" δεν μπορεί αβασάνιστα να περιλάβει τον λεσβιασμό και την αντρική ομοφυλοφιλία ταυτόχρονα. Η κατεύθυνση του ενδιαφέροντος και της αγάπης μας είναι διαμετρικά αντίθετη. Θεωρώ τον χαρακτηρισμό "ομοφυλόφιλη" γενικό και περιοριστικό συνάμα. Θα έλεγα καλύτερα "λεσβία" ή πιο κυριολεκτικά "γυναικοκεντρική" με την έννοια ότι, αν ήμουν άντρας με την ιδεολογία που ήδη έχω, θα στρεφόμουν και πάλι προς τις γυναίκες, δεν θα ήμουν ομοφυλόφιλος. Και είναι χαρακτηριστικό ότι οι λεσβίες για τα νεαρά αγόρια, παιδιά μας ή παιδιά φίλης μας, δεν ονειρευόμαστε να γίνονταν ομοφυλόφιλοι, μα να αγαπούν πραγματικά τις γυναίκες, ισότιμα, να τις εκτιμούν και να τις σέβονται.

Με τα παραπάνω δεδομένα είναι αρκετά συζητήσιμο αν μπορούμε να έχουμε συνεργασία με τους άντρες ομοφυλόφιλους και σε ποιούς τομείς θα είναι αυτή. Δεν μπορώ να δω ουσιαστική επαφή μεταξύ μας, στο μέτρο που δεν έχουμε κοινές επιδιώξεις. Βέβαια "μια σταξική κοινωνία, όπου θα είναι λυμένα τα προβλήματα που τώρα αντιμετωπίζουμε" μπορεί να είναι ένας κοινός μας πόθος, διαφέρει όμως η σκοπιά απ'όπου το βλέπουμε, καθώς και τι θεωρούμε σημαντικότερο να οξύνουμε για

να προσπαθήσουμε. Η συνεργασία μας μπορεί να είναι, από άποψη στρατηγικής, κάτω από ένα σύνθημα "Έξω το κράτος απ'τα κρεβάτια μας", περιοριστικά στη σεξουαλική συμπεριφορά. "Η για να καταγγείλουμε τις δολοφονίες των ομοφυλοφίλων. Όμως μήπως θα κατεβούμε χέρι-χέρι σε καταγγελίες των βιασμών; Πράγματι μπορούμε να κατεβούμε μαζί μ'ένα κομμάτι των ομοφυλοφίλων που θα φωνάζει: "Σπάσιμο του καταπιεστικού ρόλου του άντρα-αφέντη" Όμως μπορούμε να φωνάξουμε μαζί "Η νύχτα είναι και δικιά μας" ή "το κορμί μας δεν είναι κρέας της αγοράς"; Εκεί που το σόριστο αρχίζει να συγκεκριμενοποιείται εκεί διαχωρίζεται η δράση μας. Ήδη το συνέδριο "Σεξουαλικότητα και πολιτική", θέμα που καυτά ενδιαφέρει τόσο τις λεσβίες όσο και τους ομοφυλόφιλους, έδειξε καθαρά ότι η διαφορετική σκοπιά απ'την οποία αντιμετωπίζουμε τα πράγματα, κάθε άλλο παρά προωθεί μιά κοινή αγωνιστική πορεία, αφού δεν υπάρχουν κοινοί στόχοι.

Σημείωση: Το κείμενο αυτό δεν έχει σκοπό "να βγάλει τους ομοφυλόφιλους απ'τη μέση ιδεολογικά". Αντίθετα, στη φάση που ακόμη η ομοφυλοφιλία πλανιέται αόριστη στους κόλπους της "κοινής λογικής" και αντιμετωπίζουμε κινδύνους όχι μόνον ηθικής κατακραυγής, αλλά και πιο άμεσους, πιστεύω ότι για λόγους τακτικής είναι ανάγκη να βαδίζουμε από κοινού, στα σημεία όπου αυτό είναι εφικτό.-

Μαρία

Emily Odell woman

"Όταν είσαι εύτυχισημένη κοντά στην θάλασσα
 "Η εύτυχία σου είναι γαλάζια
 "Όταν είσαι εύτυχισημένη παίζοντας με τό χιόνι
 πάνω στις πλαγές ενός βουνού
 ή εύτυχία είναι όλόλευκη
 Καί όταν μόνο ένα πράγμα σέ κάνει εύτυχισημένη
 τότε εκείνη γίνεται διάφανη συγκεντρώνεται χώνεται
 σέ μιά γωνιά της καρδιάς καί περιμένει, περιμένει.

ΛΙΑΝΝΑ

Οί χρυσαφίες κληματαριές
 της σήψης στό κορμί σου
 αντανακλούν στη θύμηση
 το θάνατο μου
 Και χάνομαι
 στην αίσθηση
 της απορίας σου
 σε φανερές ρυτίδες
 που δεν μπορείς
 πια να ελέγξεις
 αντιφεγγίζομαι το αύριο
 στο θολό πρόσωπο σου

παραλαγές σε σοί μείζονα
 με το χρυσό βαγόνι της αρετής
 στην κουρασμένη σου ματιά
 φύγε.....

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Δεν έχω ταυτότητα
 Δεν έχω όνομα
 Μ'έχουνε στησει οριζόντια με σηκωμένα τα πόδια
 Δεν έχω λέξεις δεν έχω χρώματα
 Τίποτα δικό μου, όλα αποφορία
 πεταμένα υστερ'απο κακή χρήση
 Ελενη ή Κλειω δεν, έχει σημασία
 Γυναίκα με λενε
 Κατώ απο χτισματα χιλιοχρονης λασπης
 π'αναδινει τη σηψη ασιχρων ποθων
 τις μητερες μου σκεπασαν
 την Ιστορια μου εθαψαν
 Η φωνη της φτανει πολεμικη βοη-αναγκαιοτητα
 σε μενα, στις αδερφες μου
 ο ηχος να βρει τους φθογγους μας
 να δυναμωσουν τα χερια μας
 να ψαξουμε μες απ'τους τοιχους του σημερα
 το λογο μας, τη μορφη μας.
 Να γειανουμε τις πληγες της Δρασης μας
 που αχνα ακουγεται στις μερες τουτες
 κερματισμενη, κακοποιημενη.
 Με υψωμενη τη διπλοπελεκικη λεπιδα
 ν'αδραξουμε οσα μας πηραν
 - τη γνωση, τη ζωη μας
 Ολες εμεις, οι γυναικες

ΜΑΡΙΑ

Μια Γενεαλογία

Janice Raymond
(Από το ομώνυμο βιβλίο της)
Περιοδικό TRIVIA
Φθινόπωρο 1982

Η Βιρτζίνια Γούλφ μας λέει πως έψαξε παντού για να βρεί μιá παράδοση γυναικείας φιλίας στη λογοτεχνία, αλλά βρήκε ελάχιστες ενδείξεις ότι "η Χλόη αγαπούσε την Θλίβια", ότι δηλαδή οι γυναίκες έλκονται από γυναίκες. Όμως, οι ενδείξεις είναι απατηλές.

Οι γυναίκες, χιλιάδες, χρόνια τώρα, υπήρξαν φίλες, συγγένισες, σταθερές συντρόφισσες, συναισθηματικές και οικονομικές υποστηρίχτριες, και πιστές φιλενάδες η μιá της άλλης. Αλλά αυτή η παράδοση της γυναικείας φιλίας, σαν κάθε τι άλλο που έχει να κάνει με τη γυναικεία ύπαρξη, διαστρεβλώθηκε, διαμελίστηκε--και κάθε κομμάτι του καταδικάστηκε στη λήθη. Ο διαμελισμός της γυναικείας φιλίας είναι βασικά ο διαμελισμός της γυναικείας οντότητας. Η γυναίκα έχει (ξε) χάσει την Εαυτή της, και δεν την αγαπάει. Η έλλειψη αυτοαγάπης μολιάστηκε πάνω στη γυναικεία Εαυτή από την πατριαρχία. Γυναίκες που δεν αγαπάν τις Εαυτές τους, δεν μπορούν ν'αγαπήσουν άλλες γυναίκες σαν τις Εαυτές τους.

Πιστεύω πως όλες οι γυναίκες έχουν τη δυνατότητα να γίνουν φίλες, αλλά τις πιο πολλές φορές η δυνατότητα αυτή αποκλείεται πριν γίνει πραγματικότητα. Και λίγες είναι οι φεμινίστριες που ζήτησαν να καταλάβουν και να ερμηνεύσουν γιατί οι γυναίκες δεν συμπαθούν άλλες γυναίκες.

Όλες έχουμε ακούσει τις φράσεις "πολλές γυναίκες είναι χειρότερες από άντρες", ή "οι ίδιες οι γυναίκες είμαστε οι χειρότεροι εχθροί μας". Και πολλές νιώσαμε την αλήθεια αυτών των φράσεων μέσα στη δική μας εμπειρία. Είναι όμως πιο εύκολο να καταλάβουμε τα αίτια αυτού του φαινομένου παρά να το αντιμετωπίσουμε όταν μας συμβεί στη πραγματικότητα.

Δεν θέλω να εξιδανικέω το θέμα της γυναικείας φιλίας. Σε μιá κοινωνία που μισεί τις γυναίκες, η γυναικεία φιλία είναι απαγορευμένη. Συχνότατα, πολλές από μας φτάνουμε στο σημείο όπου μισούμε κι'εμείς οι ίδιες τις Εαυτές μας, άρα και τις άλλες γυναίκες, ή τουλάχιστον είμαστε αδιάφορες απέναντι τους. Τόσα είναι τα εμπόδια που μπαίνουν

στο δρόμο της γυναικείας φιλίας που φτάνουμε να πιστέψουμε το παραμύθι πως οι γυναίκες δεν υπήρξαν ποτέ, κι'ούτε μπορούν να υπάρξουν φίλες.

Αυτό συμβαίνει ακόμα και σε ριζοσπαστικές φεμινίστριες, γυναίκες δηλαδή που έχουν την ίδια φλόγα και το ίδιο όραμα της γυναικείας ταύτισης με τη γυναίκα. Μερικές χάσαμε φίλες μέσα από ιδεολογικές διαφορές πάνω στον φεμινισμό. Άλλες απογοητεύτηκαμε γιατί η βάση ενός κοινού φεμινιστικού οράματος δεν μας οδήγησε σ'ένα επίπεδο σχέσεων μ'άλλες γυναίκες πιο βαθύ από κείνο πούχαμε φτάσει σαν μη φεμινίστριες. Μερικές μάλιστα νοιώσαμε ίσως πως φίλες πούχαμε κάνει στο σχολείο, ή στη δουλειά, συχνά υπήρξαν πιο γεμάτες, πιο υπαρξιακά σημαντικές, από κείνες που δημιουργήσαμε μέσα στον φεμινιστικό χώρο.

Τον πόνο αυτό τον έχω νοιώσει κι'εγώ γι'αυτό κι'ίσως αποφάσισα να γράψω το βιβλίο αυτό. Ακόμα, θέλησα να το γράψω γιατί, παρόλο τον πόνο μου, υπάρχει μέσα μου η πραγματικότητα της γυναικείας φιλίας, και με το βιβλίο μου θέλω να ξαναβάλω στη θέση τους όλα τα σκορπισμένα κομμάτια της, να ξαναφέρω στη θύμηση το όραμα της.

Γυναίκες κάθε είδους ήταν κι'είναι φίλες, παρά το πατριαρχικό ταμπού ενάντια στη γυναικεία φιλία, και τη τεράστια πίεση που ασκείται πάνω στις γυναίκες να υπάρχουν μόνο για τους άνδρες. Πρέπει να μάθουμε ν'αναγνωρίζουμε τις φίλες μας--κάτι που δεν είναι καθόλου εύκολο ή απλό.

Τώρα τελευταία αρχίζουμε να μαθαίνουμε λίγη γυναικεία ιστορία, αλλά ελάχιστες από μας γνωρίζουν τη παράδοση της γυναικείας φιλίας που έχει καταγραφεί στα ημερολόγια καλογριών, στα βιβλία που παρότρυναν τις γυναίκες της Κίνας ν'αντισταθούν στο γάμο, στις σχέσεις των Αφρικανών γυναικών που οδηγούσαν στο γάμο γυναικών με γυναίκες, ή στη μορφή αδελφικότητας και αλληλοϋποστήριξης που υπήρχε ανάμεσα στις Μπεγκίνες της Ευρώπης.

Πιστεύω απόλυτα πως, θαμμένη κάπου βαθειά στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της γυναικείας ύπαρξης, υπάρχει μιá πρωταρχική και στοιχειώδης έλξη ανάμεσα στις γυναίκες, που εμφανίζεται σ'ένα σωρό διαφορετικές γυναίκες, μ'ένα σωρό διαφορετικές μορφές. Οι γυναίκες εκείνες που έχουν τέτοια αγάπη γι' άλλες γυναίκες αγαπούν κατ'αρχή τις Εαυτές τους.

Η Σιμόν ντέ Μπωβουάρ είπε: "Εάν η γυναίκα δεν υπήρχε, οι άνδρες θα την είχαν εφεύρει. Υπάρχει όμως και χώρια από τη δική τους εφευρετικότητα." Δυστυχώς, η τελευταία φράση δεν είναι τόσο γνωστή όσο η πρώτη. Η γυναικεία φιλία βοηθά στη δημιουργία μιás γυναικείας εφευρεμένης από τη γυναίκα. Μόνο η γυναίκα που (Ε)αυτοδημιουργήθηκε μπορεί να ονομαστεί πρωτότυπη, όχι φτιαγμένη από τον άνδρα--η φίλη άλλων γυναικών. Αυτή η γυναίκα ψάχνει και διεκδικεί τις συγγενικές πηγές της μέσα στην ίδια της την Εαυτή και τις Εαυτές άλλων γυναικών. Δεν είναι δημιουργία ανδρική, κοπιारीσμένη και μεταφρασμένη από την εικόνα πούχει ο άνδρας γι'αυτήν. Δεν είναι η "άλλη" της Μπωβουάρ που όντως είναι ανδροφτιαγμένη. Δεν είναι το on που το μεγάλωσαν να βλέπει την Εαυτή της πάντα σε σχέση με τον άνδρα και δεν αρνιέται τη φιλία της και την έλξη της για τις άλλες γυναίκες. Είναι η Εαυτή της. Αηήκε στην Εαυτή της. Αγαπά την Εαυτή της.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΜΕΡΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Μερικές λέξεις χρησιμοποιούνται συχνά σ'αυτό το κείμενο και πρέπει να σας πώ πώς τις ερμηνεύω.

Η πιο συχνή είναι Γυν-αγάπη.

Γυν-αγάπη, στο μυαλό μου, είναι λίγο πολύ συνώνυμο με τη Γυναικεία Φιλία. Έχει όμως σαν όρος και μιá άλλη έννοια τελείως δικιά του. Γυν-αγάπη πάει να πει ένα συναίσθημα δυνατό, μιá συμπάθεια, μιá βαθειά συγκίνηση που νιώθει μιá γυναίκα για μιάν άλλη γυναίκα. Πάει να πει (συν) πάθεια = το δυνατό κι'απεριόριστο πάθος, τη δυνατή κι'απεριόριστη έλξη μιás γυναικείας για μιá άλλη γυναίκα. Πάει να πει (συν) κίνηση, τη δυναμική και αποφασιστική κίνηση μιás γυναικείας μαζί μ'άλλες γυναίκες, πρós άλλες γυναίκες, την πορεία της προς την πρωταρχική Γυναικεία της Εαυτή. Γυν-αγάπη σημαίνει να δένεις με το πάθος σου, και να δένεσαι, να επηρρεάζεις με τη συγκίνησή σου, και να επηρρεάζεσαι, να προκαλείς ζωηρές αισθήσεις, δηλαδή να εντυπωσιάζεις, και να εντυπωσιάζεσαι από άλλες γυναίκες.

Γυναίκες που συγκινούν άλλες γυναίκες υποκινούν αντιδράσεις, παρακινούν σε πράξεις, ξεκινούν μιá αλληλιτική ζωή που αφήσά τη διχοτομία ανάμεσα στην προσωπική και την πολιτική μορφή της αγάπης. Γυν-αγάπη πάει να πει μιá προσωπική και πολιτική κίνηση των γυναικών προς τις γυναίκες--πάει να πει το Γυναικείο Κίνημα.

Όταν η μιá γυναίκα προτρέπει, ενθαρρύνει, υποστηρίζει την άλλη γυναίκα να δηλώσει τη πραγματικότητά της και να διεκδικήσει τη δύναμή της κι'οι δυό μαζί ενώνουν τη νιογέννητη δύναμή τους, αυτό είναι πράξη προσωπική που ισοδυναμεί με πράξη πολιτική.

Όταν η πολιτική δραστηριότητα προέρχεται από την κοινή αυτή δύναμη που πηγάζει από μέσα μας και από τό κοινό όραμα που εμπνέουμε η μιá στην άλλη, τότε η πολιτική κι'η φιλία βρίσκουν το τέλειο πλούσιο νόημα τους.

Η καλύτερη βάση ενός πραγματικά στεριωμένου γυναικείου κινήματος είναι ή Γυν-αγάπη.

* * * *

Μία άλλη λέξη είναι οι ετερο-σχέσεις. Χρησιμοποιώ αυτή τη λέξη για να εκφράσω όλες εκείνες τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές σχέσεις που έχουν οριστεί ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες από τους άνδρες. Η ανδροφτιαγμένη γυναίκα έχει κληρονομήσει από μωρό στις ετερο-σχέσεις. Η πατριαρχική λογοτεχνία, ιστορία, φιλοσοφία και επιστήμη έχουν ενισχύσει τη λεγόμενη μυθική και "πρωταρχική" σχέση όπου η γυναίκα υπάρχει για τον άνδρα. Στη Βίβλο (Γένεσις), και σ' όλα όσα διδάσκει η πατριαρχία, η ετερο-σχετική διαταγή είναι φανερή, και φανερά μονομερής: η επιθυμία σου θα είναι για τον άνδρα, κι' αυτός θα είναι ο Κύριος σου. Η πατριαρχική πραγματικότητα είναι: η γυναίκα για τον άνδρα, κι' όχι ο άνδρας για τη γυναίκα, εφ' όσον η γυναίκα, ογολογικά, προέρχεται από τον άνδρα και δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς αυτόν. Ενώ ο άνδρας μόνο τυχαία έχει να κάνει με τη γυναίκα. Η ύπαρξη του είναι ατύχισια κι' ακέραιη, και το πεπρωμένο του μπορεί μόνον να συμπεριλαμβάνει τη γυναίκα, αλλά δεν εξαρτάται απ' αυτή. Το πεπρωμένο του είναι να δημιουργήσει τον κόσμο τόν πολιτισμό, την κοινωνία, μαζί μ' άλλους άνδρες.

Αρα, τό πεπρωμένο του άνδρα είναι τελικά ομο-σχετικό. Όπως είπε η Ελεβν Κένιγκ, η πρωταρχική συγγένεια άνδρα με άνδρα διδάσκεται στη Βίβλο: Πρίν από τόν Αδάμ και τή Εύα, υπήρχε ο Αδάμ κι' ένας θεός. (Η Βίβλος βέβαια αποφεύγει να μας πει πώς πρίν απ' τό θεό υπήρχε η θεά).

Η πραγματική δύναμη των ανδρικών ομο-σχέσεων κρύβεται όμως πίσω από τό γεγονός πως αυτή η σχέση άνδρα με άνδρα έχει θεσμοποιηθεί μέσα σε κάθε μορφή μίας φαινομενικά ετεροφυλόφιλης κοινωνίας. Έτσι, μόνο οι γυναίκες κουβαλάν πάνω τους τό βάρος της ετερο-σχετικής διαταγής. Στην πραγματικότητα, η κοινωνία μας είναι ανδρο-ομο-σχετική, κτισμένη, δηλαδή, πάνω στις σχέσεις, στις συναλλαγές και τό δεσμό ανδρών με άνδρες, σ' όλα τά επίπεδα της.

Η Jane Austen, κι' η γιγνη της Floradore

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι η κοινωνία προωθεί την ανδρική ομοφυλοφιλία. Αντίθετα τήν ελέγχει, την καμουφλάρει, και την αρνείται --αρνείται δηλαδή το ερωτικό στοιχείο στις ανδρικές σχέσεις--προωθώντας στη θέση της και θεσμοποιώντας τα ετεροφυλόφιλα και ετερο-σχετικά πρότυπα στην οικογένεια, την παιδεία, την εκκλησία, και τό κράτος. Έτσι αποφεύγεται να φανεί πως εκείνο που πραγματικά στηρίζει την πατριαρχία είναι οι ανδρικές σχέσεις εξουσίας.

Πολλές λεσβίες φεμινίστριες βλέπουν τον ετεροσεξισμό (τό δόγμα πως οι ετεροφυλόφιλες σχέσεις είναι η μόνη μορφή σχέσεων) σαν τό υποδειγματικό πρότυπο για την καταπίεση της γυναίκας στην πατριαρχική κοινωνία. Συμφωνώ βέβαια πως ζούμε σε μία ετεροσεξιστική κοινωνία. Πιστεύω όμως πως τό ευρύτερο πρόβλημα έγκειται στο ότι ζούμε σε μία ετερο-σχετική κοινωνία, όπου οι άνδρες υπάρχουν για τους άνδρες--και οι γυναίκες δεν παίζουν κανένα ρόλο, δεν υπάρχουν καν παρά σαν προέκταση/εξάρτημα των ανδρών. Σε μία κοινωνία έτσι καθορισμένη, η Γυν-αγάπη καλύπτεται από ένα πυκνό σκοτάδι, εφ' όσον μπορεί να νομίζεις πως βλέπεις γύρω σου ένα σωρό γυναίκες, αλλά δεν τό πιστεύεις στη πραγματικότητα. Στη πραγματικότητα, οι γυναίκες δεν υπάρχουν ούτε για σένα--τι λοιπόν ν' αγαπήσεις;

Αυτό ισχύει ακόμα και για γυναίκες που είναι λεσβίες. Π.Χ., υπάρχουν λεσβίες που ζούν σύμφωνα με τα ετεροσχετικά πρότυπα: σχετίζονται συνέχεια με άνδρες, ταυτίζονται με ανδρικές ιδεολογίες, για να μπορέσουν να νοιώσουν "ομαλές". Άλλες έχουν μόνο σεξουαλικές σχέσεις με γυναίκες, ή διαχωρίζουν την ιδιωτική από τη δημόσια ζωή τους με ανεύθυνους τρόπους. Σε μία κοινωνία όπου οι γυναίκες κυβερνούνται από ετερο-σχέσεις, η Γυν-αγάπη μπορεί να περιοριστεί--κι' έχει συχνότατα περιοριστεί--στην κρεβατοκάμαρα, ή σ' άλλους ιδιωτικούς χώρους που δεν αμφισβητούν την κυρίαρχη ετερο-σχετική κοινωνία.

Απ' την άλλη πλευρά, πολλές φεμινίστριες που γράφουν θεωρία αρνούνται την ιστορική και πολιτιστική ύπαρξη των γυναικείων σχέσεων, και δηλώνουν πως οι γυναίκες δεν υπήρξαν ποτέ μέλη μίας κοινωνικής ομάδας, δεν υπήρξαν ποτέ ίσες με τους άνδρες, δεν είχαν ποτέ τη δική τους οντότητα. Αυτές οι ίδιες λένε προφανώς πως σκοπός του φεμινισμού είναι η ανύψωση της γυναίκας στο ίσο επίπεδο με τον άνδρα κι' η διεκδίκηση μίας καινούργιας γυναικείας οντότητας. Τέτοιου είδους θεωρητική ανάλυση είναι μέγιστο εμπόδιο στο δρόμο που οδηγεί στην πρωταρχική αναζήτηση της γυναικείας φιλίας. Μας δηλώνει πως η μνήμη μας είναι μικρή, η επιθυμία μας να ξαναθυμηθούμε όχι σημαντική, και πως τελικά, όπως λέει η Μπωβουάρ, "ο άνδρας μπορεί μεν να συνειδητοποιήσει τον εαυτό του χωρίς τη γυναίκα, η γυναίκα όμως δεν μπορεί να φανταστεί την Εωτή της χωρίς τον άνδρα.

Τέτοιου είδους θεωρίες τοποθετούν τη

θεωρία και την πραγματικότητα του φεμινισμού σ' ένα λανθασμένο αρχικό σημείο: η γυναίκα σε σχέση με τον άνδρα, αντί η γυναίκα σε σχέση με την γυναίκα. Κι' έτσι ο φεμινισμός καταντάει να ορίζεται σαν ένα κίνημα για την εξίσωση της γυναίκας με τον άνδρα παρά για την αυτονομία, την ανεξαρτησία, και τη δημιουργία μίας γυναικείας οντότητας σε σχέση με άλλες συγγενικές οντότητες. Ο ετερο-σχετικός ανθρωπισμός κι' ο ετεροσχετικός φεμινισμός θολώνουν την αναγκαιότητα της γυναικείας φιλίας σαν την πολυτιμότερη βάση του φεμινισμού.

Η προσταγή της γυναικείας φιλίας είναι πως οι γυναίκες πρέπει να είναι ίσες με τις Εαυτές τους, ίσες με τις γυναίκες που ζήσανε πριν απ' αυτές, και σε θέση να δημιουργήσουν μία γυναικοκεντρική ύπαρξη. Αυτή είναι η βασική διαφορά μεταξύ του ριζοσπαστικού φεμινισμού και τού φιλελευθέρου ή και μαρξιστικού φεμινισμού. Ο πρώτος βρίσκει τις αρχές του ανάμεσα στις γυναίκες, οι δυο άλλοι, ανάμεσα στους άνδρες, δηλαδή, σε άμεση σχέση με τους άνδρες σαν κοινωνική ομάδα, είτε είναι αυτοί οι καταπιεστές, ή οι καταπιεσμένοι "αδελφοί" μας.

Σ' αυτό τό σημείο θα πρέπει να θέσουμε τό ερώτημα αν ο όρος Γυν-αγάπη ισοδυναμεί με τό λεσβιασμό με κεφαλαίο Λ (δηλαδή, εκείνο τό λεσβιασμό που βάζει τη γυναίκα στο κέντρο

της γυναικείας ύπαρξης, κι' όχι εκείνον που ορίζεται σαν η ερωτική σχέση ανάμεσα στις γυναίκες). Εάν όντως η Γυν-αγάπη καλύπτει ολόκληρη την ύπαρξη μίας γυναίκας και τη συνύπαρξη της με άλλες γυναίκες, η Γυν-αγάπη σημαίνει να βάλουμε την πρωταρχική μας Εαυτή, και τις Εαυτές άλλων γυναικών, σαν την αρχική μας πρωτεραιότητα. Εάν η Γυν-αγάπη είναι μία κίνηση προς άλλες γυναίκες, τότε θα περίμενε κανείς πως γυναίκες που αγαπούν άλλες γυναίκες είναι λεσβίες.

Υπάρχουν όμως διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους οι γυναίκες βρίσκουν κι' εκδηλώνουν τη γυναικεία φιλία. Δεν επιθυμώ ν' απλοποιήσω αυτές τις διαφορές, ούτε και να περιορίσω την πραγματικότητα της Γυν-αγάπης στο λεσβιασμό. Απ' την άλλη πλευρά, ενώ σέβουμαι αυτές τις διαφορές δεν μπορώ να πω πως τις καταλαβαίνω απόλυτα. Δεν καταλαβαίνω, φερ' ειπείν, γιατί η Γυν-αγάπη δεν σημαίνει και λεσβιακή αγάπη για πολλές γυναίκες. Παρόλα αυτά, με τη λέξη Γυν-αγάπη εγώ θέλω να εκφράσω ένα ολόκληρο συνεχές γυναικείας φιλίας. Συχνά, είναι δύσκολο να διακρίνει κανείς ανάμεσα στη λεσβιακή φιλία και τη Γυν-αγάπη, όμως αυτή η διάκριση υπάρχει φανερά στην πραγματικότητα πολλών γυναικών.

Πολλές γυναίκες, αντίθετα, δεν κάνουν καμιά διάκριση ανάμεσα στη Γυν-αγάπη και τό λεσβιασμό. Πολλές γυναίκες θεωρούν κάθε

έντονη σχέση ανάμεσα σε γυναίκες σαν μία λεσβιακή σχέση. Κι' από μία πλευρά έχουν δικίωμα: οι άνδρες απειλούνται από οποιαδήποτε πράξη γυναικείας οικειότητας, γιατί τελικά βλέπουν σ' αυτή την απειλητική δυνατότητα του λεσβιασμού. Πολλοί άνδρες μάλιστα ερμηνεύουν σαν λεσβιακή μία οποιαδήποτε πράξη γυναικείας διεκδίκησης. Όταν οι άνδρες χρησιμοποιούν τη λέξη "λεσβία" για να χαρακτηρίσουν υποτιμητικά μία γυναίκα, προδίνουν οι ίδιοι πολλά από το δογματικό πατριαρχισμό τους. Κατ' αρχή, λένε πως οποιαδήποτε πράξη στοργής ανάμεσα σε γυναίκες είναι και πράξη γυναικείας διεκδίκησης. Και κάθε πράξη γυναικείας διεκδίκησης φέρνει στή μυαλό εικόνες αυξημένης στοργής και πιο ισχυρού δεσμού ανάμεσα σε γυναίκες, με αποτέλεσμα οι άνδρες να νοιώθουν παραγκωνισμένοι. Μία γυναίκα που διεκδικεί σφοδρά την εαυτή της, και το δικαίωμά της ν' αγαπά άλλες γυναίκες, θεωρείται επικίνδυνη γιατί την βλέπουν να τσίρει σφαιρίδια πραξικοπηματικά την ισχύ τους. Το επίθετο "λεσβία", στα χείλια των ανδρών, δείχνει έντονα πως οι άνδρες βλέπουν τη γυναικεία φιλία σαν μια πράξη βαθειά πολιτική.

Πολλές Λεσβίες Φεμινίστριες, βλέποντας τα πράγματα από μία διαφορετική θετική σκοπιά έχουν φτάσει στο συμπέρασμα πως Γυν-αγάπη ισον λεσβιακή ύπαρξη. Πιστεύουν πως, είτε μιλάμε για την πραγματικότητα, είτε για τη λογοτεχνία, οπότε οι γυναίκες υπάρχουν σαν πρωταρχικές και κεντρικές στις σχέσεις τους μ' άλλες γυναίκες, αυτές οι σχέσεις είναι κατά κάποιο τρόπο λεσβιακές, κι' ας μην εμπεριέχουν το ερωτικό στοιχείο.

Τελευταία, η Adrienne Rich, σ' ένα άρθρο της στο περιοδικό *Signs*, χρησιμοποίησε τον όρο λεσβιακή ύπαρξη για να περιγράψει μία ολόκληρη σειρά εμπειριών που έχουν σαν κεντρική τους ταύτιση τη γυναίκα, είτε είναι αυτές ερωτικές (συνειδητά ή ασυνειδητά) ή όχι. (Βλέπε άρθρο περί Γυναικείας Σεξουαλικότητας στο *ΛΑΒΡΥΣ 2*). "Ο όρος λεσβία για την Rich ευρύνεται για να "καλύψει όλες αυτές τις μορφές πρωταρχικής εντάσης ανάμεσα στις γυναίκες, την από κοινού απόλαυση μιάς πλούσιας εσωτερικής, ψυχικής ζωής, το βαθύ ενώμα ενάντια στην αρσενική τυρανία, την ανταλλαγή πρακτικής και πολιτικής συμπαράστασης." Η Blanche Wiesen Cook στο άρθρο της "Γυναικεία Δίχτυα Άλληλο-Υποστηρίξης", είπε κάτι παρόμοιο. "Γυναίκες που αγαπούν γυναίκες, που διαλέγουν να υποστηρίξουν γυναίκες για το χτίσιμο ενός ζωντανού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο θα ζήσουν ανεξάρτητες και δημιουργικές, είναι Λεσβίες".

Βέβαια, σαν Λεσβία Φεμινίστρια, θέλω κι' εγώ να δω κάθε γυναικείο έντονο αίσθημα σαν λεσβιακό. Όμως έχω φιλοσοφικούς και ηθικούς ενδοιασμούς που με εμποδίζουν να το δω έτσι. Έχω μία έντονη προαίσθηση πως αυτή η ταύτιση είναι λογικά λανθασμένη, ηθικά άδικη για γυναίκες που είναι Λεσβίες, και αθέλητα συγκαταβατική για γυναίκες που δεν είναι Λεσβίες. Πρώτα απ' όλα, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε

τι σημαίνει Λεσβία, σε αντίθεση με το τι σημαίνει Γυν-αγάπη. Μία γυναίκα εξέφρασε την διαφορά κάπως έτσι:

"Είχα πάντα συνειδητοποιήσει πως αγαπούσα τις γυναίκες πιο βαθειά από τους άνδρες. Φιλίες στην παιδική μου ηλικία, στο σχολείο, στο Πανεπιστήμιο. Πάντα ταυτιζόμουν με τη μητέρα μου όταν εκείνη και ο πατέρας μου μάλωναν. Με μεγάλη μυστικότητα και πολλές ενοχές, έζησα ένα έντονο αωματικό κι αισθηματικό δεσμό με μία γυναίκα όσο ήμουν στο γυμνάσιο. Μόνον όταν σε ηλικία 18 ετών, μάθανε πως είχα πάρε-δώσε με γυναίκες και με τιμώρησαν για αυτό, τότε μόνο ανακάλυψα το τίμημα που πληρώνει μία γυναίκα που αγαπά γυναίκες. Συγκλονισμένη και φοβισμένη, έβαψα για μία δεκαετηρίδα αυτή την "ανωμαλία" μου. Αργότερα, με την διάδοση του Λεσβοφεμινισμού, βρήκα μία καινούργια πραγματικότητα που ήρθε να επιβεβαιώσει το λεσβιασμό μου. Όλα αυτά τα δέκα χρόνια που έζησα με θαμμένη τη λεσβιακή μου υπόσταση, ολόκληρη η ζωή μου, η δουλειά μου, η πολιτική μου δραστηριότητα, οι καλύτερές μου φίλες, ήταν πάντα με γυναίκες, παρ' όλο που σεξουαλικά πήγαινα με άνδρες. Ήμουν μία γυναίκα εντελώς ταυτισμένη με την Γυναίκα. Δεν ήμουν όμως Λεσβία. Υπάρχει για μένα μια κριτική διαφορά ανάμεσα στη Λεσβιακή ύπαρξη και τη γυναικεία φιλία, τη Γυν-αγάπη --τον κόσμο δηλαδή όπου έζησα τα δέκα αυτά χρόνια. Το να ονομάσω αυτή τη ζωή μου λεσβιακή θάταν λάθος, και θάκαβε πολύ δρόμο από το ταξίδι που χρειάστηκε να κάνω για να φτάσω στο σημείο να παραδεχτώ και να επιβεβαιώσω την Λεσβιακή μου οντότητα".

Η Pat Hynes, αντιδρώντας στην έννοια της Adrienne Rich "το λεσβιακό συνεχές", εξέφρασε τη διαφορά αυτή μεταξύ λεσβιασμού και Γυν-αγάπης καταφεύγοντας σ' ένα μαθηματικό σχεδιάγραμμα που δείχνει πως υπάρχουν σημεία όπου το συνεχές διακόπτεται και φαίνεται ξεκάθαρα πως έγινε μία δραστική αλλαγή. "Παρόμοια, υπάρχει στη ζωή Λεσβίων κάτι που τις διαφοροποιεί από τις γυναίκες που είναι αποσιωπημένες σε άλλες γυναίκες. Υπάρχουν ριζικές κατηγορηματικές αλλαγές που τις χωρίζουν από το παρελθόν τους, από την προηγούμενη ύπαρξή τους σαν γυναίκες ταυτισμένες με γυναίκες. Θα μπορούσαμε να τοποθέτησουμε κι' αλλιώς: υπάρχει διαφορά μεταξύ του να προχωρείς πάνω σε μία γραμμή, σ' ένα συνεχές γυναικείας φιλίας και του να δώσεις μία και να πηδήξεις έξω από το συνεχές. Το πήδημα σε σπρώχνει πέρα από κάποια λογική συνεχόμενη ανάπτυξη της εαυτής σου και σε αλλάζει ριζικά, σε προωθεί σε νέα επίπεδα γυναικείας ταύτισης".

Πιστεύω πως αυτό που λένε κι οι δυο γυναίκες είναι πως οι Λεσβίες πραγματοποίησαν ένα ιδιαίτερο ταξίδι, στη διάρκεια του οποίου παραδέχτηκαν και δημόσια και προσωπικά την Λεσβιακή τους οντότητα. Αυτή η παραδοχή σημαίνει ότι πάρηκε μία εσκεμμένη απόφαση, με την εξάσκηση ενός ιδιαίτερου θάρρους και με τον κίνδυνο ορισμένων ρίσκων. Γυναίκες που αγαπάνε γυναίκες χωρίς νάναι Λεσβίες,

ενώ χρειάστηκε ασφαλώς πολύ θάρρος για να το δηλώσουν, όταν σκεφθεί κανείς σε τι είδους μισόγυνη κοινωνία ζούμε, παρ' όλα αυτά δεν έχουν αντιμετωπίσει τον ιδιαίτερο κίνδυνο της Λεσβιακής παραδοχής. Υπάρχουν ακόμα και Λεσβίες που δεν έχουν αναγνωρίσει την Λεσβιακή τους οντότητα, και γι' αυτό η Λεσβιακή οντότητα δεν μπορεί να αναχθεί απλά και μόνο σε μία σεξουαλική επαφή ανάμεσα σε γυναίκες.

Από την άλλη πλευρά, ενώ πολλές Λεσβίες Φεμινίστριες θάθελαν να ονομάσουν σαν Λεσβίες τις γυναίκες που ζούν μία ζωή καθορισμένη από την Γυν-αγάπη, πολλές απ' αυτές τις γυναίκες δεν θάθελαν να περιγράψουν τις Εαυτές τους σαν Λεσβίες. Και δεν μπορούμε να πούμε σ' όλες τις περιπτώσεις πως οι γυναίκες αυτές πάσχουν από Λεσβοφοβία. Πρέπει να υποθέσουμε πως μερικές γυναίκες φίλες γνωρίζουν και ζουν τη δικιά τους αλήθεια, και διάλεξαν συνειδητά το δρόμο τους. Διαφορετικά, θα φανούμε συγκαταβατικές και φαντα-

σμένες, ότι δηλαδή εμείς ξέρουμε καλύτερα από αυτές τις ίδιες τι τους ταυριάζει περισσότερο. Μερικές από αυτές τις γυναίκες μελέτησαν με ειλικρίνεια τα διάφορα στρώματα της ετερο-αχαιτικής διαταγής, και παρ' όλα αυτά διαλέγουν ακόμα να επικοινωνούν σεξουαλικά με άνδρες. Πρέπει ν' αναγνωρίσουμε πως αυτές οι επιλογές έγιναν με κάποια ακεραιότητα. Βέβαια, ο σεβασμός μας για την ετεροφυλόφιλη επιλογή προϋποθέτει, όπως λέει κι η Marilyn Frye, ότι αυτή η επιλογή έγινε με κάποια ειλικρίνεια, λογική και διαύγεια, εφ' όσον ασφαλώς οι περισσότερες γυναίκες δεν σκέφτονται καθόλου γιατί έγιναν ετεροφυλόφιλες. Έτσι κι οι Λεσβίες χρειάστηκε να παλαίσουν σκληρά για να κάνουν κατανοητή στις ετεροφυλόφιλες την Λεσβιακή τους επιλογή.

Έτσι, η λέξη Λεσβία για μένα σημαίνει μία επίγνωση του Λεσβιασμού και την προϋπόθεση νά ζήσει κάποια τό Λεσβιασμό της.

Tee Corinne

Πολλές γυναίκες (ακόμα και Λεσβίες) δεν έχουν σχηματίσει τέτοια καθαρή επίγνωση, κι ούτε έχουν την ισχυρή πρόθεση να εφαρμόσουν τη θεωρία τους, παρ'όλο ότι κινούνται στον κόσμο της γυναικείας φιλίας. Ήταν λάθος να χρησιμοποιήσουμε τη λέξη Λεσβία σ'αυτές τις περιπτώσεις. Γυναίκες που είναι Λεσβίες πρέπει νάχουν φτάσει στο σημείο να θεωρούν τις Εαυτές τους Λεσβίες, και τη θέληση να μοιραστούν μ'άλλες Λεσβίες την ευθύνη για οποιαδήποτε Λεσβιακή πράξη ... είτε ερωτική είτε πολιτική.

Όσο για τη λέξη Γυν-αγάπη, για μένα είναι μια προσπάθεια να ονομάσω με ειλικρίνεια και λογικότητα όλες τις γυναίκες που βάζουν η μία την άλλη πρώτη, είτε είναι Λεσβίες είτε είναι γυναίκες έντονα σχετιζόμενες μ'άλλες γυναίκες. Χρησιμοποιώ τη λέξη για να κάνω μερικές έντιμες και ειλικρινείς διακρίσεις, αποφεύγοντας τις απλοϊκές και συναισθηματικές συμπεριλήψεις. Με τη λέξη Γυν-αγάπη θέλω να επιβεβαιώσω τό απέραντο φάσμα, τις εκδηλώσεις, και τις διαβαθμίσεις της γυναικείας φιλίας. Σε μία μιλόγυνη κοινωνία, αυτό το φάσμα είναι ταμπού. Και δεν ξεκινά αυτό το ταμπού απλά και μόνο από τον ανδρικό φόβο της Λεσβιακής σεξουαλικότητας. Στη τελευταία ανάλυση, εκείνο που πραγματικά φοβούνται οι άνδρες είναι η απειλή που παρουσιάζει η προσωπική και πολιτική κίνηση των γυναικών προς τις γυναίκες.

Γενεαλογία

Η ιστορία της Γυν-αγάπης είναι η ιστορία μιάς ιδιαίτερης ομάδας γυναικών. Η ιστορία αυτή δεν έχει γραφτεί, ή, όποτε γράφτηκε μέρος της, αυτό έγινε μέσα από μιά ετεροσχετική αντίληψη που εξήγησε το φαινόμενο σαν κάτι το περίεργο και ίσως οικονομικά αναγκαίο. Για τις γυναίκες της Αφρικής, λ.χ. ειπώθηκε πως δεν υπήρχαν αρκετοί άνδρες κι έτσι αναγκάστηκαν να παντρευτούν η μία την άλλη. Για τις Λεσβίες, έχει συχνά ειπωθεί ότι απωθήθηκαν από άνδρες γιατί ήσαν "ασχημες", ή τους απώθησαν γιατί είχαν "ψυχολογικά προβλήματα". Αυτό βέβαια συνέβηκε γιατί οι άνδρες φοβούνται να αναγνωρίσουν την γυναικεία φιλία.

Εμείς πρέπει να ερευνήσουμε τις σχέσεις της ομάδας αυτής των γυναικών και να ξαναγράψουμε την ιστορία τους, ανατρέποντας την υπάρχουσα μνήμη και καθιερώνοντας μιά αντι-μνήμη. Για παράδειγμα η ιστορία, η βιολογία, η ψυχολογία, μας λένε πως η γυναίκα είναι από φύση φτιαγμένη να έλκεται από τον άνδρα. Η αντι-μνήμη θάρθει να ρωτήσει γιατί, αν αυτό είναι όντως αλήθεια, γιατί χρειάστηκε οι ετεροσχές να εφαρμοσθούν με τη βοήθεια μυριά-

δων ταμπού ενάντια στη Γυν-αγάπη, με κλιτοριδεκτομές, με ξυλοδαρμούς, με σεξουαλική σκλαβιά, με την πορνογραφία. Γιατί, λ.χ., η ψυχιατρική, από τον Φρόυντ και κάτω, έχει δηλώσει πως εκείνο που χρειάζεται η γυναίκα για να ωριμάσει σεξουαλικά είναι να μεταφέρει την ερωτική της αφοσίωση από την πρώτη της μεγάλη αγάπη, τη μητέρα, στον πατέρα. Η φεμινιστική αντι-μνήμη πρέπει να μάθει

ν'ανακαλύπτει τι κρύβεται πίσω από τέτοιες δηλώσεις, αν θέλουμε να βρούμε κάποτε τις αρχές της Γυν-αγάπης. Αυτό βέβαια είναι δύσκολο. Δεν είναι μόνον ότι η τεκμηρίωση της Γυν-αγάπης έχει ήδη παρουσιαστεί διαστρεβλωμένη από την ετεροσχετική ιστορία, είναι και το ότι το μεγαλύτερο μέρος της τεκμηρίωσης αυτής έχει καταστραφεί και εκμηδενιστεί. Όπως λέει η Vera Brittain στο βιβλίο της Testament of Friendship (Διαθήκη Φιλίας), "πάντα οι φίλες των ανδρών δοξάστηκαν κι έγιναν λογοτεχνία, ενώ οι φίλες των γυναικών όχι μόνο δεν τραγουδήθηκαν, αλλά κοροϊδεύτηκαν και υποτιμήθηκαν". Η φεμινίστρια που πάει να ψάξει στη βιβλιοθήκη για πληροφορίες πάνω στη γυναικεία ιστορία υπερδέυεται και σαστίζει με τον τρόπο που οι πληροφορίες αυτές καταγράφτηκαν, ή δεν έχουν καταγραφτεί καθόλου. Φεμινιστικά βιβλία πάντα εξαντλούνται γρήγορα, και πρέπει πάντα να ξαναρχίζουμε φτου κι απ'την αρχή το έργο των αδελφών μας που έζησαν πριν από μας.

Τέλος, ερευνώντας τη γενεαλογία της Γυν-αγάπης, πρέπει νάχουμε το θάρρος ν'ανακαλύψουμε τα ερείπια. Γιατί δεν είναι σκοπός μας να ρομαντικοποιήσουμε και να εξιδανικέψουμε την Γυν-αγάπη, αλλά να τα δούμε όλα ανοικτά, ακόμα και τις διαμάχες, και τις απογοητεύσεις, και τις προδοσίες που υπήρξαν μέσα στον κόσμο της γυναικείας φιλίας. Πολλά μπορούμε να μάθουμε απ'αυτά τ'αρνητικά στοιχεία. Όπως όλες οι γυναίκες, έτσι κι οι γυναίκες που υπήρξαν φίλες, αποσπάστηκαν συχνά απ'τις Εαυτές τους, και βρέθηκαν σε διάσταση με τα ίδια τους τα ιδανικά. Έχουμε κάνει ιστορικά λάθη και ζήσαμε μεγάλες απώλειες. Είναι κι αυτό μέρος της ιστορίας μας και πρέπει να μελετηθεί μαζί μ'όλα τ'άλλα κομμάτια της.

Η Κατάσταση Φρικαλεότητας κι η Κατάσταση της Γυναικείας Φιλίας.

Η ιστορία της γυναικείας καταπίεσης είναι πασίγνωστη σ'όλες τις φεμινίστριες. Οι φεμινιστικές σπουδές απέκρουσαν αποτελεσματικά τη διεκδίκηση πως η πολιτιστική και ιστορική καταπίεση της γυναίκας δεν μπορεί να συγκριθεί με την απάνθρωπη καταπίεση άλλων κοινωνικών ομάδων. Ο φεμινισμός μας έχει δώσει πολλά βιβλία που περιγράφουν ολόκληρο το φάσμα της γυναικείας καταπίεσης σ'όλες τις φρικαλέες του λεπτομέρειες. Και δεν υπάρχει αμφιβολία πως είναι πολύ σημαντικό να καταλάβουμε και να δράσουμε ενάντια στην καταπίεση αυτή.

Όμως, πιστεύω ακράδαντα πως είναι αδύνατο να ξεφύγουμε από την "Κατάσταση Φρικαλεότητας", χωρίς αξονικούς ζωτικούς δεσμούς με γυναίκες. Για μερικές από μας αυτό σημαίνει να βρούμε την Εαυτή μας--την πρώτη κι αρχική μας φίλη. Για άλλες σημαίνει να βρούμε τη στοργή, τη δύναμη και την υποστήριξη άλλων γυναικών. Η ιστορία της Γυν-αγάπης και της γυναικείας φιλίας πρέπει να γραφτεί παράλληλα με την ιστορία της γυναικείας καταπίεσης. Πίσω από πολλές φαινομενικά σκλαβωμένες γυναίκες υπήρξαν πάντα γυναίκες δυνατές και με μεγάλο ψυχικό σθένος που έμπνευσαν με το κουράγιο τους τις ίδιες

τους τις Εαυτές και η μία την άλλη. Η έλλειψη Γυν-αγάπης κι η μη αναγνώριση της ανάμεσά μας, διαιώνισε την Κατάσταση Φρικαλεότητας. Για παράδειγμα: η μητέρα που αρνείται ν'ανοίξει τα μάτια της και να βάλει ένα τέρμα στο βιασμό της κόρης της από τον άνδρα της είναι υπεύθυνη για τη συνέχιση της κατάστασης αυτής. Η γυναίκα συγγενής ή γνωστή που κάνει την κλιτοριδεκτομή στο κορίτσάκι της Αφρικής κι εκείνη που δίνει το πόδι της μικρής Κινέζας έτσι ώστε να μη μπορεί ποτέ να περπατήσει ελεύθερα, παίρνουν μέρος στη συνέχιση της Κατάστασης Φρικαλεότητας ενάντια στη γυναίκα. Η γυναίκα, έτσι και σαν εικονική αυτουργός, κράτησε τις γυναίκες σκλαβωμένες σε διάφορα επίπεδα, ενώ συχνά έλεγε και πίστευε πως τόκανε για να τους δώσει τ'απαραιτήτα εφόδια για την επιβίωση--σ'ένα

κόσμο όπου επιβίωση σημαίνει η γυναίκα να υπάρχει για τον άνδρα. Η πρωταρχική φρικαλεότητα, χειρότερη απ'όλες, είναι η προετοιμασία της γυναίκας από την γυναίκα -- με τον σεξουαλικό ακρωτηριασμό, την εκμετάλλευση, την εγκατάλειψη-- να υπάρχει για τον άνδρα.

Ένα από τα πιο στυγνά αποτελέσματα όλης αυτής της κατάστασης είναι το ότι οι γυναίκες καταλήγουν να ταυτίζονται με άλλες γυναίκες μέσα από τον πόνο τους κι όχι μέσα από τη δύναμή τους. Όταν η γυναίκα βλέπει τις αδελφές της να κακοποιούνται σ'όλη την διάρκεια της (καταγραμμένης) ιστορίας, σ'όλη τη διάρκεια της ζωής τους, σ'όλα τα κράτη και σ'όλες τις κοινωνίες, όταν βλέπει τις στέλειωτες μορφές αυτής της κτηνωδίας (και πόσο λίγες είναι κείνες που κατάφεραν να επιζήσουν), τότε καταλήγει να βλέπει την Εαυτή της σαν άξια της κακομεταχείρισης, η Γυν-αγάπη ξεγράφεται απ'το μυαλό, κι οι γυναίκες παύουν να συ-κινούν τις γυναίκες, να τις νοιώθουν σαν δύναμη που μπορεί να ξεκινήσει ζωή. Οι γυναίκες παύουν να υπάρχουν για τις Εαυτές τους και για τις άλλες και στρέφονται προς τους άνδρες, τους υποτιθέμενους εραστές και προστάτες των γυναικών.

Από την άλλη πλευρά παρατηρούμε μέσα στη φεμινιστική λογοτεχνία, θεωρία και στρατηγική, μιά μονομερή έμφαση στην Κατάσταση Φρικαλεότητας, σαν λ.χ. οι ομάδες αυτογνωσίας όπου κάθε γυναίκα φέρνει τις μυριάδες πονεμένες εμπειρίες της. Αυτό πάλι μπορεί να έχει το εξής αθέλητο αποτέλεσμα: επιβεβαιώνει όλη αυτή την οδυνηρή προγονική θύμηση, και δίνει την εντύπωση ότι όντως η γυναίκα υπάρχει για τον άνδρα, όσο κι αν δεν της αρέσει η κατάσταση αυτή, όσο κι αν συνήθως υποκύπτει στο θέλημα του με τη βία. Μιά τέτοια κεντροποίηση της γυναικείας καταπίεσης δείχνει τη γυναίκα εξαρτημένη από τον άνδρα, επαληθεύει την "ιστορία", κι όσο κι αν θέλει τώρα εκείνη ν'αλλάξει την κατάσταση αυτή, ωστόσο καταντάει να τη νοιώθει κάπως σαν αναπόφευκτη.

Δεν λέω βέβαια πως δεν πρέπει να έχουμε πλήρη επίγνωση όλων των βαναυσότητων που έγιναν και γίνονται εναντίον μας. Πρέπει όμως παράλληλα να αποκτήσουμε και την επίγνωση μιας άλλης τομής της γυναικείας υπόστασης --εκείνης της Γυν-αγάπης-- που θα διαφεύσει ριζικά πως η γυναίκα υπάρχει για τον άνδρα και είναι ανίκανη ν' αγαπήσει την Εαυτή της κι άλλες γυναίκες. Η ιστορία της γυναικείας καταπίεσης πρέπει να γίνει γνωστή πλάι-πλάι με την ιστορία της γυναικείας φιλίας.

Έχω συχνά ρωτήσει γυναίκες, στη διάρκεια διαφόρων ομιλιών μου, τι θα θέλανε κυρίως να δουν γραμμένο πάνω στο θέμα της γυναικείας φιλίας. Πήρα διάφορες απαντήσεις. Κάποτε μιά νεαρή μαύρη μου είπε: "Πες μας για τις ηρωίδες μας, για τη δύναμή μας. Εμείς οι γυναίκες πρέπει να μάθουμε τι είναι στο χέρι μας να κάνουμε και πως θα κατορθώσουμε να κάνουμε τον πόνο μας δύναμή μας".

Μέρος της ηρωϊκής μας ιστορίας είναι η ιστορία της γυναικείας φιλίας. Εδώ θα βρούμε γυναίκες που βγήκαν δυνατές μέσα από χίλιες φρικτές ετεροσχετικές καταστάσεις, γυναίκες που βοήθησαν άλλες γυναίκες να βρουν τη δύναμή τους, γυναίκες που έφτιαξαν ένα διαφορετικό κόσμο γεμάτο αγάπη, ακόμα και γυναίκες που δεν γύρεψαν ποτέ άνδρες σαν το κύριο πάθος της ζωής τους.

Σε μερικά φεμινιστικά κυκλώματα υπάρχει μιά σχετική πίεση να μιλάμε επιθυμητικά για ένα ανεξάρτητο χώρο γυναικείας φιλίας. Μερικές το βλέπουν σαν μιά διάθεση φυγής από την πραγματικότητα, σαν μιά ρομαντικοποίηση ενός σεπαρατισμού όπου οι γυναίκες ενθαρρύνονται να ξεχάσουν την "πραγματική" κοινωνία και να φτιάξουν δικούς τους κόσμους που είναι "στην αλήθεια" γκέτα, περιθωριακοί χώροι χωρίς ουσιαστική επιρροή πάνω στην "πραγματικότητα". Ο ισχυρισμός ότι δεν είναι ανάγκη οι άνδρες κι οι γυναίκες να ζουν μαζί θεωρείται από πολλές σαν αδιαφώτιστος, οπι-

σθοδρομικός και ενάντια στη γυναικεία υπόθεση--όπου γυναικεία υπόθεση σημαίνει βέβαια ισότητα με τους άνδρες και το πλησίασμα των ανδρών και των γυναικών για "ένα καλύτερο κόσμο". Για μένα και τα δικά μου μέτρα, η γυναικεία υπόθεση είναι κατ'αρχή το πλησίασμα της γυναίκας προς τη γυναίκα για τη γυναίκα. Η κεντροποίηση της συλλογικής μας Εαυτής είναι απαραίτητη πολιτική πράξη.

Εάν η Γυν-αγάπη δεν γίνει ουσιαστικό μέρος της φεμινιστικής θεωρίας και στρατηγικής, ο φεμινισμός δεν θα μπορέσει να εξουδετερώσει τους μηχανισμούς, τους θεσμούς και τ'αποτελέσματα του γυναικείου αποικισμού σ'όλες του τις μορφές. Η καταστροφή των συστημάτων αυτών της καταπίεσης κι η ανάπτυξη της γυναικείας φιλίας πάνε μαζί χέρι-χέρι. Το πολιτικό είναι και προσωπικό. Πρέπει ν'αντιτρέψουμε τους όρους "το προσωπικό είναι και πολιτικό" και να καταλάβουμε ότι με το να δίνουμε έμφαση στην καταπίεση και στον αγώνα ενάντια στην καταπίεση, ορίζουμε τις Εαυτές μας μόνο σαν καταπιεσμένες κι όχι σαν γυναίκες με μιά δικιά μας οντότητα. Η γυναικεία εμπειρία, η γυναικεία κατάσταση, δεν είναι συνώνυμη με την εμπειρία αποικισμού. Φεμινισμός δεν μπορεί να σημαίνει μόνο γυναίκες αγωνιζόμενες ενάντια στην ανδροκρατούμενη κοινωνία, αλλά και γυναίκες ενωμένες με τις Εαυτές τους κι αφοσιωμένες η μιά στην άλλη. Σαν φεμινίστριες, οι γυναίκες πρέπει να υπάρχουν για τις γυναίκες, κι η πραγματικότητα της γυναικείας φιλίας πρέπει να μπει σαν νόημα βαθύ στη συνείδησή μας. Χωρίς τη Γυν-αγάπη, οι πολιτικοί αγώνες μας παραμένουν επιφανειακοί και μπορούν εύκολα να εξουδετερωποιηθούν. Ίσως επιτύχουμε μερικές αλλαγές, για λίγο καιρό μόνο και σε επίπεδα που δεν συνταράζουν θεμελιακά την πατριαρχία. Με τη γυναικεία φιλία διεκδικούμε τη δύναμη της απουσίας μας απ'όλες τις ετεροσχετικές μορφές και τη δύναμη της

παρουσίας μας στις ίδιες μας τις Εαυτές. Αυτό πάει να πει δύναμη. Η Γυν-αγάπη εμβαθύνει κι εμπνευματώνει το πολιτικό δράμα του φεμινισμού--είναι, αυτή καθαυτή, μιά βαθειά πολιτική πράξη.

Ο ραματισμός

Οι γυναίκες έχουν ανάγκη από ένα δράμα γυναικείας φιλίας που επικαλείται όλες τις δυνατότητες πραγματοποίησης της γυναικείας ζωής. "Χωρίς ένα δράμα, οι λαοί πεθαίνουν". Πολλές φεμινίστριες δυστυχώς νομίζουν ότι δράμα, δηλαδή πίστη κι ελπίδα, ίσον μη πραγματικότητα. Η φεμινιστική θεωρία κυριαρχείται από μιά δυσπιστία προς τον οραματιστικό ιδεαλισμό, ειδικά όταν ο ιδεαλισμός αυτός έχει να κάνει με τη δυνατότητα μιάς αυτόνομης γυνοκεντρικής θεωρίας και πράξης.

Ο οραματισμός για μένα είναι μια μορφή δράσης. Ένα δράμα είναι και περιγραφικό, δηλαδή, μας βοηθά ν'αναγνωρίσουμε τι υπάρχει, και φανταστικό, δηλαδή μας βοηθά να δούμε τι μπορεί να υπάρξει. Έτσι που ζούμε στην άκρη μιας μισόγυνης κοινωνίας, είναι πού δύσκολο ν'αντιληφθούμε την "πραγματικότητα" χωρίς κάποιο δράμα, του πως τα πράγματα θα μπορούσαν να ήταν διαφορετικά, τι δυνατότητες έχει η ζωή μας. Το δράμα ψάχνει να φωτίσει την πολιτική πραγματικότητα και να μας δώσει τη δύναμη να επιφέρουμε την αλλαγή, ξεπερνώντας την ανδροφτιαγμένη μας ιστορία.

Διαλέγω να ονομάσω αυτόν τον οραματισμό της γυναικείας φιλίας πνευματικό, ακόμα και θρησκευτικό, παρ'όλο που αυτές οι έννοιες έχουν διαστρεβλωθεί από τις πατριαρχικές θρησκείες και τα διάφορα πατριαρχικά πνευματικά κινήματα. Λέω θρησκευτικό, γιατί για μένα η Γυν-αγάπη θέτει ωριμαστά βασικά ερωτήματα οντολογικής έννοιας για τις γυναίκες. Είναι λοιπόν μια θρησκευτική αναζήτηση που ξεπερνά την ταύτιση της θρησκείας με τον θεό ή τις θρησκευτικές οργανώσεις. Η Γυναικεία φιλία πρέπει και μπορεί να δημιουργήσει ένα πλέγμα

εννοιών που ξεπερνά το γυναικείο παρελθόν και το παρόν μας. Είναι μια έννοια πούχει τη δύναμη να μας οδηγήσει σ'ένα ταξίδι στον Άλλο Κόσμο, σ'ένα κόσμο μη πατριαρχικό. Αυτή η έννοια της σαν ένα αλλο-κοσμικό, υπερφυσικό ταξίδι είναι εκείνο που της δίνει την ιδιαίτερη θρησκευτική της μορφή. Και το δράμα αυτό της Γυν-αγάπης βλέπει τη γυναικεία φιλία σαν κάτι που έχει υπερφυσικές, αποκαλυπτικές δυνάμεις, σαν την υπέρτατη υπόσταση που δημιουργεί για τις γυναίκες όλο και περισσότερες δυνατότητες μιάς απέραντης Ύπαρξης.

Οι γυναίκες είχαν πάντα οράματα, κι ονειρεύονταν πάντα σπουδαία όνειρα. Η Zora Neale Hurston (μαύρη διάσημη συγγραφέας) άρχισε το βιβλίο της "Τά Μάτια τους κύτταζαν τό θεά" αντιτάσσοντας τα οράματα των γυναικών και των ανδρών:

"Τα πλοία που πλέουν στη μακρινή θάλασσα έχουν πάνω στα σκαριά τους όλων των ανδρών τις ευχές. Για μερικούς, κάποτε τα πλοία αυτά φτάνουν στη στεριά. Γι άλλους, πλέουν πάντα στον ορίζοντα, πάντα ορατά, αλλά πάντα απρόσιτα, ώπου αυτός που τα παρακολουθεί κουράζεται και παραιτείται, τα όνειρά του νεκρά, σκοτωμένα από την κοροϊδία του χρόνου. Αυτή είναι η ζωή των ανδρών.

Οι γυναίκες όμως ξεχνούν όλα όσα δεν θέλουν να θυμούνται και θυμούνται όλα όσα δεν θέλουν να ξεχάσουν. Το όνειρο είναι η αλήθεια. Και τότε κινούνται και κάνουν αυτό που πρέπει να γίνει".

Δεν είναι αρκετό για τον φεμινισμό ν'αναλύσει λεπτομερειακά το πτώμα της πατριαρχικής παθολογίας. Οι γυναίκες δεν υπήρξαν πάντα για τους άνδρες. Πρέπει να μάθουμε για τις γυναίκες που δεν έζησαν και δεν ζουν για τους άνδρες. Και πρέπει να δημιουργήσουμε ένα δράμα για το μέλλον της Γυν-αγάπης. Αυτό που ψάχνουμε σαν γυναίκες μπορεί τελικά να είναι εξίσου σημαντικό μ'εκείνο που θα βρούμε.

Μετάφραση: Χαρούλα

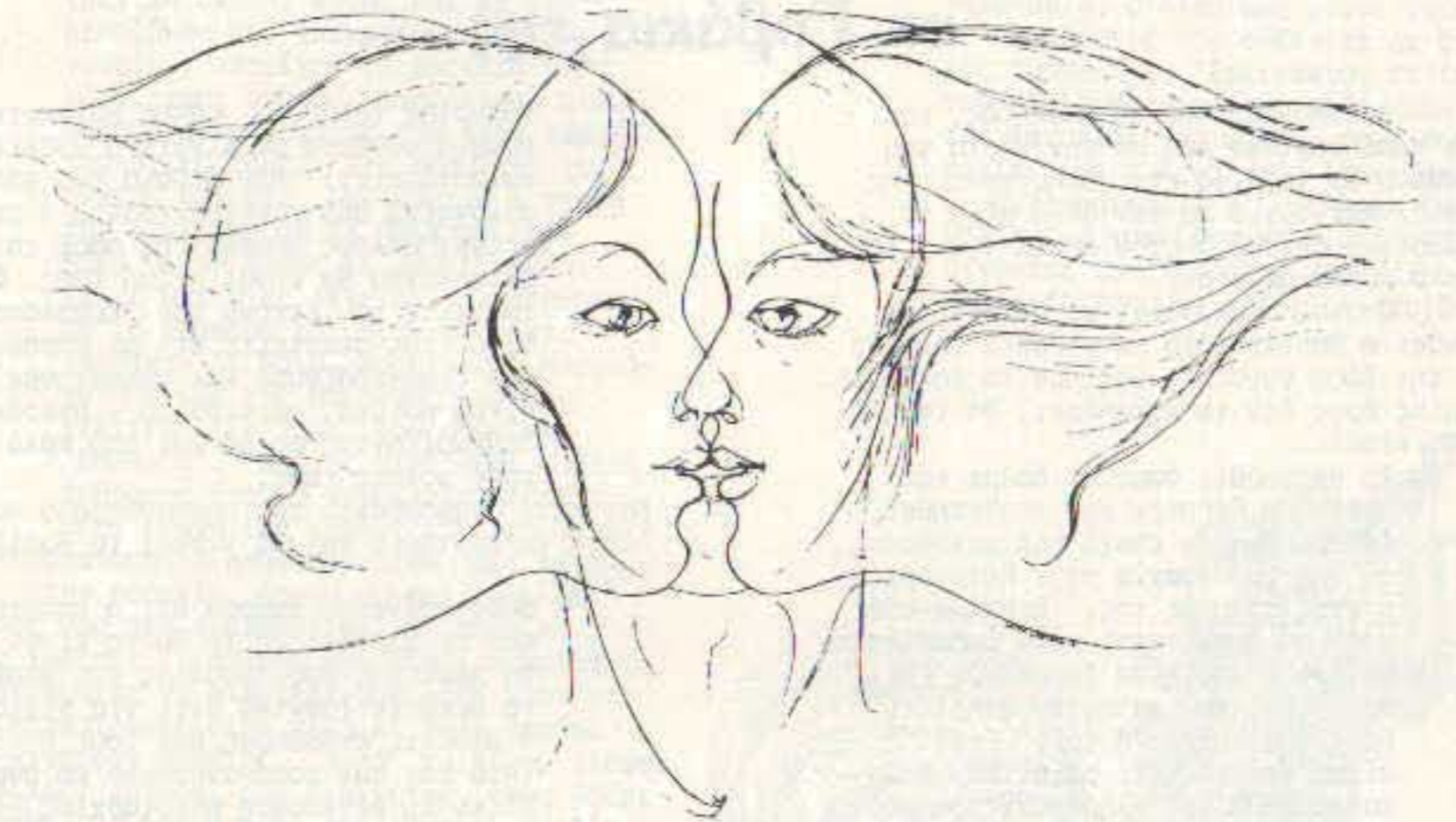
ΑΥΤΕΣ ΟΙ ΓΡΑΜΜΕΣ ΕΙΝΑΙ ΧΑΡΙΣΜΕΝΕΣ Μ'ΟΛΗ ΜΟΥ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΣΕ ΣΕΝΑ
ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΤΕΛΑ ΔΙΚΕΣ ΣΟΥ, ΕΣΥ ΞΕΡΕΙΣ Τ'ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ.....

Γιά σένα, πού μοῦ ἔδειξες πῶς τό κάθε τέλος εἶναι καί μιά ἀρχή
γιά σένα, πού μοῦ ἔμαθες πῶς ἡ ζωὴ εἶναι ἕνας κύκλος
κι ὅ,τι κι ἂν ἔρθει τώρα, θά περάσει,
γιά σένα, πού μέ ζέστανε τό βλέμμα σου κι ἀκουγες τό τραγούδι
μου κάθε πρωί,
γιά σένα, πού τά λόγια σου δρόμους πολλούς ἀνοίξαν νά περάσω,
γιά σένα, πού δέν σοῦ εἶμαι τώρα παρά δυό σελίδες ἡμερολογίου,
γιά σένα, μόνο γιά σένα ἔγραψα αὐτές τίς γραμμές,
ἀφοῦ γιά μένα ὁ χρόνος ἔχει σταματήσει ἐκεῖ, μαζί σου...

Βῆμα μέ βῆμα θά περπατήσω πάλι τούς δρόμους πού κάναμε μαζί,
λεπτο μέ λεπτό θά θυμηθῶ τίς στιγμές πού ζήσαμε,
δέν θά ξεχάσω τίποτα, στό ὑπόσχομαι...
Κι ὅ,τι κι ἂν εἶδαμε, ἢ νιώσαμε μαζί θά μείνουν ἀπείραχτα μέσα μου
νά ξαναζωντανεύουν τούς παλμούς μου, καί τούς χτύπους
τῆς καρδιάς μου δίπλα σου.
Μα ἂν στό δρόμο γιά λίγο σταματήσω, ἢ κάπου ἐκεῖ στή μέση
ἐάν δακρύσω, νά ξέρεις, θά'ναι γιατί ὁ πόνος εἶναι ἀβάσταχτος,
κι οἱ δυνάμεις μου τελειώσαν κάπου ἐδῶ, καί τό μόνο πού μοῦ 'χει
ἀπομείνει εἶναι οἱ ὑπέροχα κόκκινες στιγμές μαζί σου,
πού τίποτα δέν μπορεῖ νά τίς ξεθωριάσει, ἀφοῦ εἶναι
ὀλότελα ΔΙΚΕΣ ΜΑΣ.

Ἐφυγες κι οὔτε γύρισες πίσω νά δεῖς τί ἀπόμεινε,
δέν στάθηκες οὔτε στιγμή, - ἀνθρώπινα νά'ναι ἄραγε αὐτά τά
κέρρινα χέρια μου πού σκεπάζουν τό πρόσωπο ἐνῶ μορφάζει ἀπ'
τούς πόνους -, προσπέρασες βιαστικά κι οὔτε ἐνίωσες τί
ἄφησες νά γίνει, πῶς μπόρεσες νά τά σβῆσεις ὅλα...
οἱ κινήσεις ἀργές, νεκρές, τά μάτια ἀκίνητα, κρυστάλλινα,
χαμένα μέσα στίς ἀναμνήσεις, δέν μποροῦν νά δοῦν τό τέλος
πού μέ κυκλώνει ἀπό παντοῦ, μποροῦν νά τό νιώσουν ὅμως.

Κάτι τέτοιες στιγμές πού ἀπό θλίψη κι ἀπόγνωση ξεχειλίζει
ἡ καρδιά σου κι ὁ κόσμος θαμπώνει γύρω σου,
κάτι τέτοιες στιγμές πού οἱ παραισθήσεις σέ κυκλώνουν
κι τά εἶδωλα σοῦ θυμίζουν τά πάντα, ἐνῶ τό αἷμα ζεστό, πυκνό,
καθρεφτίζεται στήν λεπίδα πού ἀστράφτει,
κάτι τέτοιες στιγμές μετράς τίς φίλες σου, κάτι τέτοιες στιγμές
μπορεῖς νά δεῖς πιά, ἂν σ'ἀγάπησαν πραγματικά. Κάτι τέτοιες στιγμές...

Κι ἄλλη φορά δέν θά ρωτήσω πιά ἂν μ'ἀγαπᾷς,
παρά μονάχῃ μου θά περπατῶ κλαίγοντας τίς νύχτες,
στ'ὀλόλαμπρο δικό μου ἀστέρι, κοιτώντας κρυφά τήν
ἀνυποψίαστη ματιά σου,
κι ἄλλη φορά δέν θά ρωτήσω πιά ἂν μ'ἀγαπᾷς,
παρά θά μείνω γιά πάντα στά κάτασπρα σύννεφα νά
ρωτᾶω τόν ἥλιο γιά σένα, ἀλλά πρὶν φύγω, θέλω νά
σοῦ χαρίσω σέ μιά γυάλα κλεισμένη τήν καλύτερη
νύχτα πού ζήσαμε μαζί,
κι ἄλλη φορά δέν θά ρωτήσω πιά.....

ΣΙΣΣΥ ΣΚΟΡΠΙΟΣ

Κι όμως...κι απ'το ραδιόφωνο ακόμη μπορούμε να βεβαιωθούμε για το παρελθόν μας: Μαθήματα γυναικείας ιστορίας απ'το β' πρόγραμμα, Τρίτη, 5.30 μ.μ. Βεβαίως όχι με τη μορφή σεμιναρίων, είναι άλλωστε γνωστό το πόσο δύσκολο ν'ανασκαλέψουμε τους σωρούς της διαστρέβλωσης που μ'επιμέλεια έθαψε η πατριαρχία το γυναικείο παρελθόν. Ρωτήστε όμως όλους τους "πεφωτισμένους επιστήμονες" τι κρύβεται πίσω από έθιμα, μύθους και θα σας μιλήσουν αμέσως για καθαρά Ιστορικά στοιχεία. Κι επειδή ακόμα συναντάμε πάρα πολλά εμπόδια και αντιδράσεις σχετικά με την ύπαρξη της μητριαρχίας στο παρελθόν κι όλα τα κατάλοιπα της αλλάζουν σημασία, θα σας μεταφέρουμε ένα παραμύθι μαζί με τις δικές μας ερμηνείες:

Η Βασιλοπούλα που Χαλνούσε τα Γοβάκια της

Ζούσε κάποτε ένας βασιλιάς, που κάθε πρωί έβρισκε έξω απ'την πόρτα του σκισμένα τα γοβάκια της κόρης του. Της αγόραζε καινούγια μα την άλλη μέρα τα ξανάβρισκε σκισμένα στην πόρτα του. Και τότε ο βασιλιάς είπε:

— Όποιος ανακαλύψει με ποιό τρόπο χαλνάει η βασιλοπούλα τα γοβάκια της, θα του την δώσω γυναίκα, μαζί με το βασίλειο.

Όποιος όμως δεν τα καταφέρει, θα του κόβω το κεφάλι.

Το παραμύθι, όπως θα δούμε και παρακάτω θάπρεπε να τοποθετηθεί ιστορικά στην εποχή της μετάβασης απ'την μητριαρχία στην Πατριαρχία ή στις απαρχές της. Βεβαίως εδώ σκόπιμα αναφέρεται μόνο ο βασιλιάς κι όχι η βασίλισσα (προφανώς έχει πεθάνει), που απ'αυτήν στηρίζει ο βασιλιάς την αρχή του. Γιατί είναι γνωστό, ότι μέχρι και πρόσφατα, ο θρόνος κληρονομιέται από μητέρα σε κόρη, τα δε αντρικά στοιχεία (σύζυγοι, γιοί, ερωτικοί σύντροφοι) έπαιζαν επικουρικό και μόνο ρόλο. Εξ ου και, κατά τη δήλωση του βασιλιά, όποιος πάρει γυναίκα του τη βασιλοπούλα κερδίζει και το θρόνο.

Πολλά βασιλόπουλα δοκίμασαν γιατί ήταν ο μόνος τρόπος να κερδίσουν θρόνο μιά και ο οικογενειακός τους θα πήγαινε αυτοδικαία στις αδερφάδες πως κι έπειτα η στέψη του βασιλιά ταυτιζόταν απόλυτα με την τελετή του γάμου - μιά και μόνη τελετή γι'αυτά τα δύο διαφορετικά πράγματα, αλλά δεν τα κατάφεραν κι έχασαν το κεφάλι τους

μάλλον προς μεγάλη χαρά του βασιλιά γιατί όσο δεν βρίσκεται γαμπρός για την κόρη ο πατέρας κρατούσε όλα τα βασιλικά δικαιώματα.

Και ο βασιλιάς έχτισε ένα καινούργιο παλάτι φτιαγμένο από απ'τα κομμένα κεφάλια. Ένα κεφάλι έλειπε ακόμη για ν'αποσώσει το παλάτι.

Εδώ ίσως θάπρεπε να θαυμάσουμε την πατριαρχική ηθική που βασίζεται στην τρομοκρατία για τη διατήρηση της

εξουσίας (αλήθεια, μήπως βρίσκετε καμιά σύνδεση με λιγότερο μυθικές καταστάσεις;) Και βέβαια ένα παλάτι φτιαγμένο από κομμένα κεφάλια θ'αποτρέψει άλλους υποψήφιους αφού το αντάλλαγμα θα είναι η ζωή τους. Φανταστείτε την εικόνα του "κεφαλοπαλατιού" και σκεφτείτε ότι με παραμυθάκια διασκεδάζουμε και γαλουχουμε μικρά παιδιά, κοριτσάκια - αγοράκια διζχωρίζοντας σφώς και από πολύ νωρίς τους ρόλους τους.

Και τότε αναλαμβάνει το τσομπανόπουλο να λύσει το μυστήριο και να ντυθεί το βασιλικό ένδυμα.

Όπου φαίνεται καθαρά ότι η απόσταση που σε χωρίζει απ'τα θρόνο είναι μόνο το χέρι της βασιλοπούλας και μπορείς να βρεθείς ξαφνικά αντί για γέδια να διατάξεις ανθρώπους. Και ίσως η ιδιότητα του σαν τσομπανόπουλο να συμβολίζει τη σύγκρουση μητριαρχίας - πατριαρχίας, που αναφέρεται στη Βίβλο σαν η μάχη μεταξύ Κάιν και Αβελ. Όπου όμως ο "κακός" Κάιν ενσαρκώνει το πνεύμα εκείνης της περιόδου, μιά και θυσιάζει με καρπούς της γής, "σε μίαν εποχή όπου αποδιδόταν ιδιαίτερη ενοχή στη φυσική κακοποίηση οποιουδήποτε ζωντανού πλάσματος". Ο νέος πατριαρχικός θεός όμως, δεχόμενος την προσφορά κρέατος του τσομπανόπουλου Αβελ τερματίζει την αρμονία ανάμεσα σε ανθρώπους και ζώα, και ξεκινά την βία και τον φόνο. Όπου ο Αβελ φονεύεται τέλος, παραμένει όμως ο νικητής και ήρωας του μύθου της πατριαρχικής Βίβλου, ενώ στον μητριαρχικό Κάιν αποδίδονται όλες οι κατηγορίες. Και όπως μαθαίνουμε, οι άντρες που χτύπησαν τη μητριαρχία ήταν αυτοί οι οι απόκληροι, εκδιωγμένοι απ'τις γυναικείες κοινότητες, που ζούσαν νομαδικά, και, αναγκαστικά τρεφόνταν με κρέας. Ενώ όσοι αποδέχτηκαν τον γυναικείο πολιτισμό παρέμειναν οι καλλιεργητές της γής ευστερνιζόμενοι τις αρχές και τις αξίες του (Elisabeth Gould Davis, "Πρώτο Φύλο").

Το τσομπανόπουλο, λοιπόν, στήνεται έξω

απ'τα δωμάτια της βασιλοπούλας και, όταν φτάνει το βράδυ, προσποιείται τον κοιμισμένο. Έτσι η βασιλοπούλα

που είναι μόνο έξυπνη κι όχι πονηρή νομίζει πως δεν χρειάζεται να τον ραντίσει με τη μαγική της σκόνη, όπως τους προηγούμενους. Φεύγει λοιπόν και ο τσομπανόπουλος την παίρνει από πίσω. Βγαίνουν απ'την πόλη και φτάνουν στην παραλία, όπου η βασιλοπούλα συνεχίζει το δρόμο της περπατώντας πάνω στη θάλασσα!

Ίσως εδώ δεν είναι υπερβολικό να συσχετίσουμε μ'άλλους μύθους, που οι γυναίκες βρίσκονται να κάνουν πράγματα αδύνατα για τους άντρες (μαγική σκόνη) καθώς και με την πεποίθηση που επικρατούσε ότι οι γυναίκες κατείχαν τα κλειδιά μιάς ιδιαίτερης γνώσης, αποτέλεσμα μιάς πνευματικής ευφυίας που ήταν χαρακτηριστικά τους. Στο Μεσαίωνα τις έλεγαν μάγισσες. Κι έπειτα η σχέση της γυναίκας με τη θάλασσα ήταν πολύ στενή καθώς οι πρώτες γυναίκες θεότητες λέγεται ν'αναδύθηκαν απ'τη θάλασσα και ήταν γοργόνες (Μόργκαν Λέ Φαιβ, Μορριγκαν, Μοργκάννα: "παιδί της θάλασσας" απ'την κελτική λέξη "μορ" που σημαίνει "θάλασσα". Επίσης μισή ψάρι - μισή άνθρωπος ήταν η γυναικεία θεότητα στην εποχή του Ιχθύος ("Πρώτο Φύλο").

Το τσομπανόπουλο απογοητευμένο πάει πέρα-δώθε στην παραλία, όπου συναντιέται με άλλους δύο που τσακωνόνταν και πάει να τους χωρίσει. Τσακωνόνταν γιατί ο καθένας ήθελε πρώτος να διαλέξει από κάτι μπιτόνια που περπατούσε στον αέρα κι έναν σκούφο που γινόσαν αόρατος. Αυτά τα είχαν κλέψει. Ο "φίλος" λοιπόν, σαν δειλότης, τους βάζει να κάνουν αγώνα δρόμου και, όποιος κερδίσει, θά διαλέξει πρώτος. Μέχρι να γυρίσουν αυτοί, αρπάζει τα πράγματα και φεύγει.

Νομίζουμε ότι εδώ δεν χρειάζεται να σχολιαστεί η "μεγάλη αλληλεγγύη" που δίνει τ'αρσενικά, όταν θέλουν να πετύχουν κάτι, κατά την βασική τους αρχή: "πατάω πάνω σου για να κερδίσω". Και μάλιστα με το κύρος της νομιμότητας, αφού πάντα τέτοιες ιστορίες αναφέρονται με καυχήσιό και καμάρι. Βέβαια: Ο ανταγωνισμός και η πονηριά έχουν αναχθεί στα υπέρτατα προτερήματα!

Με τα μπιτόνια τρέχοντας ο τσομπανόπουλος προφταίνει τη βασιλοπούλα στη μέση της θάλασσας και τσούπ! ανεβαίνει στη ράχη της, κι όπως φορούσε και το σκούφο, ήταν αόρατος. Η βασιλοπούλα βαραίνει ξαφνικά αλλά πρέπει να συνεχίσει το δρόμο της. Τελειώνει κάποτε η θάλασσα κι ανοίγεται μπροστά ένας ασπρήνιος δρόμος. Ο τσομπανόπουλος κατεβαίνει και παίρνει ένα ασπρήνιο κομμάτι δρόμου και το βάζει στην τσέπη του. Επειδή όμως φάνηκαν τα ίχνη των ποδιών του, της ξανακάθεται στο σβέρκο. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει μόλις αρχίζει κι ο μαλαματένιος δρόμος, κι ύστερα ο διαμαντένιος. Όσπου, στο τέλος του διαμαντένιου δρόμου, φτάνουν σ'ένα ξέφωτο, όπου

ρέουν κρουσταλένιες πηγές και γύρω-γύρω ψηλά κι όμορφα δέντρα. Εκεί κάθονται μαζεμένες νεράιδες, που φαίνονται λυπημένες και σκεφτικές.

Αξίζει να σημειωθεί η περιγραφή του νεραϊδότοπου. Μας προδιαθέτουν ευνοϊκά φράσεις που χρησιμοποιούνται στα παραμύθια, πάντα για να δείχτεί η άπειρη ομορφιά. Ασήμι, μάλαμα, διαμάντι, κρουσταλένιες πηγές, που θα προσδώσουν το θαυμασμό στη φαντασία του παιδιού-ακροατή, όλες αγαπημένες εκφράσεις κάθε μύθου, που διασώζεται από στόμα σε στόμα. Κι ολ'αυτά για τις καθαρά μητριαρχικές νεράιδες που λίγο-πολύ, σ'όλες μας είναι γνωστές οι παραδόσεις που σώζονται σε διάφορες παραλλαγές "Ξεκινώντας απ'τα πανάρχαια χρόνια του τοτεμισμού και της λατρείας της Φύσης, όπου φυσικά αρχιερύσε η Γυναίκα" (Φωτιάδης: Γυναικοκρατία). Η Elisabeth Gould Davis τις ταυτίζει με τις Δρυιτίδες, δίνοντάς τους υπαρκτό χαρακτήρα, όσο υπαρκτές ήσαν οι ίδιες οι Δρυιτίδες.

Στο Ολυμπικό Δωδεκάθεο τις συναντάμε σαν ναΐαδες, μικρότερες θεότητες (πατριαρχική πολυθεία γάρ) που βρίσκονται μέσα σε κάθε φυσικό στοιχείο: δέντρο, βροχή, πηγή, βράχο, κλπ. Μόνο ο Πολίτης καταχωρίζει 153 παραδόσεις για τις νεράιδες. Όλες με κάποια χαρακτηριστικά κοινά: Γυναίκες που εμπνέουν το δέος, φόβο και θαυμασμό ταυτόχρονα, κατέχουν ιδιαίτερες δυνάμεις, γνώσεις "μαγικές",

έχοντας άμεση επαφή με τη φύση (τις βρίσκουμε σε λίμνες, δάση, ποτάμια-νερό και βλάστηση στην Ιστορία του παραμυθιού μας), με την ικανότητα να κάνουν μεγάλο καλό ή μεγάλο κακό. Μοιραίνουν ευνοϊκά βασιλοπούλες ή προστατεύουν τις ηρωίδες διαφόρων μύθων, τασσόμενες καθαρά υπέρ των γυναικών. Κι αντίθετα σ' όποιον άντρα τολμήσει να παραβιάσει τ' άδυστά τους, παίρνουν τη λαλιά του, τον παρασέρνουν στο βυθό ή τον μαρμαρώνουν. Κι όμως ζούν σε τέτοιο υπέροχο μέρος, μακριά απ' τον φοβερό τόπο εξουσίας (κεφαλοπαλάτι) του πατέρα βασιλιά.

Μόλις εμφανίζεται η βασιλοπούλα, οι νεράιδες τρέχουν κοντά της, την αγκαλιάζουν και της λένε:

- Άργησες, αδελφούλα, κι ανησυχήσαμε. Όστε ο ρόλος της βασιλοπούλας ξεκαθαρίζεται: αδελφή των νεράιδων, που τρέχει κρυφά κάθε νύχτα να συναντήσει το γένος της. Η μητριαρχία, βλέπετε, αντιστάθηκε, έδωσε σκληρή μάχη πριν νικήσει η πατριαρχία που χρησιμοποίησε όλα τα μέσα, θεμιτά κι αθέμιτα (τσομπανόπουλο, σκούφος, μπουτίνια, στο αβέρκο της βασιλοπούλας κι αυτή βαραίνει, μα πρέπει να προχωρήσει). Κι εκτός απ' αυτό, περιττεύει μάλλον να συγκρίνουμε τη στάση των νεράιδων στην αδελφή τους και του τσομπανόπουλου στους δύο ομοούλους του: Ανάπη, αρμονία και φροντίδα ανάμεσα στις πρώτες, κι όμως ο τσομπανόπουλος κι οι άλλοι δυο θα χρησιμοποιήσουν απάτη, ψέγματα μεταξύ τους, τιμώντας γι' άλλη μια φορά τον πανάρχαιο ανταγωνισμό που τους διακρίνει.

Η βασιλοπούλα απαντάει, ότι μέχρι τα μισά της θάλασσας καλά πήγαινε, ύστερα όμως βάρυνε Ξαφνικά, δεν μπορούσε να προχωρήσει κι έτσι άργησε.

- Βιάσου τώρα, γδύσου, ν' αρχίσει ο χορός, γιατί μείναν λίγες ώρες ως να ξημερώσει κι εσύ έχεις να γυρίσεις κι όλας. Πράγματι η βασιλοπούλα γδύνεται κι όλες μαζί αρχίζουν το χορό. Η βασιλοπούλα χόρεψε, χόρεψε, χόρεψε, χωρίς σταματημό, ώπου σκίστηκαν εντελώς τα γοβάκια της.

Το τι ακριβώς σημαίνει αυτός ο "χορός" είναι κάτι που μπορούμε μόνο να υποθέσουμε. Από μόνη της η λέξη περιέχει τα στοιχεία της Ξεγνοιασίας και της χαράς. Το σίγουρο όμως είναι ότι πρόκειται για γυναικείες τελετές σαν τις τόσες που υπήρχαν στη μητριαρχία, διατηρήθηκαν πεισματικά στην πατριαρχική αρχαιότητα (π.χ. λατρεία της Δήμητρας) κι η ηχώ τους μας φτάνει σήμερα σα χορός νεράιδων. Και σήμερα ακόμη σε διάφορα μέρη έχουν παραμείνει κατάλοιπα τους με τη μορφή γιορτών (Λαζαρίνες σε Κοζάνη-Ναυπάκτια-Αρκαδία κλπ. γιορτή των μαγισσών στη Σκωτία κ.ά.).

Ο τσομπανόπουλος, αθέατος, τα παρακολουθούσε όλ' αυτά από μια γωνιά. Οι ώρες πέρασαν, ώπου παρουσιάζεται η γαλάζια νεράιδα, που λέει:

- Αδερφές μου, η αδερφούλα μας βασιλοπούλα, πρέπει να βγει απ' το χορό και να γυρίσει πίσω, γιατί κοντεύει να ξημερώσει κι έχει πολύ δρόμο να κάνει. Και πράγματι η βασιλοπούλα βγαίνει απ' το χορό, ντύνεται και ξεκινάει για το παλάτι. Ο τσομπανόπουλος τρέχοντας την προσπερνάει και προλαβαίνει να φτάσει γρηγορότερα. Παίρνει τη θέση του έξω απ' τα δωμάτια της και προσποιείται πάλι τον κοιμισμένο. Η βασιλοπούλα που δεν υποψιάζεται τίποτε,

αφήνει Ξανά τα σκισμένα γοβάκια της έξω απ' την πόρτα του βασιλιά. Τό πρωτ' ο τσομπανόπουλος ζητάει ν' αποκαλύψει δημόσια πως χιλνάνει η κόρη του βασιλιά τα γοβάκια της. Μαζεύεται λοιπόν κόσμος, κι ο τσομπανόπουλος αρχίζει να εξιστορεί επακριβώς τι έκανε η βασιλοπούλα απ' την ώρα που έφυγε απ' το παλάτι.

Ο μόνος κατάλληλος χαρακτηρισμός για το τσομπανόπουλο είναι: χαφιές. Η αντρική τακτική του πρακτορισμού είναι πολύ διαδομένη και σε ζητήματα δικά τους ακόμη, πολλές φορές και χωρίς λόγο. Πόσο μάλλον η διείσδυση σε καθαρά γυναικεία θέματα που αποκλείουν την αντρική συμμετοχή. Έ, αυτήν είναι εύκολο να την στρίψουν πάνω στις ανήθικες αρχές τους. Αλήθεια, κατά πόσο ο πρακτορισμός είναι μέσο διαιώνισης της (πατριαρχικής) εξουσίας; (κρατική, εργοδοτική, οικογενειακή, σεξουαλική, κ.λ.π.).

Η βασιλοπούλα κάθε τόσο τον διακόπτει φωνάζοντας: "Ψέγματα, μη τον πιστεύετε", αλλ' αυτός συνεχίζει. Όταν φτάνει στο σημείο όπου η βασιλοπούλα περπάτησε πάνω στη θάλασσα, δεν αναφέρει τίποτα για τα μπουτίνια και τον σκούφο και τον τρόπο που τα βρήκε. Ισχυρίζεται όμως ότι με τη φυσική δύναμη που διαθέτει, με μια δρασκειλιά πέρασε τη θάλασσα, με μια δρασκειλιά τον ασπένιο δρόμο (κι απόδειξη τα χνη των ποδιών του που άφησε στον δρόμο), μια για τον μαλαματένιο, μια για

Drawing by Sude Rakusin

τον διαμαντένιο δρόμο, κι έφτασε στο Ξέφωτο, όπου περίμενε τη βασιλοπούλα, που περπατούσε κανονικά. Συνεχίζει τη διήγησή του, αλλ' επειδή η βασιλοπούλα αρνείται να παραδεχτεί, παραλλάζει επίτηδες την ιστορία του, για να την αναγκάσει ν' αποκαλυφτεί. Λέει δηλαδή πως η γαλάζια νεράιδα είπε: "Και τώρα, αδερφές μου, η βασιλοπούλα πρέπει να γυρίσει πίσω, όπου την περιμένει το τσομπανόπουλο για να την παντρευτεί". Κι εδώ η βασιλοπούλα φωνάζει:

- Ψέγματα, η γαλάζια νεράιδα δεν είπε κάτι τέτοιο, πως θά μπορούσε;

Και βέβαια πως θα μπορούσε μια γαλάζια νεράιδα -μιά μητριαρχική ιέρεια γυναικείας λατρείας- να σπρώξει το γένος της κάτω απ' την αντρική κυριαρχία - κατ' ευφημισμὸν γάμος;

Έτσι όμως το τσομπανόπουλο δικαιώνεται, γιατί φαίνεται πιά ότι λέει την αλήθεια. Ο πατέρας-βασιλιάς θα κρατήσει την υπόσχεση του. Ρωτάει την βασιλοπούλα αν είναι ευχαριστημένη που θα τον παντρευτεί. Αυτή σκέφτεται: "Αυτός εδώ, με λίγες δρασκειλιές πέρασε το δρόμο που εγώ έκανα σε τόσην ώρα. Και επιπλέον μπορεί να γίνεται αόρατος. Άρα είναι πιο ικανός από μένα. Αυτόν λοιπόν θα παντρευτώ".

Μη φανταστείτε πως αυτό είναι απόδειξη ότι η γυναίκα ψάχνει να εξουσιάζεται από κάποιον ανώτερό της - δεν έχει καμιά δουλειά εδώ ο Φρόνυτ. Είναι εκδήλωση του δικαιώματος της γυναίκας να επιλέγει ελεύθερα "τον σύντροφό της". Η ελληνική μυθολογία μας μιλάει για την Αταλάντη, που θα δεχόταν να παντρευτεί μόνον εκείνον που θα την νικούσε σε αγώνες δρόμου. Κι η Φύση μας μιλάει για τις μέλισσες, που οι βασιλισσές τους συναγωνίζονται με τους κηφήνες στο πέταγμα, κι όποιος αντέξει, αυτός θα ζευγαρώσει με την βασίλισσα, για να βγούν νέες, δυνατές εργάτριες. Πόσα και πόσα δεν έχουν κάνει οι γυναίκες απ' την αρχαιότητα για το μοναδικό τους ανιδιοτελές συμφέρον: τη διαιώνιση και βελτίωση του είδους. Και ποιά γυναίκα θα ήθελε να φορτωθεί στην πλάτη ένα κακομοιρισμένο ανθρωπάκι, μισό απ' αυτήν; Να πως σκέφτηκε η βασιλοπούλα αλλά - ώ η μαμπεσιά, ώ ιερή πονηριά - ποια προσόντα ιδίας ικανότητας με την γυναίκα μπορούν να παρουσιάσουν τα τσομπανόπουλα όλου του κόσμου; Όταν όλο και περισσότερα στοιχεία ξεθάβονται καθημερινά ότι η γυναίκα ήταν το πνευματικά, μυϊκά και βιολογικά ανώτερο όν, μόνον έναν τρόπο έχουν οι τσομπάνοι-πατριάρχες κάθε εποχής να τις εκφυλίσουν: την κομπίνα.

Έτσι λοιπόν η βασιλοπούλα απαντάει ότι με χαρά θα παντρευτεί το τσομπανόπουλο και υπόσχεται να μη Ξανασυναντήσει τις αδερφές της νεράιδες. Πηνελόπη, Υπερμνήστρα, Υψιπύλη, η μητριαρχική Αθηνά, που στις Αισχυλικές "Ευμενίδες" την βάζουν ν' αναγνωρίζει τα

πατριαρχικά δίκαια. Γυναίκες που πέρασαν θεληματικά στη νέα τάξη πραγμάτων θεωρώντας την ανάγκη του είδους πάνω απ'τη δικιά τους ευτυχία. Η μοίρα τους εικονίζει τη σκοτεινή μοίρα όλων των γυναικών που βρέθηκαν αργότερα σ'αυτή τη θέση. Θεληματικά η βασιλοπούλα αρνιέται την δικιά της μεγαλοσύνη για να διατηρήσει και βελτιώσει το είδος μ'έναν "σύντροφο αναπαραγωγής" ίσο κι ανώτερο απ'αυτήν. Νάταν τουλάχιστον αλήθεια... Μα πως θα μπορούσε ποτέ να είναι. Χαίρε ιστορική απάτη - τα μπιτόνια και ο σκούφος -.

Έτσι το τσομπανόπουλο παντρεύεται τη βασιλοπούλα και γίνεται βασιλιάς. Σε κανέναν δεν το είπε το μυστικό του. Μάλιστα τα μπιτόνια και τον σκούφο τα φύλαξε καλά, γιατί σκέφτηκε ότι κάποτε πιθανό να του ξαναχρησιαστούν. Ποιός ξέρει;

HAPPY END

Έτσι ακριβώς αρχίζει και τελειώνει το παραμύθι που ακούσαμε στο ράδιο. Εμείς όμως ελπίζουμε σ'ένα άλλο τέλος. Το παραμύθι συνεχίζεται ως τη στιγμή που οι νεράιδες θα ξεσηκωθούν, αγκαλιά με τις αδερφές τους να γκρεμίσουν τα πονηρά τσομπανόπουλα απ'τους θρόνους που με δόλο κέρδισαν. Ποτέ καμιά βασιλοπούλα δε θα χρεαστεί ν' αφήνει σκισμένα νοβάκια στην πόρτα του κυρίου της -ένδειξεις απεγνωσμένες κάποιας αντίστασης, διατήρησης μιάς ανεξαρτησίας- γιατί απλά δεν θα υπάρχουν κύριοι. Ποτέ καμιά Πηνελόπη δε θα ριχτεί σε τάφους-φύλακες που υφαίνουν-ξυφαίνουν. Θα σηκωθούν όλες εκείνες που ζωντανές ρίχτηκαν σε πατριαρχικούς τάφους. Χέρι-χέρι με τις Κλυταιμνήστρες, κραδαίνοντας τα διπλά τσεκούρια, να εξοντώσουν τους Αγαμέμνονες όλου του κόσμου, που δε διστάζουν να θυσιάζουν τις κόρες Ιφιγένειες, στο όνομα της δικής τους αρχηγίας.

Όχι πια νεκροζώντανες
Όχι πια στερημένες
Γυναίκα να ορθώνεται περήφανη και
μεγάλη
ΕΙΝΑΙ ΣΤΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ.
Μαρία - Άννα.

Μονοήμερο για το Βιασμό Σπίτι Γυναικών

Στις 4 Δεκεμβρίου, το Σπίτι των Γυναικών οργάνωσε στο Γαλλικό Ινστιτούτο ένα μονοήμερο γύρω από το θέμα του βιασμού.

Από τις 10 το πρωί άρχισαν ήδη να φτάνουν γυναίκες και μέχρι το μεσημέρι ήταν φανερό από τα πλήθη των γυναικών που είχαν έρθει πως το θέμα αυτό είναι από τα πιο καίγοντα που μας απασχολούν σαν κίνημα σήμερα στην Ελλάδα.

Οι γυναίκες διάλεξαν μιά από τις 3 αίθουσες όπου γίνονταν κουβέντες, μερικές όμως από μας τριγύριζαν από αίθουσα σε αίθουσα προσπαθώντας να πάρουμε μιά γενική εντύπωση του τι λεγόταν. Το μεσημέρι έγινε ένα διάλειμα για να φάμε κάτι και ν' αγοράσουμε βιβλία και αφίσες που πουλιόντουσαν στο χώρο, και το απόγευμα οι κουβέντες ξανάρχισαν με τον ίδιο δυναμικό ρυθμό και με τη συμμετοχή πάμπολλων γυναικών. Αναρωτιόμαστε που βρέθηκαν τόσες γυναίκες, και γιατί δεν τις βλέπουμε πιο συχνά στο σπίτι των γυναικών. Πόσα θα μπορούσαμε να κάνουμε όλες μαζί αν συνεχίζαμε να δίνουμε το παρόν

και πέρα από κάτι τέτοιες έκτακτες συγκεντρώσεις.

Το βράδυ μαζεuthήκαμε σε μιά από τις αίθουσες και μιλήσαμε όλες μαζί για το πώς πρέπει να δράσουμε πέρα απ'όλες τις θεωρητικές συζητήσεις, πώς θ'αντιμετωπίσουμε πρακτικά το βιασμό, όπως τον βιώνουμε -- μέσα από το Νόμο έως τον Τύπο -- σαν κάθε μια γυναίκα χωριστά, και σαν κίνημα. Κάτι που συζητήθηκε ήταν η οργάνωση ενός τηλεφώνου όπου γυναίκες θα μπορούσαν να τηλεφωνούν ή για συμπαράσταση ή για νομική βοήθεια και πληροφορίες ή για οτιδήποτε άλλο έχουν ανάγκη όταν βιάζονται. Δυστυχώς όταν ξαναβρεθήκαμε να το συζητήσουμε στο Σπίτι, είμασταν αριθμητικά πολύ λίγες για να ξεκινήσουμε μιά τέτοια δουλειά.

Παραθέτουμε στη συνέχεια απόσπασμα από το κείμενο που ετοίμασε το Σπίτι και που μοιράστηκε στο Μονοήμερο, καθώς και το κείμενο που έγραψε η Αυτόνομη Ομάδα Ομοφυλόφιλων Γυναικών/Περιοδικό ΛΑΒΡΥΣ.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ

ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΕΠΙΘΕΣΗ ΒΙΑΣΜΟΥ

Οι οδηγίες που δίνουμε παρακάτω αφορούν τη γυναίκα που έχει αποφασίσει να καταγγείλει το βιασμό της. Είναι γνωστό πως ο βιασμός δεν διώκεται αυτεπάγγελτα, αλλά μόνο μετά από μήνυση της βιασμένης. Είναι επίσης γνωστό ότι η γυναίκα αποθαρρύνεται με κάθε τρόπο από το περιβάλλον της, τις αρχές και τις διαδικασίες, από το να καταγγείλει το βιασμό και να επιμείνει μέχρι τέλος στη μήνυσή της.

Δεν μπορούμε βέβαια να βάλουμε ένα κατηγορηματικό «πρέπει» μπροστά στην προτροπή για καταγγελία του βιασμού από κάθε γυναίκα που έχει υποστεί μια τέτοια επίθεση. Πιστεύουμε όμως ότι η καταγγελία όσο το δυνατό περισσότερων από τους βιασμούς που γίνονται και η σωστή δημοσιότητα γύρω απ' αυτούς παίζει θετικό ρόλο στη γενικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος έχει σημασία να συνειδητοποιούν όλο και πιά πολλοί άνθρωποι ότι ο βιασμός δεν είναι ένα ιδιωτικό «ατύχημα», μια σκανδαλιστική «περιπέτεια», αλλά ένα έγκλημα κατά της ελευθερίας της γυναίκας.

Η παρακολούθηση και η επέμβαση από τη μεριά των γυναικείων ομάδων, των φεμινιστριών δημοσιογράφων και δικηγόρων σε υποθέσεις βιασμού και γενικά βίας κατά των γυναικών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να δίνεται σωστή δημοσιότητα σ' αυτές τις υποθέσεις και να διευρύνεται το κίνημα για τη συνειδητοποίηση και την αλληλεγγύη ανάμεσά μας.

Πρακτικές οδηγίες

1. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνεις μετά από μία επίθεση βιασμού, είναι να επικοινωνήσεις με ένα δικό σου άνθρωπο, για να σου συμπαρασταθεί. Το άτομο αυτό, φίλη, φίλος ή συγγενικό πρόσωπο, πρέπει να μπορεί να σταθεί πλάι σου με ψυχραιμία και ενδιαφέρον, και να μη σου δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα.

2. Αμέσως μετά, χωρίς να πλυθείς ή οτιδήποτε άλλο, ειδοποιείς ή πηγαίνεις σ' ένα γυναικολόγο της εμπιστοσύνης σου. Η έκθεση του γυναικολόγου σχετικά με την κατάσταση της βιασμένης είναι τυπικά το ίδιο έγκυρη με του ιατροδικαστή, αν και βέβαια η έκθεση του δεύτερου είναι στην πράξη πιο αδιάσειστη. Είναι προτιμότερο όμως να πάει η γυναίκα σε ιδιώτη γυναικολόγο παρά να υποστεί την εξευτελιστική, απ' όσο ξέρουμε, διαδικασία της εξέτασης από ιατροδικαστή.
3. Η καταγγελία πρέπει να γίνει στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής όπου έγινε ο βιασμός.
4. Στο αστυνομικό τμήμα προσπαθείς με όση ψυχραιμία μπορείς, να δώσεις πληροφορίες για την επίθεση που σου έγινε. Δεν είσαι υποχρεωμένη ν' απαντήσεις σ' ερωτήσεις για την ιδιωτική σου ζωή άσχετες με το βιασμό. Επίσης δεν είσαι υποχρεωμένη να ανέχεσαι την παρουσία και το πήγαιν' έλα διάφορων περιέργων από το προσωπικό του τμήματος την ώρα που μιλάς με τον αξιωματικό υπηρεσίας. Γι' αυτό μπορεί να φροντίσει η φίλη που σε συνοδεύει και που η παρουσία της είναι πολύτιμη σ' αυτή τη φάση.
5. Η επικοινωνία με δικηγόρο είναι απαραίτητη πριν η υπόθεση φτάσει στον εισαγγελέα. Είναι πολύ θετικό για τη βιασμένη και γενικά για τη διεξαγωγή της δίκης, ν' αναλάβει την υπόθεση γυναίκα δικηγόρος, ευαίσθητοποιημένη στο θέμα, που να έχει ασχοληθεί γενικά και στην πράξη με το ζήτημα των βιασμών.
6. Καλό είναι επίσης να επικοινωνήσει η βιασμένη γυναίκα με γυναίκες από το γυναικείο κίνημα και να ζητήσει τη συμπαράστασή τους και την παρουσία τους στη δίκη.

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΡΕΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Όταν μια γυναίκα παίρνει κάποια μέτρα για ν' αποφύγει τη σεξουαλική επίθεση, ήδη αυτοπεριορίζει την ελευθερία της. Και ξέρουμε ότι ο βιασμός αποτελεί μέρος του συστήματος καταπίεσης που στόχο έχει να μας κρατάει εξαρτημένες και να μας στερεί την ελευθερία κίνησης και έκφρασης.

Όμως, σε μια κατάσταση όπως η σημερινή, όπου όλες οι γυναίκες αισθανόμαστε άμεσα και καθημερινά την απειλή του βιασμού, η επιλογή μιας στάσης πλήρους αδιαφορίας είναι ίσως επικίνδυνος στρουθοκαμηλισμός. Το ζήτημα είναι, τα μέτρα προφύλαξης να συνδυάζονται με μια γενικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος και, δεύτερο, τα μέτρα αυτά να αφορούν λιγότερο τον περιορισμό της ελευθερίας και περισσότερο την πρόσοχή, την ενάργεια, τη γνώση. Μερικά τέτοια μέτρα θα θέλαμε να προτείνουμε εδώ. Ο κατάλογος είναι ανοιχτός για να προστεθεί το «απόσταγμα πείρας» της καθημιάς μας.

1. Αν πρόκειται να κυκλοφορήσεις μόνη υργά το βράδυ ή σε ερημίες κλπ., φρόντισε το ντύσιμό σου να είναι τέτοιο που να μπορείς στην ανάγκη να τρέξεις, να αμυνθείς, να κινηθείς. Αυτό, πέρα από την πραγματική χρησιμότητά του σε περίπτωση επίθεσης, σου δίνει μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και πιο σίγουρο βηματισμό, που συχνά είναι αποτρεπτικός.
2. Πλησιάζοντας στο σπίτι, έχει τα κλειδιά σου έτοιμα στο χέρι. Αν μάλιστα τα κρατήσεις μέσα στη χούφτα σου έτσι που οι άκρες τους να εξέχουν από τα κλειστά δάχτυλά σου, έχεις μια καλή «ενισχυμένη γροθιά» που δεν εμπίπτει στις «περί παρανόμου οπλοφορίας» διατάξεις.
3. Αν κάποιος σ' ακολουθεί και νοιώθεις να κινδυνεύεις, μη διστάσεις να χτυπήσεις το κουδούνι οποιουδήποτε σπιτιού.
4. Πρόσεχε τις εισόδους των πολυκατοικιών, ιδίως αυτές που μένουν ανοιχτές. Αν έχεις λόγους ν' ανησυχείς, χτύπησε καλύτερα το κουδούνι του σπιτιού που πας, ή κάποιο άλλο κουδούνι, ακόμα κι αν έχεις κλειδιά.
5. Αν μένεις σε πολυκατοικία, φρόντισε η εξώθυρα να μένει κλειστή και οι ένοικοι να μην ανοίγουν παρά μόνο όταν ξέρουν ποιός χτυπά. Αυτό, όπως και άλλα μέτρα, ισχύουν και για την αποφυγή των διαρρήξεων, κι έτσι δεν θά 'ναι δύσκολο να πειστεί ο διαχειριστής και οι άλλοι ένοικοι.

6. Αν νοιώσεις απειλημένη ή σου έχουν κιόλας επιτεθεί, βάλε αμέσως τις φανές. Αυτό συχνά τρέπει σε φυγή τον επιτιθέμενο. Καλύτερα είναι να μη βρίζεις, γιατί έχει παρατηρηθεί ότι οι τρίτοι δεν επεμβαίνουν με το πρόσχημα ότι νομίζουν πως πρόκειται για καυγά μεταξύ γνωστών. Φώναξε απλώς βοήθεια. Επειδή όμως κι αυτό στις μέρες μας συχνά δεν φέρνει τη βοήθεια, αν, π.χ. βρίσκεσαι σε είσοδο ή διάδρομο πολυκατοικίας, θα είναι πιο αποτελεσματικό ίσως να φωνάξεις «Φωτιά!». Θα βγούν τότε έξω όλοι οι φιλήσυχτοι ένοικοι.
7. Ωτοστόπ: Αν πάρεις τη γενναία απόφαση να κάνεις μόνη σου ωτοστόπ, καλό θα είναι να σε συνοδεύει κάποια φίλη ή φίλος στο σημείο που θα επιβιβαστείς και να σημειώσει το νούμερο του αυτοκινήτου. Ακόμα κι αν δεν έχεις πάρει αυτό το μέτρο, και ο εξυπηρετικός οδηγός σου επιτεθεί, ισχυρίσου ότι συνοδεύσουν κι ας μην το αντιλήφθηκε αυτός.
Οπωσδήποτε είναι καλύτερο να κάνουμε ωτοστόπ ανά δύο. Και περιττό να πούμε ότι πρέπει να προτιμάμε τις γυναίκες οδηγούς. Θα ήταν πολύ ωραίο να δημιουργηθεί η συνήθεια οι γυναίκες οδηγοί να σταματούν και να παίρνουν γυναίκες.
8. Πιάσιμο κουβέντας: Όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν, το πιάσιμο κουβέντας με τον επίδοξο βιαστή αποδεικνύεται καμιά φορά χρήσιμο. Το τι θα πεις και πως είναι ζήτημα έμπνευσης της στιγμής. Αν μπορείς σίγουρα να τον κάνεις να πιστέψει ότι υπάρχουν, ανεξάρτητα από σένη, στοιχεία για να συλληφθεί μετά, εντάξει, αλλιώς μην τον απειλήσεις για τα επακόλουθα, γιατί μπορεί να κινδυνέψει η ζωή σου.
9. Αν αποφασίσεις να αμυνθείς δυναμικά, τα πιο αποτελεσματικά χτυπήματα είναι:
— Κλωτσιά στα γεννητικά όργανα
— Τα δάχτυλά σου τεντωμένα στα μάτια του
— Γροθιά στο στομάχι.
Εκμεταλεύσου τη στιγμή που τα χάνει και απομακρύνεσαι.

ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΙΑΣΜΩΝ, ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΑΜΕΣΟ ΜΕΛΛΟΝ

Οι δυνατότητες των ομάδων και των ατόμων που συμμετέχουν στο αυτόνομο γυναικείο κίνημα για πρακτική αντιμετώπιση της βίας και των βιασμών είναι προς το παρόν περιορισμένες. Δεν φτάνουν, π.χ., για να εξασφαλίσουν την οργάνωση και λειτουργία σπιτιών-καταφυγίων για κακοποιημένες γυναίκες, ούτε ακόμα τη λειτουργία ενός κέντρου συμπαράστασης σε βιασμένες ή κακοποιημένες γυναίκες που να λειτουργεί σε 24ωρη βάση.

Το δεύτερο ίσως να είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί μετά από ένα διάστημα και μπορούμε να το συζητήσουμε.

Το πρώτο όμως δε μπορεί να γίνει από μας στο προβλεπτό μέλλον και το μόνο που μπορούμε ίσως να κάνουμε είναι να απαιτήσουμε την ίδρυση σπιτιών-καταφυγίων από άλλους φορείς (π.χ. τοπική αυτοδιοίκηση). Κι αυτό επίσης μπορούμε να το συζητήσουμε.

Πράγματα που μπορούμε να κάνουμε προς το παρόν είναι:

- Να δημοσιοποιούμε με διάφορους τρόπους (διαδηλώσεις, μοίρασμα προκυρήξεων και τράκ σε στάσεις λεωφορείων, νυχτερινές «βόλτες διαμαρτυρίας» σε πάρκα κ.λ.π.) τον προβληματισμό μας γύρω από τη βία και τους βιασμούς, να προκαλούμε συζητήσεις, να εκμεταλευόμαστε τις τυχόν προσβάσεις μας στον τύπο και τα άλλα μαζικά μέσα επικοινωνίας.
- Να συμπαραστεκόμαστε σε κάθε βιασμένη ή κακοποιημένη γυναίκα που μας το ζητάει ή που με δική μας πρωτοβουλία πλησιάζουμε. Να παρακολουθούμε από κοντά υποθέσεις βιασμού και να παριστάμεθα σε δίκες.
- Να δίνουμε πληροφορίες για διάφορα θέματα σχετικά με την αποφυγή και την εκ των υστέρων αντιμετώπιση των βιασμών.
- Ένα θέμα προς συζήτηση είναι η αυτοδικία κατά των βιαστών από τη μεριά του γυναικείου κινήματος.

Ο βιασμός είναι πράξη φασιστική. Γιατί αποτελεί απόδειξη και έκδηλωση της αντρικής κυριαρχίας πάνω στο γυναικείο κορμί και ψυχισμό. Όταν μιλάμε για βιασμό δεν έννοούμε μόνο την σωματική άσκηση του, αλλά κι αυτόν που άσκειται στην σκέψη, στην ψυχή και στην συνείδηση κάθε γυναίκας.

Ο βιασμός είναι πράξη πολιτική και σαν τέτοια είναι μία απ' τις χειρότερες τακτικές για την ύποταξη, την εξουσίαση και την καταδυνάστευση της γυναικείας ύπαρξης σε κάθε της μορφή. Η βία άλλωστε είναι το μέσο για την άσκηση κάθε μορφής εξουσίας, καθώς κι ο τρόπος διαιώνισης και αναπαραγωγής της.

Ο βιασμός δεν είναι τίποτα άλλο παρά η άμη έκφραση της αντρικής σεξουαλικότητας, ή οποια στήριζεται πάνω στην παραβίαση. Τό σπάσιμο της παρθενιάς, ή διεύδυση και γενικά ή ικανοποίηση της αντρικής έρωτικής επιθυμίας είναι παραβίαση και μόνο, του γυναικείου κορμιού και ψυχισμού.

Οι ρίζες της εξουσίας, οι ρίζες όλων των μορφών καταπίεσης, έμπεριέχονται μέσα στο θεσμό της έτεροφυλοφιλίας και του σεξισμού που επικρατεί στο κοινωνικό σύστημα. Μία από τις πιο ύπουλες και πιο επικίνδυνες μορφές βιασμού είναι αυτή που εκδηλώνεται μέσα στον γάμο. Όπου η γυναίκα υποχρεώνεται και πολλές φορές θεωρεί καθήκον της να εκπληρώνει τις σεξουαλικές όρεξεις του άντρα όποιες κι αν είναι αυτές. Και είναι ύπουλη κι επικίνδυνη μορφή βιασμού γιατί η γυναίκα τη βιώνει και την αποδέχεται τελικά. Νομικά δέ, είναι κατοχυρωμένη αυτή η βία κι η γυναίκα δεν μπορεί να βρει τρόπους αντίδρασης επειδή έχει σαν δικές της επιθυμίες τις επιθυμίες των άλλων.

Όταν οι γυναίκες κυκλοφορούν μόνες τους βάζουν σ' αμφισβήτηση την κυριαρχία των αντρών στο δρόμο και γενικότερα στον κόσμο. Η λεσβία γυναίκα βιάζεται δύο φορές: μία, γιατί είναι γυναίκα και δεύτερη, γιατί είναι λεσβία που σημαίνει διαφορετική, που σημαίνει πως αρνείται την κυριαρχία του άντρα έμπραχτα. Με το να βιάζει ένας άντρας μία λεσβία πιστεύει πως θα την υποτάξει, πως τελικά θα την αναγκάσει να τον δεχτεί, γιατί ο άντρας δεν δέχεται πως μπορεί μία γυναίκα να ζήσει χωρίς αυτόν. Η λεσβία δεν βιάζεται μονάχα στον δρόμο, αλλά και στην δουλειά, στην οικογένεια και γενικότερα, στην κοινωνική της ζωή. Κι αυτό γιατί αν εκδηλωθεί πως είναι λεσβία αυτόματα χάνει την θέση της στην δουλειά, στην οικογένεια, που για να την "διορθώσει" τη βάζει σε ψυχιατρική κλινική ή την βιάζει ο πατέρας ή ο αδελφός και όλα αυτά οδηγούν στην περιθωριοποίηση της.

Η γυναίκα πρέπει να μάθει να ζει μόνη της, να κυκλοφορεί άφοβα και να αυτοαμύνεται στην αντρική βία. Κι όλα αυτά θα γίνουν με την συνειδητοποίηση της δύναμης της, ψυχικής και σωματικής να διαλύσει δηλαδή μέσα της το μύθο πως είναι αυτή που προκαλεί έναν άντρα να την βιάσει και άρα για αυτό ένοχη, το μύθο πως είναι αδύναμη να αντιδράσει και πως είναι ένας πομπός και ταυτόχρονα παθητικός δέκτης των αντρικών επιθυμιών και όρεξεων. Όταν τ' ξεπεράσει όλ' αυτά και ένεργοποιηθεί δυναμικά θα πάψει να αισθάνεται ένοχη και να φοβάται για οποιαδήποτε αποτελεσματική της αντίδραση. Τότε μόνο θα θέσει τέρμα στις επιδιώξεις του κάθε ύποψιφλου βιαστή.

Δεν είναι ότι η γυναίκα έχει δικαίωμα να αυτοαμύνεται, είναι που ο άντρας, ο κάθε άντρας δεν έχει κανένα δικαίωμα να βιάσει οποιαδήποτε γυναίκα.

Μένει στη γυναίκα, στην κάθε γυναίκα να οργανωθεί μαζί με άλλες γυναίκες και να αντιμετωπίσει αυτόν τον μαζικό αντρικό βιασμό που άσκειται πάνω της.

ΑΣ ΠΑΡΟΥΜΕ ΤΗ ΖΩΗ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΜΑΣ.

ΤΟΣΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ, ΤΟΣΕΣ ΑΔΙΚΟΧΑΜΕΝΕΣ ΖΩΕΣ ΜΑΣ ΤΟ ΕΠΙΒΑΛΛΟΥΝ.

Η Αυτόνομη Όμάδα Όμοφυλόφιλων Γυναικών και το Περιοδικό "ΛΑΒΡΥΣ"

Πορεία ενάντια στο Βιασμό

Πολλή δράση φέτος τον χειμώνα! Μέσα σ' άλλα πραγματοποιήθηκε στις 7 Δεκεμβρίου και μία πορεία ενάντια στους βιασμούς. Πολλές ήταν οι γυναίκες που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα. Άλλες οργανωμένες σε γυναικείες ομάδες, άλλες απλά μόνες τους, ή με τις φίλες τους, ή ακόμα και με τα παιδιά τους, γυναίκες κάθε ηλικίας, συνειδητοποιώντας τον τρόπο που βιώνουμε καθημερινά, μαζεύτηκαν να ενώσουν τις φωνές τους, διαμαρτυρόμενες για την αδιαφορία της ανδροκρατούμενης κοινωνίας που αναπαράγει συστηματικά την ανδρική βία ενάντια στις γυναίκες.

Συγκεντρώθηκαν στο Ζάππειο, εκεί μοιράστηκαν άσπρες προσωπίδες όμοιες μεταξύ τους, που τις φορέσαμε στην διάρκεια της πορείας. Μετά από λίγη ώρα, ένα μεγάλο μώβ πανώ που έγραφε "Ας κάνουμε τον φόβο μας έγερση" ξεκινούσε την πορεία. Η πορεία μέχρι το Σύνταγμα έγινε εξ' ενός ζυγού, κι από κει συνεχίστηκε κανονικά. Πλημμυρισμένος ο δρόμος από μεγενθυμένες φωτογραφίες γυναικών-θυμάτων της ανδρικής βίας, κι από πάνω που είχαν συνθήματα σαν κι αυτά:

- Βία στην βία των αντρών.
- Γυναίκες, να κάνουμε το φόβο μας εξέγερση.
- Κάθε γυναίκα μπορεί να βιαστεί - όλες μαζί να σπάσει η σιωπή.
- Γυναίκες καταγγείλτε το βιαστή, όλες μαζί να σπάσει η σιωπή - Είναι δικαίωμα μας η αυτοάμυνά μας.
- Όχι στον τρόπο - ελεύθερες στο δρόμο.
- Η πόλη είναι και δική μας.
- Ο βιασμός είναι φασισμός.
- Οι βιαστές δεν έχουν εθνικότητα.
- Ο βιασμός δεν είναι υπόθεση προσωπική. Είναι η βία η αντροκρατική.
- Οι βιαστές δεν είναι ράτσα ειδική. Είναι οι άντρες οι καθημερινοί.
- Όχι στη βία καθημερινά, στο δρόμο, στο σπίτι και στη δουλειά.
- Ο τύπος μας βιάζει καθημερινά. Στις δίκες μας βιάζουν άλλη μία φορά.

Η πορεία συνεχίστηκε μέχρι το Υπουργείο Δικαιοσύνης όπου εκεί αφού παραδώσαν φεμινιστικές ομάδες έντυπα με ορισμένα αιτήματα, πάνω στο νόμο για τους βιασμούς, διαλυθήκαμε.

Η πορεία, αν και σαν μορφή πάλης δεν είναι η πιο σημαντική απ' όσες υπάρχουν, σε εμάς έδωσε πολλά. Το ότι χέρι-χέρι καταγγείλαμε τον τρόπο που ζούμε καθημερινά από τη παιδική μας ηλικία, μας έκανε να νιώσουμε για άλλη μία φορά την γυναικεία αλληλεγγύη. Και έδωσε σ' όλες τις γυναίκες

την συνείδηση ότι μόνο όταν αντιδρούν σε κάθε μορφή βίας που άσκειται επάνω τους, θα καταφέρουν πολλά για την εξάλειψη της αντρικής βίας πάνω στις γυναίκες.

ΣΙΣΣΥ ΣΚΟΡΠΙΟΣ

Το Γυναικείο Ειρηνιστικό Κίνημα —Γκρήνχαμ Κόμμον, Αγγλία—

44 γυναίκες συνελήφθησαν την περασμένη Πρωτοχρονιά και κατηγορήθηκαν για "διατάραξη της ειρήνης" όταν σκαρφάλωσαν το συρματοπλεγμένο φράκτη που περιβάλλει την Αμερικανική βάση πυρηνικών πυραύλων στο Γκρήνχαμ Κόμμον της Αγγλίας. Οι γυναίκες έστησαν χορό γύρω από ένα οίκημα που στέγαζε πυραύλους, τραγουδώντας αντι-πυρηνικά τραγούδια. Η αστυνομία τις απομάκρυνε βίαια τραβώντας τις ακόμα κι απ' τα μαλλιά.

Οι γυναίκες αυτές αποτελούν μέρος του γυναικείου στρατόπεδου ειρήνης που άρχισε να λειτουργεί το Σεπτέμβριο του 1981 στο Γκρήνχαμ Κόμμον, σαν μιά προσπάθεια να μπλοκαριστεί η εγκατάσταση 96 πυραύλων στη βάση αυτή το Δεκέμβριο του 1983. Στην αρχή, το στρατόπεδο ήταν μεικτό--άνδρες και γυναίκες--κι αποτελούσε τμήμα του γενικότερου Αγγλικού ειρηνιστικού κινήματος. Οι γυναίκες όμως βρήκαν πως η πολιτική δουλειά τους εμποδιζόταν σοβαρά από το σεξιστικό φέροισιμ των ειρηνιστών ανδρών και έφτασαν στο σημείο να αποφασίσουν πως θα λειτουργούσαν πιά αποτελεσματικά σαν ένα αποκλειστικά γυναικείο στρατόπεδο. Είδωξαν λοιπόν τους άνδρες, παράτησαν σπίτια κι οικογένειες, κι εγκαταστάθηκαν μόνιμα έξω απ' το Γκρήνχαμ Κόμμον.

Η εμπειρία των γυναικών αυτών είναι η εμπειρία κι άλλων πάμπολλων γυναικών που πήραν μέρος στα διάφορα ειρηνιστικά κινήματα σ' άλλες χώρες της Ευρώπης και στις ΗΠΑ. Βρέθηκαν κι εδώ ακόμα (όπως άλλωστε και σ' όλους τους καθιερωμένους "επαναστατικούς" χώρους) να φτιάχνουν το καφέ, να ταΐζουν τους άνδρες να φυλάνε τα παιδιά, και να κάνουν όλες τις βρωμοδουλειές του κινήματος χωρίς να τους δίνεται καμιά πρωτοβουλία και υπευθυνότητα.

Γι αυτό και σήμερα, όπου υπάρχει ειρηνιστικό κίνημα, οι γυναίκες αρχίζουν και βλέπουν τα πράγματα διαφορετικά. Στη Βόνην, πέρυσι, φεμινίστριες ειρηνίστριες είπαν τα εξής μπροστά σε 500,000 άτομα πουύχαν μαζευθεί για ένα τεράστιο συλλαλητήριο ενάντια στα πυρηνικά. "Οι γυναίκες πάντα πολέμησαν σκληρά σ'επαναστάσεις και απελευθερωτικούς πολέμους. Όταν κάποτε ήρθε η νίκη, βρήκανε πάντα πως είχαν πολεμήσει για να ελευθερώσουν μόνο τους άνδρες. Η δικιά τους θέση στη κοινωνία έμενε πάντα η ίδια. "Ειρήνη" μέσα στην πατριαρχία σημαίνει πόλεμος για τις γυναίκες. Γιατί πόλεμος σημαίνει η κατακυριάρχηση του αδύνατου απ' τον ισχυρό, κι αυτό πια τόχουμε ζήσει χιλιάδες χρόνια σαν γυναίκες. Η κατάσταση θ'αλλάξει, και η πραγματική ειρήνη θα επέλθει, μόνο όταν μάθουμε εμείς οι ίδιες πως να ελευθερώσουμε τους εαυτούς μας, κι όταν οι άνδρες μάθουν να σέβονται τους άλλους (και τις γυναίκες) σαν τους εαυτούς τους."

Στην Αμερική, η εθνική οργάνωση Οι Γυναίκες Δρούν Ενάντια στο Πεντάγωνο--το Πεντάγωνο είναι η μιλιταριστική έδρα των ΗΠΑ-- (Women's Pentagon Action) ακολουθώντας την ίδια λογική, άρχισε να οργανώνει πορείες στην Ουάσιγκτον και μπλοκαρισμούς του Πεντάγωνου που οδήγησαν στην βίαια σύλληψη εκατοντάδων γυναικών τα τελευταία 2 χρόνια. Η WPA επέκτεινε αυτά που είπαν οι Γερμανίδες ειρηνίστριες, προσφέροντας μιά εντελώς πρωτότυπη ανάλυση του τι εστί μιλιταρισμός, πώς αυτός συνδέεται ουσιαστικά με τη πατριαρχική πραγματικότητα, και πως μόνο η θεμελιακή αλλαγή της κοινωνίας μας κι η καταστροφή των πατριαρχικών συστημάτων βίας, ιεραρχικής εξουσίας, και αυταρχισμού --που βρίσκουν τις ρίζες τους στη καταπίεση της γυναίκας από τον άνδρα--θα μπορέσει να εξασφαλίσει μιά πραγματική ειρήνη. Η WPA οργάνωνει, για τις 4 του Ιούλη, ημέρα πατριωτισμού των ΗΠΑ, το ξεκίνημα του πρώτου γυναικείου στρατόπεδου ειρήνης κοντά στην Νέα Υόρκη.

Παρόμοια ανάλυση οδήγησε στην ίδρυση άλλων γυναικείων ειρηνιστικών στρατοπέδων στην Ολλανδία, στην Ιταλία, και σ' άλλες πόλεις της Αγγλίας. Ομάδες σαν τη WONT (Women Oppose the Nuclear Threat - Γυναίκες Ενάντια στην Πυρηνική Απειλή), Αγγλία και τη DONT (Dykes Opposed to Nuclear Technology - Λεσβίες Ενάντια στην Πυρηνική Τεχνολογία), Νέα Υόρκη, ξεφύτρωσαν εδώ κι εκεί δίνοντας έμφαση στην γυναικεία άποψη πως το φεμινιστικό κίνημα είναι στη θεωρία του άμεσα συνδεδεμένο με το ειρηνιστικό κίνημα, κ' ίσως και το πιά ριζικά επαναστατικό κομμάτι του. (Βλέπε άρθρο Το Μέλλον Είναι Θηλυκό)

Στις 12 Δεκεμβρίου 1982, το γυναικείο ειρηνιστικό κίνημα έζησε τη μέχρι τώρα πιά θριαμβευτική στιγμή του όταν, καλεσμένες από τις γυναίκες του Γκρήνχαμ Κόμμον, κάπου

30,000 γυναίκες απ' όλες τις χώρες της Ευρώπης κατέφθασαν στο Γκρήνχαμ Κόμμον--αρκετές δηλαδή για να σχηματίσουν πιασμένες χέρι-χέρι ένα διπλό φράκτη γύρω απ' ολόκληρη τη βάση.

Στη συνέχεια, 2,000 περίπου γυναίκες έφραξαν με τα σώματά τους την είσοδο της βάσης, σταματώντας όλη την κίνηση μέσα κι έξω από τη βάση. Η αστυνομία τις απομάκρυνε χρησιμοποιώντας βία, αλλά κάθε φορά καινούργιες φουρνιές φτάνανε να πάρουν τη θέση των γυναικών. Αυτό βάστηξε όλη τη μέρα και μετά στις 17 Ιανουαρίου, 250 γυναίκες πλημμύρισαν τη Βουλή στο Λονδίνο, φωνάζοντας τα συνθήματα τους. Και πάλι η αστυνομία επένεβηκε να τις διαλύσει.

Οι φεμινίστριες ειρηνίστριες του Γκρήνχαμ Κόμμον έχουν τραβήξει τη προσοχή όλων των λαών της Ευρώπης με το θάρρος τους, την υπομονή και την επιμονή τους. Βέβαια πολλοί άνδρες στο ειρηνιστικό κίνημα τις κατηγορούν πως διασπάνε το κίνημα και υπονομεύουν την επιτυχία του. Το γεγονός

όμως είναι ότι όσο αυτοί οι άνδρες δεν θελήσουν να καταλάβουν την άμεση σύνδεση του πατριαρχισμού και του μιλιταρισμού, δεν θα μπορέσουν ποτέ να πετύχουν σαν κίνημα, δηλαδή ν' αλλάξουν τη βάση της κοινωνίας που τρέφει τον πόλεμο, τη κερδοσκοπία, και τα πυρηνικά. Κι όσο δεν εννοούν να το καταλάβουν, τόσο πιο σίγουρα φαίνεται η αδυναμία του κι η απροθυμία τους ν' αλλάξουν αυτοί οι ίδιοι πριν μπορέσουν ν' αλλάξουν τη κοινωνία. Πέρα απ' αυτό, η κατηγορία τους πως οι γυναίκες διασπάνε το ειρηνιστικό κίνημα δεν στέκεται εφ' όσον το φεμινιστικό ειρηνιστικό κίνημα αυτή τη στιγμή λάμπει σαν το πιο σταθερό και φωτεινό αστέρι στο γενικότερο πλαίσιο του ειρηνιστικού κινήματος, δίνοντας του μιά ιδιαίτερα επαναστατική σκοπιά, κι ενώνοντας πίσω του χιλιάδες ανθρώπων, γυναικών αλλά και ανδρών.

ΧΑΡΟΥΛΑ

Λαβράκια ...

Σεξουαλική ζωή έχουν και τα έμβρυα!

ΑΚΟΜΑ και τα έμβρυα έχουν σεξουαλική ζωή! Η σεξουαλικότητα και η λειτουργία των σεξουαλικών οργάνων αρχίζουν πριν από τη γέννηση, σύμφωνα τουλάχιστον με ανακοίνωση της Δρ. Μοίρη Καλντερόν, σε διεθνές συνέδριο σεξολογίας.

Η Αμερικανίδα επιστήμων δήλωσε ότι φωτογραφίες που ελήφθησαν με υπερήχους, δείχνουν ότι το αρσενικό έμβρυο έχει στύση, ένδειξη ότι η σεξουαλικότητα είναι παρούσα πριν από τη γέννηση του παιδιού.

Κατά τη Δρα Καλντερόν, το έμβρυο έχει μια

στύση κάθε πέντε ώρες, όπως δηλαδή και ένας ενήλικας κατά τη διάρκεια του ύπνου του. Αν και τα σεξουαλικά όργανα των θηλυκών εμβρύων είναι τόσο μικροσκοπικά, ώστε δεν μπορούν να φωτογραφηθούν, η Αμερικανίδα σεξολόγος πιστεύει ότι η ίδια έμφυτη σεξουαλικότητα υπάρχει και στα κορίτσια.

Στα μεταξύ, Βρετανοί επιστήμονες αδυνατούν να δώσουν εξήγηση σε φαινόμενο που για πρώτη φορά εμφανίζεται: ανθρώπινο έμβρυο αρχίζει να αναπτύσσεται σε ωάριο που δεν είχε προηγουμένως γονιμοποιηθεί με ανδρικό σπέρμα.

Το φαινόμενο, που έχει ήδη επισημανθεί σε

ζώα, όχι όμως στον άνθρωπο, παρατηρήθηκε στο Ίδρυμα Ερευνών Βιολογίας και Αναπαραγωγής του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου. Όπως είπαν οι ερευνητές, το έμβρυο αρχίζει την ανάπτυξη του πολύ νωρίς, στο στάδιο που έχει οκτώ κύτταρα, και αμέσως μετά καταστράφηκε.

Ο Βρετανός πρωτοπόρος στα πειράματα τεχνητής γονιμοποίησης, δόκτωρ Ρόμπερτ Έντουαρντς, δήλωσε ότι η ανακάλυψη αυτή έδωσε «συγκεκριμένη βάση στις θεωρίες οι οποίες υποστηρίζουν ότι στα πρώτα στάδια η ανθρώπινη ανάπτυξη μπορεί να αρχίσει χωρίς γονιμοποίηση».

Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 21.11.82

"Η ΒΙΑ ΕΡΕΘΙΖΕΙ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ": Με λίγα λόγια το άρθρο μιλάει για κάποια "Αγγλίδα φεμινίστρια Έριν Πίτζυ", που μαζί με τον άντρα της έγραψε ένα βιβλίο, όπου διατυπώνει μια καινούργια (;), εντυπωσιακή θεωρία θέλοντας ν' αποδείξει ότι στην πραγματικότητα, μερικές γυναίκες, επιδιώκουν οι ίδιες τις βίαιες σχέσεις. Παρά την επιθυμία τους να ξεφύγουν από τον επικίνδυνο σύντροφο, πολλές γυναίκες κατά βάθος θέλουν να διατηρήσουν αυτούς τους δεσμούς, λέει.

Όχι τόσο καινούργια θεωρία βέβαια. Επί αιώνες και με αξιοθαύμαστη υπομονή, όλοι αυτοί "που ξέρουν καλύτερα από μας για μας", προσπαθούν να μας πείσουν με κάθε τρόπο, ότι γυναίκα και μαζοχισμός είναι δυο αγαπημένα αδερφάκια, το ένα δεν κάνει χωρίς το άλλο. Κι όσες το αρνούνται, απλώς δεν το έχουν καταλάβει ακόμη, μια δοκιμή θα τις πείσει. Ολ' αυτά μας είναι αρκετά γνωστά. Αλλά το να βάζει η "Κ.Ε." αυτά τα λόγια στο στόμα "κάποιας φεμινίστριας" (εμείς τουλάχιστο δεν την γνωρίζουμε), είναι το λιγότερο αισχρό, κάτι που ξεπερνάει τα όρια της αν-ήθικης δεοντολογίας. Ο σκοπός βέβαια ευνόητος:

Η "φεμινιστική" ιδιότητα προσδίδει κύρος και σοβαρότητα στις λασπολογίες, έτσι που κάπου ν' αρχίσουμε ν' αναρωτιόμαστε μήπως κάθε μια μας είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα λατρεύτριας της βίας, χωρίς να το ξέρει. Κι αν όμως, όντως είναι υπαρκτή η "κ. Έριν Πίτζυ", τότε σίγουρα δεν υπήρξε ποτέ φεμινίστρια. Τότε το μόνο που μας μένει να πούμε είναι ότι προσωπικές αποκάλυψεις καλό είναι να μη γενικεύονται. Τόσουβάλλει είναι μικρό και δε μας χωράει άλλες.-

«Η βία ερεθίζει τη γυναίκα!»

Χωρίς Τιτχο...

Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 28.11.82

"ΕΜΦΡΑΓΜΑ: Ο ΜΠΑΜΠΟΥΛΑΣ ΤΟΥ ΣΕΞ": Όπου τελευταία οι άντρες, επειδή φοβούνται το έμφραγμα, μειώνουν την σεξουαλική τους δραστηριότητα. Και όπου: "... Άλλο κρούσμα του φόβου "η καρδιά μου δεν σηκώνει πολλά παιχνίδια" που έπληξε - και πλήττει σε μεγάλο ακόμα βαθμό και σήμερα αποκλειστικά το λεγόμενο ισχυρό φύλο - ήταν η καταφυγή των παραμελημένων γυναικών σε "άλλες λύσεις".

"Η ομοφυλοφιλία στο χώρο του ασθενούς φύλου" υποστηρίζουν διαπρεπείς κοινωνιολόγοι "δεκαπλασιάστηκε στην τελευταία 15ετία με κύριο φταίχτη τον άντρα". Και τονίζουν κατηγορηματικά: "Είναι μεγάλο λάθος να πιστεύουμε πως ο εξαιρετικά υψηλός αριθμός ομοφυλόφιλων γυναικών, υπήρχε πάντα και απλώς μας φαίνεται εντυπωσιακός επειδή, όπως λέγεται, γκρεμίστηκαν τα ταμπού και ξεθάρρεψαν οι ομοφυλόφιλες, βγάζοντας το πάθος τους άφοβα στη φόρα. Δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Η ομοφυλοφιλία σαν λύση ανάγκης ομολογείται ανοιχτά από πολλές γυναίκες που έχουν διαλέξει το "τρίτο δρόμο". Και υπάρχουν συνταρακτικές ομολογίες γυναικών που αναζητούν στο ίδιο τους το φύλο τη σεξουαλική ικανοποίηση, απλά και μόνο επειδή τους τη στερεί ο φοβισμένος σύζυγος ή εραστής.

Όχι βέβαια πως αυτές οι "συνταρακτικές ομολογίες" υπάρχουν μόνο στο άρθρο μωαλό του κάθε σκανδαλοθήρα. Που δεν έχει τη στοιχειώδη λογική να σκεφτεί πως μία "παραμελημένη σύζυγος" μπορεί κάλλιστα ν' αναζητήσει την "ικανοποίησή" της από κάποιον άλλο "αρρενωπότερο" αρσενικό. Που λοιπόν ο συσχετισμός με την γυναικεία ομοφυλοφιλία, εμείς δεν το καταλάβαμε ακόμα. Αλλά δε βαριέστε... Όπου ανακατώνονται "διαπρεπείς κοινωνιολόγοι" ή τελοσπάντων "διαπρεπείς άντρες" σε θέματα που δεν έχουν ιδέα, το αποτέλεσμα είναι πάντα εξίσου φαιδρό. Οι λεσβίες πρέπει απαραίτητα να έχουν να κάνουν μ' αυτούς. Βέβαια, πως να διανοηθούν ότι αποκλείεται η συμμετοχή ή επιρροή τους. Τώρα φταίει το έμφραγμα. Σιγά-σιγά, θά φτάσουμε να είμαστε και αποτέλεσμα της γρίπης τους ή του καυγά με τον περιπετερά τους...

Ίσες και στο ξυλοδαρμό

Τηλεοπτικά...έκπομπή: Ορκιστείτε παρακαλώ (κάποια Τρίτη βράδυ τον περασμένο Οχτώβρη).

Μια ιστορία μπροστά σ' ένα δικαστήριο όπου ο χειραγωγημένος είναι ένας μικροκαμωμένος άντρας και ο θύτης, μια γυναίκα μεγαλόσωμη. Η γυναίκα κατηγορεί τον άντρα πως τη χτύπησε βάνουσα και της φερόταν βία για δύο χρόνια. Από τις διηγήσεις αποκαλύπτεται το εντελώς αντίθετο.

Στο στόμα του δικαστή πάντα η ίδια ερώτηση: αν η αιτία της βίας και της κατάπισης αυτής είναι η ίδια η γυναίκα (!) Τί ειρωνεία! Τόση φασαρία γίνεται για το γυναικείο κίνημα, αλλά αυτός που μας νοιάζει είναι ο άντρας. Αυτός ο κακομοίρης (!) που τόσα τραβάει (!) από μία γυναίκα. Μιά κοινωνία φτιαγμένη από άντρες για άντρες. Μιά κοινωνία θεμελιωμένη πάνω στη βία και στην εξουσία. Σ' αυτήν την κοινωνία μια γυναίκα είναι ίση μ' έναν άντρα ή και ανώτερη μόνον όταν μπορεί να τον δείρει; Λοιπόν θάπρεπε να την θαυμάζουν (!) τη γυναίκα που δέρνει τον άντρα της γιατί σημαίνει πως κοινωνικοποιήθηκε, έμαθε τους κανόνες της κοινωνικής ενσωμάτωσης και αρμόζουσας (!) κοινωνικής συμπεριφοράς.

Μόνο που αυτοί δεν είναι δικοί μας όροι γυναικείας απελευθέρωσης.

...λαβράκια...

Περί μητρότητας...

Ένα σωρό άρθρα τώρα τελευταία γύρω στα θέματα της μητρότητας--μερικά επί τη ευκαιρία του νέου νομοσχεδίου περί ισοτήτας των φύλων--μας κεντρίζουν τη προσοχή. Το ένα έχει την επικεφαλίδα: Μάνα - ο καλύτερος γιατρός. (Ελευθεροτυπία) Μιλάει για προβληματικά παιδιά, παραδέχεται πως "ο πρώτος και καλύτερος θεραπευτής για το μικρό παιδί είναι η μητέρα του, αλλά με την υποστήριξη, εκμάθηση και συνεχή συμπαράσταση και παρακολούθηση από ειδικούς." (Υπογράμμιση δικιά μας) (Ελευθεροτυπία)

Ένα άλλο αναφέρει πως μόνο ο πατέρας έχει το δικαίωμα να προσηλυτίσει τα παιδιά σε μια θρησκεία (προφανέστατα, τη δικιά του), ενώ η μητέρα καταδικάζεται σε φυλάκιση για την ίδια πράξη. Αυτό συνέβηκε σε μια μητέρα που κατήχησε τα δυό παιδιά της--15 και 12 ετών--στην αίρεση του Ιεχωβά στην οποία πίστευε σαν τη μόνη πραγματική θρησκεία.

Ένα τρίτο, γραμμένο μάλιστα από γυναίκα (Τατιάνα Μιλιέξ), μελετά το θέμα των "μαρτυρικών παιδιών", παιδιών δηλαδή που έχουν υποφέρει στα χέρια του πατέρα ή της μητέρας, (αναφέρει ακόμα και τη βρεφοκτονία), και καταλήγει στο συμπέρασμα πως δεν υπάρχει "μητρικό ένστικτο", όπως ούτε και πατρικό, και πως μερικά πλάσματα που φέρνουν μεν το όνομα μητέρα εντούτοις διαπράττουν φρικαλέες πράξεις που κάνουν τη συγγραφέα να νοιώθει "προσβολή" σαν γυναίκα και μητέρα. Η συγγραφέας σημειώνει πως συνήθως φταίει πρώτα η πατρική "αρρωστημένη" αντιζηλία προς το παιδί της γυναίκας του, αλλά ό,τι κάνει ο πατέρας το κάνει με "συνεργό τη μητέρα που πολλές φορές θυσιάζει το παιδί στο δεσμό με τον άνδρα". (Υπογράμμιση δικιά μας)

Τέλος έχουμε διάφορα άρθρα που ασχολούνται με πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις πάνω στο αν η μέριμνα για την ανατροφή του παιδιού πρέπει να ανατεθεί στη γυναίκα ή τον άνδρα (που συνήθως την πασάρει στη μητέρα του ή στη καινούργια σύζυγο), και στο πότε είναι μια γυναίκα κατάλληλη να μεριμνήσει για το παιδί της. (Εάν τυχόν δουλεύει πολλές ώρες την ημέρα, αν έχει δεσμό μ'άλλον άνδρα, αν σκότωσε υπερασσιζόμενη τον εαυτό της από βιαστή, ή αν βγήκε στην πορνεία για να το ζήσει--τότε δεν είναι κατάλληλη).

Δεν έχουμε εδώ την πρόθεση να γράψουμε αυτή τη φορά ολόκληρο άρθρο πάνω στο τι σημαίνει αυτή η κάποια, θα έλεγε κανείς, επίθεση, καμουφλαρισμένη μ'ένα σωρό γλυκά λόγια περί ισοτήτας, και περί της μητρικής μέριμνας σαν αγνής, αναγκαίας, και ιερής

παρόλη την ισοότητα. Είναι ένα θέμα που σηκώνει πολλή ανάλυση, πολλή σκέψη, και μεγαλύτερη μελέτη του θέματος της μητρότητας--για να μπορέσει κανείς να γράψει κάτι το σφαιρικό και ικανοποιητικό. Ίσως αυτή η ανάγκη καλυπτεί εν μέρει με τον ερχομό της μετάφρασης του βιβλίου Γέννημα Γυναίκας της Adrienne Rich (Νέα Σύνορα) που εξετάζει βαθειά το μεγάλο θέμα της μητρότητας από μια καθαρά φεμινιστική πλευρά.

Εμείς εδώ θα θέλαμε μόνο να πούμε τα εξής:

Πάλι φαίνεται πως η γυναίκα επωμίζεται μεν τη μεγαλύτερη ευθύνη στα μάτια της κοινωνίας, για την ανατροφή του παιδιού, πάλι μπαίνει το θέμα της ιερής μητρικής αποστολής (όπως λέει κι η Rich) που φυσικά καταδικάζει τη γυναίκα στη βιολογική αναγκαιότητα της μητρότητας. Όμως μια μητέρα, μια γυναίκα, δεν μπορεί να νάναι ποτέ "ειδικός", παρόλο που κουβαλάει μέσα της τη γνώση χιλιάδων ετών. "Ειδικός" είναι οι άντρες (ή γυναίκες μορφωμένες από την πατριαρχία) γιατί εκείνοι είναι οι λογικοί κι οι επιστημονες". Εμείς πονάμε, εμείς κουραζόμαστε, εμείς δίνουμε ολόκληρη την υπαρχή μας σ'αυτό το πλάσμα που κουβαλούσαμε μέσα μας εννιά μήνες, αλλά τελικά δεν ξέρουμε τίποτα παραπάνω απ'το ντάντεμα. Τα άλλα, τα "σοβαρά", τα ξέρουν εκείνοι. Έτσι μας έκλεψαν την εμπειρία της γέννας και την κατάντησαν ψυχρή κενή πράξη μέσα σε αποστειρωμένη αίθουσα στα χέρια του θεού-μαιευτήρα, κάτι που πρώτα η μαμμή τόκανε μ'αγάπη και φροντίδα και με τη συνεργασία της ίδιας της μη ναρκωμένης γυναίκας. Έτσι, όλη η "γυναικολογική ιατρική περίθαλψη" που κάποτε ήταν στα χέρια μας, τώρα είναι πεδίο ανδρικής δράσης, και ξέρουμε όλες πως νοιώθουμε όταν ανοίγουμε τα πόδια να μας "εξετάσει" ένας άνδρας. Έτσι και οι πολυεθνικές εταιρείες βρεφικών τροφών μας λένε τι θα ταΐσουμε το μωρό. Έτσι και το πατριαρχικό κράτος, η πατριαρχική ψυχιατρική/ψυχολογία, κι η πατριαρχική τεχνολογία μας κλέβει τα παιδιά και τα αναθρέφει, τα εκπαιδεύει όπως θέλει, λέγοντας μας πως ξέρει καλύτερα, πείθοντάς μας πως εμείς, που είμαστε ανέκαθεν εκείνες που γέννησαν, ανάθρεψαν, εκπαιδεύσαν, παρηγόρησαν, προστάτεψαν, γιάτρεψαν ολόκληρες τις γενιές του είδους, δεν είμαστε ικανές παρά ν'αλλάζουμε ίσως τα βρώμικα βρακιά τους. Δεν ξέρουμε ποιά είναι η "πραγματική θρησκεία, άρα δεν είναι στο χέρι μας να κατηχήσουμε τα παιδιά μας. Δεν έχουμε το κατάλληλο "επιστημονικό" μυαλό να γιαιτρέψουμε το προβληματικό παιδί, μπορούμε μόνο να

τ'αγαπάμε.

Βέβαια, ούτε και να τ'αγαπάμε μας αφήνουν έτσι και αποδειχθούμε "βρώμικες", κι "εγκληματικές" ή ακόμα κι "απελευθερωμένες". Πόρνες, λεσβίες και αυτές που έχουν εξωγαμικές "ερωτικές περιπέτειες" αυτόματα είναι ακατάλληλες. Ακατάλληλες κι όταν δουλεύουμε έξω από το σπίτι. Ακατάλληλες κι όταν σκοτώνουμε επειδή μας βιάζουν. Κατά πατριαρχική επέκταση, ακατάλληλες κι όταν είμαστε φτωχές ή τριτοκοσμικές μαύρες, γιατί τα ήθη μας τότε βέβαια βρωμάνε, κι εξάλλου φτωχά, τριτοκοσμικά μωρά περιττεύουν... Άσχετο αν η πατριαρχία θεομοίωσε την πορνεία, τη φτώχεια, το ρατσισμό. Άσχετο αν η πατριαρχία μας έβγαλε στο κλαρί να δουλέψουμε γιατί χρειάζεται φτηνά χέρια. Άσχετο αν η σημερινή πατριαρχία μας θέλει "απελευθερωμένες" (ερωτικά) για να μπορεί να μας γαμά. Άσχετο αν πάντα δουλεύαμε σκληρά αλλά ήταν στο σπίτι κι αυτό κανείς δεν το υπολόγιζε. Άσχετο το πως αν είσαι φτωχή, δεν μπορείς παρά να πας να δουλέψεις. Άσχετο αν η πατριαρχία θεομοίωσε την στεροφυλοφιλία κι έβγαλε τις λεσβίες ανήθικες. Άσχετο το ότι θα μας σκοτώσει ο βιαστής αν δεν αμυνθούμε (συχνά, κι εμάς και τη κόρη μας).

Όλα αυτά δεν παίζουν κανένα ρόλο, γιατί η μητρότητα δεν είναι κάτι που ανήκει στις γυναίκες, μια εμπειρία και μιά δύναμη που αντλούμε μέσα από το σωματικό, ψυχικό και πνευματικό μας κόσμο. Η μητρότητα, στην πατριαρχία, ανήκει στους άνδρες και υπάρχει προς όφελος των ανδρών. Πάνω της στηρίζεται η ανδροκρατική κοινωνία και γι αυτό είναι ανάγκη να την ελέγχουν, εφ'όσον θέλουν να ελέγχουν τη κοινωνία.

Μας λένε πως είμαστε μάνες, και μετά μας αρνιούνται το δικαίωμα νάμαστε μάνες κανονικές. Μας ζητάνε ακόμα και να βασανίζουμε τα παιδιά μας (για τα οποία τόσο νοιάζονται, όπως τ'αποδείχνει το τεράστιο ποσοστό αιμομιξίας από βιασμούς τεράρα της κόρης), ναι, στο όνομα του καθήκοντός μας, του "δεσμού" μας με αυτούς. Όταν μια γυναίκα, μιά μάνα καταλήγει σε τέτοιες πράξεις, ας σκεφτούμε καλύτερα την απόγνωση, την άβυσσο μέσα στην οποία χάνεται όταν της ζητάνε να διαλέξει ανάμεσα στο παιδί της και στον άνδρα από τον οποίο έχει μάθει πως όλη η δύναμη απορρέει, από τον οποίο έχει μάθει πως εξαρτάται απόλυτα. Ας σκεφτούμε τον τρόπο της, κι ας μη τη θεωρήσουμε "προσβολή" της δικιάς μας περήφανης "αγνής" γυναικείας και μητρικής ύπαρξης.

Σαν μάνες, είμαστε ανίσχυρες, η δύναμη μας εξουδετερώνεται, ποδοπατιέται, εξευτελιζεται.

Είναι λοιπόν ν'αναρωτιόμαστε ακόμα και γιατί μερικές γυναίκες σκοτώνουν τα μωρά τους; Είναι ν'αναρωτιόμαστε, όταν βλέπουμε την αδυναμία μας να τα μεγαλώσουμε όπως εμείς ονειρευόμαστε; Είναι ν'αναρωτιόμαστε γιατί φτάνουμε ωρισμένες στη βρεφοκτονία (και δεν υπάρχουν δυστυχώς στατιστικές που θα μας έδειχναν πόσες πάμπολλες άλλες θάβηλαν να το κάνουν αλλά δίστασαν) όταν μας αρνιούνται το δικαίωμα ν'αποφασίσουμε αν εμείς οι ίδιες θέλουμε ή δε θέλουμε παιδί--το δικαίωμα της αντιούλληψης και της έκτρωσης; Είναι ν'αναρωτιόμαστε, όταν απελπιζόμαστε ότι μπορούμε να τους δώσουμε αυτό που έχουν ανάγκη, το μεγάλο μέσα σε μια κοινωνία ανθρώπινη, δίκαιη, χωρίς βία, χωρίς φτώχεια, χωρίς αλυσίδες; Και τέλος, πως τολμάμε να μιλάμε για βρεφοκτονία από μητέρα όταν χιλιάδες χρόνια τώρα η βρεφοκτονία του θηλυκού μωρού εφαρμόσθηκε μεθοδικά από την ανδροκρατούμενη κοινωνία σαν μέσο ελέγχου του γυναικείου πληθυσμού;

Είναι ίσως περίεργο για μας, πως με τον ερχομό της νομικής "ισότητας", η θέση της γυναίκας όχι μόνο δεν καλυτερεύει αλλά χειροτερεύει. Γιατί η νομική ισοότητα--παρόλο ότι συμπτωματικά θα βοηθήσει κάποιες γυναίκες--είναι ένα δώρο άδωρο των ανδρών, κάτι που νοιώθουν πως θα ωφεληθεί εκείνους στη τελευταία ανάλυση. Είναι μιά πιπίλα που μας προσφέρουν για να πάψουμε--εμείς οι φεμινίστριες--να γκρινιάζουμε. Είναι η ενσωμάτωση των επαναστατικών ιδεών του γυναικείου κινήματος--κι η εξουδετέρωση του.

...λαβράκια...

ΩΣΤΕ ΘΑ ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΙ και οι γυναίκες για βιασμό ανδρών; Κι αυτό μάλιστα θα προβλέπεται (όπως γράφηκε στο «Βήμα της Κοριακής» της 20.2.1983) με νέα πρόσθετη διάταξη στο σχετικό με το βιασμό άρθρο του Ποινικού μας Κώδικα; Η δήλωση ωστόσο αυτή του υπουργού Δικαιοσύνης κ. Μαγκάκη — καθόλα λογική ενόψει της ισονομίας ανδρών και γυναικών, που ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1983 — γεννάει δικαιολογημένα το ερώτημα κατά πόσο είναι δυνατός ένας τέτοιος βιασμός.

Μ' άλλα λόγια, πώς θα μπορούσε ένας άνδρας, που νοιώθει την ψυχρή λεπίδα του μακαριού στο λαιμό του, ή την ανατριχιαστική επαφή μιας κάννης περιστροφου στον κρόταφο του, νάχει τη ΔΙΑΘΕΣΗ για έρωτα με μια γυναίκα, που απειλεί τη ζωή του; Πολύ περισσότερο, που οι βιολογικοί μηχανισμοί για την τέλεση μιας τόσο ψυχοσωματικής πράξης είναι απόλυτα πομπηρότεροι από τους αντίστοιχους μιας γυναίκας;

Κι αν τα όσα γράφθηκαν στο «Βήμα» μπορούν να αφορούν τη νομική πλευρά του ζητήματος, το άρθρο που ακολουθεί, καλύπτει την καθαρά βιολογική πλευρά του θέματος. Και μάλιστα διατυπωμένη από τους παγκόσμια διάσημους Αμερικανούς ψυχιάτρους-σεξολόγους, το ζεύγος Μάστερς και Μάστερς-Τζόνσον, που αναφέρονται σε συγκεκριμένα περιστατικά όχι μόνο κατά συρροή, αλλά και ομάδων βιασμών ανδρών από γυναίκες!...

Ε, λοιπόν, να που κι εμείς οι λεσβίες θα υπάρξουμε επιτέλους στους νόμους τους! Ίσες επιτέλους! Όχι βέβαια ίσες στο δικαίωμα ν' απολαμβάνουμε την ελευθερία μας σαν "ομαλές" ανθρώπινες υπάρξεις--έ, όχι, πολλά ζητάτε βρέ κορίτσια! Ίσες μόνο στο να τιμωρούμαστε ποινικά, έτσι και πιαστούμε στα πράσα... Έ κάτι είναι κι αυτό...

Κι άλλη μιά ισοτιμία--τούτη εδώ για όλες τις γυναίκες--(άχ σας ευχαριστούμε!): αυστηρή ποινική δίωξη της θηλυκιάς βιάστριας! Εμ, βέβαια! Γιατί όχι; Έτσι δηλαδή εύκολα βιάζουν έναν άνδρα; Οι μελέτες των Μάστερς και Τζόνσον είναι γεμάτες (!) ιστορίες ανδρών που κατέληξαν οι καυμένοι ανίκανοι, αφού βιάστηκαν από γυναίκες, επειδή ένοιωσαν "μειωμένοι σαν άντρες". Στο κάτω-κάτω της γραφής, οι γυναίκες που βιάζονται από άνδρες δεν καταλήγουν ποτέ... ανίκανες, αφού πάντα τους είναι "εύκολο"--πολύ λιγότερο πολύπλοκος μηχανισμός-- ν' ανοίγουν τα πόδια τους και να δέχονται το πέος του άνδρα. Καταλήγουν ίσως ξεσχισμένες, έγγυες, ψυχολογικά ράκη, δολοφονημένες, συχνά τις βγάζουν και ηθικά βρώμικες --αλλά "ανίκανες"; Ποτέ! Εξ' άλλου αυτό είναι κάτι που καθωρίζεται μονάχα από τον άνδρα. Όπως επίσης οι άνδρες καθορίζουν το τι εστί "μείωση". Μιά γυναίκα σφαλώς και πρέπει να νοιώθει κολακευμένη για τη προσοχή του άνδρα όταν αυτός τη βιάζει. Έτσι κι αλλιώς, τι άλλη υπόσταση έχει; Ο άνδρας όμως "μειώνεται"... Ευνόητο δεν είναι; Τιμωρείστε τις λοιπόν τις προκομμένες που φταίνε για τη κατάντια των πουλιών μας!

ΟΛΟΚΗΡΟ ΠΛΕΓΜΑ διατάξεων του κοινού Ποινικού μας Κώδικα για μια σειρά αδικήματα αναθεωρούνται και ευθυγραμμίζονται προς το Σύνταγμα, εν όψει της ισοδυναμίας ανδρών και γυναικών που ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1983.

Πρόκειται, κυρίως, για διατάξεις που αναφέρονται σε εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας, των ηθών και σε εγκλήματα σχετικά με το νόμο και την οικογένεια.

Παρά φύσιν ασέλγεια (άρθρο 447 Ποινικού Κώδικα): Η διάταξη προβλέπει και τιμωρεί σε ορισμένες περιπτώσεις μόνο την μεταξύ ανδρών παρά φύσιν ασέλγεια, όχι

Ρεπορτάζ **Βήμα**
ΝΙΚΟΥ ΚΡΙΚΗ 20.2.83

όμως και τον μεταξύ γυναικών λεσβιακό έρωτα. Π.χ. εάν ο εργοδότης, καταχρώμενος της εργοδοτικής εξουσίας του, ασελήσει ή δεχτεί ασέλγεια με τον υπηρέτη του, επιπτεi στο παραπάνω άρθρο. Εάν, όμως, αυτό το διαπράξει η κυρία με την υπηρέτριά της, δεν τιμωρείται. Και στην περίπτωση αυτή είναι προφανής η αντίθεση της παραπάνω διάταξης προς το Σύνταγμα.

Η διατάξεις του Ποινικού Κώδικα που πρόκειται να αναθεωρηθούν παρέχουν αποκλειστική ή προνομιακή ποινική προστασία στο ένα από τα δύο φύλλα και συγκεκριμένα στη γυναίκα και αυτό γιατί έχουν σαν υπόβαθρο της ποινικής αντιμετώπισης το «ασθενές» του φύλου.

Με την εισαγωγή της ισοδυναμίας, αλλάζει το υπόβαθρο της αντιμετώπισης των εγκληματικών πράξεων που προδίδονται υπό τις σχετικές διατάξεις μεταξύ των οποίων είναι και οι παρακάτω:

• **Βιασμός:** Πρόκειται για τον εξαναγκασμό γυναίκας σε εξώγαμη συνοουσία με τη χρησιμοποίηση σωματικής βίας ή απειλής που προβλέπεται και τιμωρείται από το άρθρο 336 του Ποινικού Κώδικα. Αντικείμενο του εγκλήματος αυτού είναι μόνον η γυναίκα και δράστης μπορεί να είναι μόνον άνδρας. Η διάταξη θ' αναμορφωθεί για να καλύψει και την αντίθετη περίπτωση περίπτωση βιασμού άνδρα από γυναίκα.

Νά τρέμει η νύχτα σαν την ανάσα μου
Σφιχτό αγκάλιασμα απομόνωσε
τα κορμιά μας
σ' ένα δικό τους σύμπαν.
Βλέμμα ρευστό, πρωτόφαντης γλύκας
που απλώνονταν.
Υγρή η παλάμη μου ταξιδεύει
το άπειρο της αφής σου.
Χείλια που έφτιαξαν πλημμυρίδες
μεθύσι.

.....
Κοιμήθηκες, είμαστε στο ίδιο όνειρο
ως την αρχή της μέρας ταξιδεμένες.-

Όμορφα που μυρίζει το κορμί της... Μα όταν βρισκόμαστε πλάι, πιο έντονη η μυρωδιά της δικής μου ανάγκης να μ'αγκαλιάσει με την τρυφεράδα που αναδίνει να μου χαϊδέψει την πλάτη. Μιά αγωνία να κρύψω το κεφάλι στη γυναικεία στοργή του στήθους της, γεννημένη από τόση κούραση, αιώνων θαρρείς, τόσο ταλανισμένη Έτσι που άχαρα (υπέροχα) κάθεται, με πιάνει γλυκά συντροφική ν'αγγίζω το χέρι της, τους παλμούς της. Και πόρτες κλειστές τα μάτια της, διάπλατες στα δικά μου, χωρίς προσπάθεια, γνώριμοι πόνοι, γνώριμα κενά, τόσο οικεία, κοινά δάκρυα, οι ίδιες χαρές. Πόσο τ'αγαπάω αυτό το κορίτσι, την αδερφή μου... Μόλις έκλεισε τα 18.-

ΜΑΡΙΑ

Στήλη Συνεγαροσίας

Η Κόρη κι ο Βιαστής

Η κόρη της Δήμητρας έπαιζε με τις φίλες της στους κάμπους των προϊστορικών κοινωνιών, στην Κρήτη ή την Κύπρο ή την Σικελία ή ακόμα και την Αττική όταν εμφανίστηκε ο αδερφός του Δία και της μάνας της ο Πλούτωνας, βασιλιάς του θανάτου, στο πρόσωπο ενός βροσκού και την άρπαξε από τις φίλες της, από τη μητέρα της που από τότε απαρηγόρητη γυρίζει τον κόσμο ψάχνοντας για την αγαπημένη της...

Αυτό που αποτελούσε τη θρησκευτική βάση της ελληνικής πόλης ήταν τα ελευσίνια μυστήρια. Εκεί λατρευόντουσαν η Δήμητρα και η κόρη της, εκεί οι Αθηναίοι αναπαριστούσαν αυτή την πρώτη αρπαγή που πάνω της εγκαθίδρυσαν τους θεσμούς της πόλης του φωτός.

Η Δήμητρα, κατ' αρχήν θεά της Γεωργίας και των Δημητριακών, πρώτων καλλιεργειών του ανθρώπου, γίνεται τώρα θεά της πιο εξελιγμένης τους κοινωνικής οργάνωσης της πόλης: θεσμοφόρος αλλά με ένα τίμημα που μέχρι τώρα πληρώνουμε όλες οι γυναίκες του κόσμου και οι ελληνίδες πιο παράδοξα και τραγικά.

Αυτό το πέρασμα γίνεται πιο σαφές σε μία γκραβούρα αρχαϊκή με την εξής αναπαράσταση: Στο αριστερό πάνω μέρος οι δυο θεές, η Δήμητρα και η Κόρη, στο κέντρο, κάτω, η μιά θεά, η Δήμητρα μάλλον, παραδίδει ένα μωρό στον Ερμή κι αυτός με τη σειρά του σε μία ταυτόχρονη κίνηση φαίνεται να το προσφέρει στο Δία που κάθεται ψηλά στη δεξιά μεριά ανάμεσα στην οπλισμένη κόρη του Αθηνά και τη σύζυγο του Ηχώ. Κάτω στα πόδια τους η νύφη ηχώ φαίνεται να θρηνεί ή να υμνεί με τη λύρα της αυτή την προσφορά... Μα είναι προσφορά; Και ποιά είναι το παιδί;

Το παιδί της Δήμητρας είναι φανερά η κόρη, (που ονομάστηκε Περσεφόνη, αλλά αυτό μετά το γάμο με τον Πλούτωνα) αλλά στην πόλη των Αθηνών το παιδί που λατρευόταν σα σύμβολο της ζωής ήταν ο ερμαφόδιτος ομοφυλόφιλος Διόνυσος. Τι έγινε; Τι τρομαχτικό, τι συνταραχτικό γίνεται την ώρα της συνάντησης (ποιάς συνάντησης) έτσι ώστε η κόρη, η γυναίκα να μένει στον Άδη παντρεμένη με το θάνατο και αυτός που ανεβάνει πια οριστικά μέχρι σήμερα νάναι ο "γιός" του Δία ή το παιδί, που έγινε γιός του Δία; Γιατί το αν είναι παιδί αυτό είναι αμφίβολο. Ένας παράλληλος μύθος λέει πιο βίαια και πιο ξεκάθαρα το τι ακριβώς γίνεται. Η μάνα του Διόνυσου, η Σεμέλη καίγεται από τη λάμψη του Διός πατρός κι αυτός αρπάζει το παιδί από τη μητέρα της και το βάζει στο μηρό του κι από κει γεννιέται σαν από δική του εγκυμοσύνη.

Η σκηνή είναι τρομερή και πολύ δύσκολο να τη σκεφτεί κανείς, να τη συλλάβει, γιατί η σωματική αίσθηση είναι πολύ έντονη όταν αφεβείς στο αληθινό νόημα του μύθου. Είναι μιά

σκηνή βίας και αρπαγής, μιά σκηνή μεταμόρφωσης, ταύτισης, κλοπής, θεάτρου, φόνου και το κυριότερο, θεσμοποίησης του φόνου χάριν του φωτός. Αλλά ποιού φωτός; Μόνο του αρσενικού. Η αποθέωση του φαλλού. Μιά γενήτρια σκηνή. Η σκηνή του βιασμού, της εξουσίας του ενός πάνω στον άλλον. Αυτή που φονεύεται είναι η γυναίκα. Η κοιλιά της γίνεται μια κλοπή της κοιλιάς της, της διαφοράς της, της δυνατότητας της να γεννά, της ουσιαστικής της, ανθρώπινης υπόστασης σαν ξεχωριστής και άλλης από τον άνδρα. Ο άνδρας, ο νόμος του, κλέβει και ιδιοποιείται την κοιλιά της γυναίκας, τη γυναίκα, και ταυτίζει το παιδί, κάθε παιδί, με το φαλλό του. Είναι ο ερχομός στην ιστορία της ιδιοκτησίας, του Νόμου του πατρός, της αναγνώρισης της κοιλιάς σαν υπαρκτής και αποδεκτής μόνο κάτω από τον πατρικό Νόμο, ποτέ πιά έξω απ' αυτόν. Η ζωή γίνεται ιδιότητα και κτήμα του κυρίαρχου άνδρα. Είμαστε Ελληνίδες και ξέρουμε καλά τη σημασία της λατρείας του φαλλού στην κοινωνία των προγόνων μας. Τη σημασία του Διόνυσου σαν έκφραση κατ'εξοχήν των δυνάμεων της ζωής και της γονιμότητας. Γυναίκα πια δεν υπάρχει στην κοινωνία των Ελλήνων. Και τους γυναικείους ρόλους στα θέατρα τους έπαιζαν άνδρες. Η γυναίκα έχει απωθηθεί, εγκλειστεί, ταφεί και πάνω της σφραγίζεται ο πρώτος θεσμός της πόλης των Ελλήνων της πόλης του Διπλού, της πόλης του θεάτρου. Δήμητρα θεσμοφόρος από τώρα και στο εξής, μέχρι σήμερα μάνα γιού σε όλους τους πολιτισμούς. Ποτέπια, μάνα κόρης. Ποτέ ανεξάρτητη θετικά από τον άνδρα και την ιστορική του σημασία. Η προϊστορική κοινωνία όπου η γυναίκα είναι σύμβολο της γονιμότητας και της θεικότητας, η μεγάλη θεά των Κρητών και των ανατολικών έχει πια οριστικά πνιχτεί με την αρσενική κοινωνία των ελλήνων και τη είσοδο στη Δυτική ιστορία...

Στην Κύπρο σώζεται ο ανάλογος μύθος που λέει αυτό το τραγικό για τις γυναίκες ιστορικό πέρασμα στον πολιτισμό των Ελλήνων και της Δύσης.

Η Αριάδνη, έγκυος, εγκαταλείπεται από το θησέα στην επιστροφή του από την Κρήτη στην Αθήνα. Πρόκειται να γεννήσει και οι γυναίκες της Κύπρου προσπαθούν να την παρηγορήσουν δίνοντας της ψεύτικα γράμματα που γράφουν αυτές στη θέση του θησέα για να την βοηθήσουν να γεννήσει. Μάταια όμως. Η Αριάδνη και το παιδί πεθαίνουν. Οι γυναίκες δεν καταφέρνουν να φέρουν μαζί στον κόσμο το παιδί χωρίς τον πατέρα που έρχεται ακάθεκτος. Και έρχεται φυσικά μετά από το θάνατο της

γυναίκας και του παιδιού. Ο θησέας επιστρέφει λοιπόν και τι κάνει; Κτίζει μνημείο, ναό, αγάλματα, πάνω στον τάφο της Αριάδνης και του παιδιού και εγκαθιδρύει στη μνήμη της, μια περίεργη τελετή (καθόλου περίεργη). Κάθε χρόνο νέοι άνδρες να μιμούνται πάνω στο τάφο, γυναίκες που γεννούν...εκείνος ο τάφος γίνεται και η βάση του ναού της ερμαφόδιτης Αφροδίτης, αλλιώς λεγόμενης Αφροδίτου, πού δεν είναι άλλη από το Διόνυσος. Ο νων νοήτων... Η περίφημη Αφροδίτη, το σύμβολο της θηλυκότητας στους ελληνικούς χρόνους, δεν είναι παρά ένας συγκεκαλυμμένος βίαιος αντρικός φαλλός που με δυσκολία κρύβει τα χαρακτηριστικά του προσπαθώντας μάταια να παραστήσει τη γυναίκα πάνω στον τάφο μιάς γυναίκας: Της Γυναίκας. Εξ άλλου ο μύθος του ακρωτηριασμένου ουρανού το λέει ξεκά-

θαρα: Η Αφροδίτη γεννήθηκε από τα ακρωτηριασμένα γεννητικά όργανα του ουρανού απ'ευθείας χωρίς μάνα.

Νά που οι μύθοι, δηλαδή το υποσυνείδητο μας, γιατί αυτό είναι οι μύθοι, διασώζουν ακόμα την αλήθεια και μας λένε, μάς θυμίζουν ότι η εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών απώθησε βίαια, και θέλησε να καταχωνιάσει κάτω από την αρχή της εξουσίας, διατηρώντας μας έτσι σε μιά μόνιμη εκρηκτική υπόγεια κατάσταση. Είναι πράγματα πού μας διασχίζουν όλους ανεξαιρέτα, θύτες, θύματα, και ζωντανές και ζωντανούς.

Όλοι λένε το ίδιο ακριβώς πράγμα σε διάφορες παραλλαγές. Ο ερχομός της πόλης-κράτους, ο πολιτισμός των Ελλήνων, ο δυτικός πολιτισμός, η ιστορία, η ίδια η οργάνωση των ανθρώπινων ανταλλαγών στη πιο εξελιγμένη και "πνευματική" της μορφή,

Χαρούλι

ήταν ταυτόχρονα και η θεσμοποιημένη βάση όλων των καταπίεσεων της ανθρωπότητας, ξεκινώντας από την πρώτη απόωση, άρνηση, ιδιοποίηση, εκμετάλλευση του άλλου: Της Γυναίκας από τον άνδρα. Ή από αυτόν ή αυτήν που έχει τη θέση εξουσίας του άνδρα.

Η σημερινή εξέλιξη και εκρηκτική κρίση της παγκόσμιας κοινωνίας φέρνει στην επιφάνεια αυτές τις πρωτόγονες θεσμικές βάσεις και αποδεικνύει χωρίς αμφιβολία την ανάγκη μιάς καινούριας παγκόσμιας αντίληψης, οργάνωσης: της κοινωνίας των διαφορών: βιολογικών και πολιτιστικών, της κοινωνίας της ύπαρξης-ελευθερώσης του άλλου, της εμπιστοσύνης στις διαφορές και το άγνωστο.

Για την ώρα είμαστε ακόμα θύματα τραγικά του τέρατος που γυρίζει και από τρόμο και άγνοια τρώει την ίδια του την ουρά, τις ίδιες του τις ρίζες. Η Κύπρος και η Μέση Ανατολή, κοιτίδες του πολιτισμού, σπαράζονται τώρα απ'αυτή την ανακύκλωση που ασφυχτιά μέσα στις ίδιες τις τις αξίες και οργανώσεις που δεν αρκούν για να μπορούν οι άνθρωποι να ζούν μαζί, να αναπνέουν μαζί. Αρκεί να σκεφτούμε, π.χ. πως μέχρι σήμερα στους πολέμους οι γυναίκες βιάζονται απ'όλους τους στρατούς σαν ιδιοκτησία του εχθρού...

Είναι η ασφυξία της κοινωνίας της επιθετικότητας, της κοινωνίας του ενός

χωρίς άλλου, του ισχυρού, του άντρα, του ιδιοκτήτη, του καπιταλιστή, του λευκού, του φαλλοφόρου, του λογοφόρου, πάνω στον κάθε πιο αδύνατο ή πιο ειρηνικό. Ζούμε ταυτόχρονα και αλύπητα σε διάφορους ιστορικούς χρόνους και καλούμαστε να καταλάβουμε την εποχή μας, να τη σώσουμε, συνειδητοποιώντας την πραγματικότητα μέσα σε όλες αυτές τις αντιφάσεις που μας διασχίζουν και μας ρίχνουν ή στην παράλυση ή στην βιαιότητα. Οι έλληνες εφεύραν την πρώτη εκπληκτική κοινωνία του φωτός. Μυθική, αντρική, αλλά παρήγορη. Τώρα αυτό πιά δε φτάνει. Τώρα ίσως να έρχεται η ώρα του πραγματικού φωτός. Και θαρρώ οι γυναίκες είναι αυτές που καλούνται ιστορικά να εμφανίσουν στην ανθρωπότητα τη νέα αντίληψη ζωής. ... Στη Γαλλία ήδη άρχισε από δέκα χρόνια τώρα αυτή η κίνηση με το Γαλλικό γυναικείο κίνημα, και το προβληματισμό πάνω στην έννοια της διαφοράς. Θα προλάβουμε άραγε να στοχαστούμε αρκετά προτού μας παρασύρει στη δίνη του ο αρχαίος κόσμος που αυτοκαταστρέφεται στην απελπισία του να κυριαρχήσει τη ζωή που του ξεφεύγει, παίρνοντας στη ζήλεια του ότι προλαβαίνει... Την ανθρωπιά μας; Πρέπει να τον προλάβουμε εμείς. Οι ζωντανές. Πρέπει-

- Άννα Δερεκά -

Μαζί σου ήθελα νά ζήσω.
Δέν ξέρω γιατί δέν τά κατάφερα.
Δέν ξέρω γιατί δέν τά καταφέραμε.
Δέν ξέρω ακόμα πιό απ'τά δυο ταιριάζει.
Μαζί σου θέλω νά ζήσω.
Δέν ξέρω αν θά τά καταφέρω.
Δέν ξέρω αν θά τά καταφέρουμε.
Δέν ξέρω ακόμα πιό απ'τά δυο ταιριάζει.

Τίς νύχτες πού δέν είσαι εδώ, είσαι.
Τίς νύχτες πού είσαι εδώ, δέν είσαι.
Κάτι απόμακρο έχεις στό βλέμμα σου.
Κάτι απόμακρο έχεις στή φωνή σου από τό τηλέφωνο.
Κι'όμως τό νοιώθω πώς δέν είναι ή απόσταση πού μάς χωρίζει.
Κρύβεσαι έντός σου.
Βγές λίγο από κεϊ.
Βγές. Έλα στό θησαυρο πού σέ περιμένω.
Θά μέ βρεϊς στόν ήλιο.

Τό θυμάμαι εκείνο τό άγγιγμά σου.
Νοιώθω ακόμη τό χέρι σου νά γλιστράει
μέσα απ'τό δικό μου.
Σκέφτηκα πότε θά γυρίσω σπίτι.
Δέν ξέρω γιατί.
Κι'όμως απόψε δέν θέλω.

Πικράθηκα πού σέ είδα.
Ήσουν τόσο όμορφη, όμορφη, όμορφη...
Ή πρώτη φορά πού δέν τό άντεξα.

Βάσω

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Τήν άβυσσο
Πού κλείνει νεκρούς
Αυτή ή ύπερευλογημένη
Θά τήν συγκλονήσει
Ανέβηκε στό Σταυρό
Τό Σάββατο
Όλόγυμνη.

*

Αυτός πού χώρισε
Τίς πόρνες απ'τίς παρθένας
Αυτός νά τιμωρηθεί
φώναξα,
Εγώ μόνον αγάπησα.

*

Εγώ είμαι ή χορεύτρια
Εγώ τό κρύσταλλο
Η άνοιξη
Η χαραυγή
Η πραγματική γυναίκα
Είδα τους όρίζοντες νά τελειώνουν
Τήν άθωότητα στήν καμπύλη
των ματιών σου
Σ'ένα χρυσό σκαλοπατάκι ανέβηκα
-Νάσαι φλόγα
Χρυσό φως
είπες μέ γαληνεμένη ζώνη
Μά σ'ένα θολό καθρέφτη
Τά όνειρα σου νά συντρίβεις.

*

Θρυλικές κοπέλες
μού φώναξαν πρωϊ-πρωϊ:
Ε, σύ, πού εύδοκιμείς στό Άόρατο
Στό θειαφισμένο Άμπέλι μπές
μέ τά σταυροδετά σου παπούτσια,
Διάφανα λόγια πές
καί μαζί μέ τίς πέρδικες
κάνε άπλό τόν κόσμο.

*

Δέν τόξερα πρίν
μά ή Μάννα μου μ'είχε πουλήσει κρυφά.
Κι είχα πάνω στό μέτωπο,
άχ νά μέ βλέπατε
είχα άθλους
καί πιό κάτω μάτια-άδάμαστους ταύρους
καί χείλια κάστανο καί μέλι
ή Άννα μέ τό ξανθό κεφάλι ήμου
μά στά χέρια των εμπόρων ήμου.

*

ANNA ΔΕΡΕΚΑ

Λεσβιοσκόπιο

Λεσβιακά και Φεμινιστικά Νέα απ' όλο τον Κόσμο

Λεσβιακά Αρχεία

ΛΕΣΒΙΑΚΑ ΑΡΧΕΙΑ - ΛΕΕΒΑΡΤΕΝ, ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Πλούσια θά δείξει τον
εαυτό της
Γεμάτη από παλιά και
καινούργια πλούτη
Γεμάτη επιθυμία
Να διαδώσει και να
διατηρήσει
Τις πλούσιες γνώσεις της.

ΜΑΪΟ

Τα Λεσβιακά Αρχεία δημιουργήθηκαν τον Απρίλη του 1982 μετά από πολλούς μήνες προετοιμασία.

Ψάχνουν και μαζεύουν στοιχεία από, και για λεσβίες τόσο λευκές όσο και έγχρωμες.

Την αποτελούν αυτή τη στιγμή εννιά λευκές γυναίκες αλλά αποβλέπουν σ' ένα ίσο αριθμό λευκών κι εγχρώμων λεσβιών.

Οι γυναίκες δημοσιεύουν τακτικά το Lesbisch Archivar, μια εφημερίδα που θέλει να δημοσιεύει όσο το δυνατό περισσότερα νέα για λεσβίες, λεσβιακές υπάρξεις και λεσβιακά βιβλία, τόσο του παρόντος όσο και του παρελθόντος.

Τα Λεσβιακά Αρχεία αποβλέπουν στη φύλαξη τέτοιων στοιχείων έτσι ώστε οι μέλλουσες λεσβιακές γενεές να μη χάσουν και πάλι την επαφή τους με την ιστορία τους.

Τα υλικά: δημοσιεύματα κι αδημοσίευτα έργα, βιβλία, περιοδικά, δίσκοι, εφημερίδες, αποκόμματα από λεσβιακές και φεμινιστικές εφημερίδες, βιβλιογραφίες, φωτογραφίες, ιστορικές πληροφορίες, κινηματογραφικές ταινίες, βίντεο, ημερολόγια, γράμματα, προφορικές γυναικείες ιστορίες, ποίηση και πρόζα, βιογραφία, αφίσες, κονκάρδες, τέχνη, πανώ, διάφορα αντικείμενα, κάθε είδους αναφορά στη λεσβιακή ύπαρξη.

"Θέλουμε να κρατήσουμε επαφή μαζί σας."

Η ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΑ

Λεσβιακό τηλέφωνο - Παρίσι

Μια νέα τηλεφωνική γραμμή για λεσβίες άρχισε να λειτουργεί στο Παρίσι. Το τηλέφωνο αυτό είναι για να δώσει συμπαράσταση και πληροφορίες στις λεσβίες που τόχουν ανάγκη και γενικά θα χρησιμεύει σαν σημείο επαφής ανάμεσα στις λεσβίες του Παρισιού.

* * * * *

5ο συνέδριο της ILIS

Το πέμπτο συνέδριο της ILIS (Διεθνής Λεσβιακή Πληροφοριακή Οργάνωση) έλαβε χώρα στο Παρίσι τον Απρίλιο του 1983. Το παρακολούθησαν πάνω από 200 γυναίκες από όλες τις χώρες της Ευρώπης (εκτός από μας). Παρόλο ότι υπήρξε ένα σχετικό χάος στη διαδικασία του συνεδρίου, το συνέδριο είχε καταπληκτική επιτυχία, πολλά θέματα συζητήθηκαν, όπως λεσβίες και δουλειά, λεσβιακή σεξουαλικότητα, λεσβίες μητέρες, σεπαρατισμός/ριζοσπαστισμός, λεσβίες και υγεία, κλπ.

Αποφασίστηκε το 1984 να γιορταστεί μεν σαν Λεσβιακό Έτος από κάθε μια ομάδα χωριστά αλλά να μην περιωριστούν σ' αυτό οι προσπάθειες μας, και να κάνουμε κάθε χρόνο Λεσβιακό χρόνο, μ' ένα διαφορετικό θέμα κάθε φορά: Λεσβιακή Κουλτούρα, Παιδεία και Λεσβίες, το Κράτος κι οι Λεσβίες, κλπ.

* * * * *

Λέσβος - καλοκαίρι 1984

Μαθαίνουμε πως στη Λέσβο, φέτος το καλοκαίρι (10-17 Ιούλη) θα λειτουργήσει ένα Πανεπιστήμιο Ομοφυλόφιλου Καλοκαιριού" για λεσβίες, ενώ στη Μύκονο θα λειτουργήσει παρόμοιο μικτό (για ομοφυλόφιλους και λεσβίες). Πληροφορίες από το Groupe Lesbien, UEH Lesbos, c/o 1a Boulangerie, 48 Rue de Bruys, 13005 Marseille, FRANCE.

* * * * *

αυτοάμυνα

Στη Νορβηγία, το δικαστήριο αθώωσε μια γυναίκα που δικαζόταν για το φόνο του άνδρα της ο οποίος την έδερνε και τη κακοποιούσε χρόνια ολόκληρα. Είναι η πρώτη φορά στην ιστορία αυτού του κράτους που η αυτοάμυνα έγινε δεκτή σαν λόγος φόνου. Το ίδιο και στη πολιτεία Γουάσιγκτον της Αμερικής, όπου η Λόρι Ανν Ντιούμαν σκότωσε τον βιαστή της όταν αυτός αποπειράθηκε να τη ξαναβιάσει μια βδομάδα μετά απ τον πρώτο βιασμό. Και στις δύο περιπτώσεις ήταν η δημόσια κατακραυγή ενάντια στους άντρες κι η συμπαράσταση του κοινού στις γυναίκες που συνετέλεσαν στην αθώωσή τους.

* * * * *

η δίκη της Μαρί Αντρέ - Μαριόν (ή του βιαστή της)

Η δίκη του τρίτου βιαστή της Μαρί Αντρέ-Μαριόν είναι να γίνει μέσα στο Μάιο (μέχρι στιγμής δυστυχώς δεν μάθαμε τ' αποτελέσματα). Οι άλλοι δύο ήδη αθωώθηκαν γιατί η Μαρί αρνήθηκε ψυχιατρική περίθαλψη και δεν δέχτηκε ν' αρνηθεί πως είναι λεσβία.

στην Κίνα σκοτώνουν θηλυκά μωρά...

Στη Κίνα σκοτώνουν θηλυκά μωρά! Ο νόμος που λίγο πολύ διατάζει τα Κινέζικα ζευγάρια να κάνουν ένα μόνο παιδί οδηγεί πολλά από τα ζευγάρια να σκοτώνουν το μωρό αν είναι θηλυκό, γιατί, ακόμα και σήμερα προτιμούν γιό.

Το πρόβλημα είναι αρκετά σοβαρό για να τραβήξει τη προσοχή του κράτους και του τύπου που φοβούνται πως, αν αυτό συνεχίσει, σε λίγα χρόνια ο πληθυσμός της Κίνας θάνει κατά το πλείστο αρσενικός, κι οι νεαροί άνδρες δεν θα βρίσκουν... νύφες! Ήδη σήμερα για κάθε 3 αρσενικά γεννιούνται 2 θηλυκά. Κράτος και τύπος λοιπόν προσπαθούν να πείσουν το κόσμο να μη σκοτώνουν τα θηλυκά μωρά τους.

* * * * *

Το περιοδικό Spare Rib ανακοίνωσε ότι, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του, η Ιρανική Κυβέρνηση εκτέλεσε 300 γυναίκες μέσα στους τελευταίους 6 μήνες του 1982. Οι γυναίκες είχαν καταδικαστεί είτε για λεσβιασμό είτε για μοιχεία και λίγες για δράση κατά της κυβέρνησης. Εφ' όσον ο Μωαμεθανικός νόμος απογορεύει την εκτέλεση "παρθένων", όσες γυναίκες ήταν "παρθένες" βιάστηκαν πριν την εκτέλεση τους από τους φύλακες...

* * * * *

τηλεοπτικό έργο για το ομοφυλόφιλο κίνημα

Ο Σταθμός Δημόσιας Τηλεόρασης (στην Αμερική η τηλεόραση είναι κατά κανόνα ιδιωτική επιχείρηση) καταχώρησε ένα ποσό 130.000 δολλαρίων για τη παραγωγή ενός έργου που θα ασχολείται με την άγνωστη ιστορία του ομοφυλόφιλου κινήματος πριν το 1970. Είναι η πρώτη φορά που τα μαζικά μέσα ενημέρωσης έδειξαν τη συμπαράστασή τους στο ομοφυλόφιλο και λεσβιακό κίνημα τόσο απλόχερα. Το έργο θα συμπεριλάβει προσωπικές μαρτυρίες, κινηματογραφικά κλίπς, φωτογραφίες, κλπ., δοσμένα από ιδιώτες.

* * * * *

φεμινιστικό κέντρο υγείας - Μοντρεάλ

Για ένα βράδυ την εβδομάδα, το Γυναικείο Κέντρο Υγείας στο Μοντρεάλ άρχισε να λειτουργεί αποκλειστικά και μόνο για λεσβίες. Επίσης, η Γυναικεία Κλινική Υγείας στη Νέα Υόρκη έχει δύο τέτοια βράδια αποκλειστικά για λεσβίες, εδώ και πολλά χρόνια τώρα.

Αυτό, όχι από λεσβιακό σωβινισμό, αλλά γιατί η αντιμετώπιση των λεσβιών από το ιατρικό καθιερωμένο σύστημα είναι πάντα λίγο-πολύ προκατειλημένη. Άντε να πεις στο γυναικολόγο σου πως το πρόβλημά σου με τη περιόδου σου δεν προέρχεται από πιθανή εγκυμοσύνη γιατί... δεν είσαι η Παρθένας Μαρία! Έτσι, χρειαζόμαστε ιατρική περίθαλψη μ' ιδιαίτερη κατανόηση για την ύπαρξη μας. Εξ' ου κι οι "βραδυές για λεσβίες".

* * * * *

...και στο Ιράν δωδεκάχρονα κορίτσια...

Το δωδεκάχρονο κορίτσι του ιατρού Ράντ Ντόορ βγήκε με τον πατέρα του να κάνει βόλτα φορώντας σόρτς. Η αστυνομία το συνέλαβε γι αυτό, το καταδίκασε σε 60 ραβδισμούς, και το σκότωσε μπροστά στο πατέρα του που εκλιπαρούσε τους δήμιους να σταματήσουν.

* * * * *

Λεσβίες μητέρες

Αντίθετα με ότι συμβαίνει στις πιο πολλές λεσβίες, στο Μπάθ της Αγγλίας, μια μητέρα λεσβία κατόρθωσε, μετά από ένσταση, να κερδίσει τη νομική μάχη για την επιμέλεια των παιδιών της. Ο δικαστής είπε ότι μόνο και μόνο το γεγονός ότι η μητέρα ήταν λεσβία δεν είναι λόγος να της αφαιρεθούν τα παιδιά της, και εφ'όσον μάλιστα τα παιδιά ήθελαν να μείνουν με τη μητέρα παρά τον πατέρα τους.

Η απόφαση αυτή θα βοηθήσει ασφαλώς άλλες υποθέσεις που εκκρεμούν στα δικαστήρια.

Ο σύζυγος, με κροκοδείλια δάκρυα, είπε ότι "ανησυχούσε σοβαρά" για τα παιδιά του που η μητέρα τους, τα τραβούσε ως και σε πορείες για ομοφυλοφιλικά δικαιώματα!

Ξέρουμε όμως ότι το 95% των ανδρών που "ανησυχούν σοβαρά" για τα παιδιά τους, αφού κερδίσουν την επιτήρησή τους, παύουν πλέον να τα φροντίζουν κι αφήνουν τη γαργαλιά ή τη καινούργια συζυγο να τα φροντίζει. Συχνά τα παιδιά καταλήγουν παραμελημένα ή κακομεταχειρισμένα από μητριά(!) αλλ' αυτό δεν ενδιαφέρει το δικαστή που προτιμά τη κακομεταχείριση παρά το... ηθικό πέσιμο (!) των παιδιών.

Οι πιο πολλές λεσβίες μητέρες διατρέχουν συνέχεια τον κίνδυνο να τους αφαιρεθούν τα παιδιά τους. Γι' αυτό, και πάμπολλες προτιμούν να υπομείνουν το γάμο και την επιβολή μιας ετεροφυλοφιλικής ζωής, παράλο που αυτό τις σκοτώνει ψυχικά. "Η κάνουν στα κρυφά τη λεσβιακή ζωή τους, κρατώντας όλα τα προσχήματα.

Ένα συνέδριο για λεσβίες μητέρες που έλαβε χώρα στη Βόρειο Αγγλία τράβηξε γύρω στις 200 γυναίκες που εκφράστηκαν με πάνο κι όργη πάνω σ' αυτό το θέμα.

Μόνο με σοβαρή πολιτική δουλειά μπορεί ν' αντιμετωπισθεί το πρόβλημα αυτό. Στην Αμερική λειτουργεί η οργάνωση Νομική Υποστήριξη Λεσβίων Μητέρων, και στην Αγγλία η οργάνωση Ομάδα Λονδίνου για Λεσβιακή Επιτήρηση Παιδιών. Κι οι δυο έχουν παρακλάδια σε πολλές πόλεις της χώρας τους και παρέχουν πληροφόρηση, νομική βοήθεια, ακόμα και χρήματα σ' όσες μητέρες χρειάζονται συμπαράσταση.

(ILIS)

Όχι Πια Άλλη Βία Τέρμα στην Πορνογραφία

Τα μαγαζιά που πουλάνε "σέξ" -- σπληαδή, πορνογραφικό υλικό σε μορφή βίντεο, περιοδικών, κλπ.-- αυξάνονται και πληθύνονται στην Ευρώπη και τη Βόρειο Αμερική. Αποτελούν επομένως στόχο των φεμινιστικού κινήματος που πιστεύει ότι τέτοιου είδους καταστάματα υποτιμούν και δυσφημούν τη γυναίκα, ενώ συνάμα προωθούν τη σεξουαλική βία στους άνδρες σαν

τρόπο σεξουαλικής έκφρασης. Τέτοιο υλικό δείχνει βιασμούς, αιμομιξία, σαδομαζοχισμό και κάθε είδους βία ενάντια στις γυναίκες σαν μέσο "ερωτικής" διασκέδασης.

Η εκστρατεία του γυναικείου κινήματος ενάντια στα μαγαζιά που πουλάνε τέτοιο υλικό είναι μέρος της πιό γενικής εκστρατείας ενάντια στην πορνογραφία που εξευτελίζει τη γυναίκα και εξασφαλίζει τεράστια κέρδη σ' αυτούς που χρησιμοποιούν τη βία ενάντια μας.

Η εκστρατεία αυτή έχει μέχρι σήμερα πάρει διάφορες μορφές.

Στην Αγγλία, η οργάνωση "Γυναίκες Ενάντια στη Βία Ενάντια στις Γυναίκες" (Women Against Violence Against Women - WAVAW) έχουν οργανώσει πολλές διαμαρτυρίες ενάντια σε διάφορες επιχειρήσεις που προωθούν και πουλάνε πορνογραφικό υλικό εκτός από τις συνηθισμένες πιλά πορείες και άλλου είδους νομικές ενέργειες, σε πολλές πόλεις, γυναίκες έσπασαν τα τζάμια μαγαζιών "σέξ" και κατέστρεψαν βιτρίνες τους, συχνά καταβρέχουν υλικό με κέτσαπ ή ακόμα και με αίμα, συμβολίζοντας το γυναικείο αίμα που κυλά όταν η γυναίκα βασανίζεται. (Αυτό συνέβηκε συχνά και στην Αμερική τα τελευταία τρία χρόνια). Και στο Λήντς, καθώς και σ' άλλες πόλεις γυναίκες έκαψαν πολλά μαγαζιά σαν ένδειξη διαμαρτυρίας.

Οι ενέργειες του γυναικείου κινήματος έχουν φέρει κάποιο αποτέλεσμα. Δημόσιες οργανώσεις άρχισαν να υποστηρίζουν τις γυναίκες, και κοινοτικές αρχές άρχισαν ν' απαγορεύουν την ύπαρξη τέτοιων καταστημάτων στη περιοχή τους.

Ένας νέος νόμος που απαγορεύει την λειτουργία μαγαζιών και κινηματογράφων "σέξ" πρόκειται σύντομα να περαστεί στη Βουλή. Η αστυνομία, τον Φεβρουάριο, μετά από έφοδο σε 17 μαγαζιά σ' όλη τη χώρα (μηδαμινό ποσοστό αλλά!), κατάσχεσε υλικό αξίας 7 1/2 εκατομμυρίων δολλαρίων. Στη συνέχεια τους έκανε μήνυση. Τέτοια κι άλλα δείχνουν πως μια καλά οργανωμένη σειρά ενεργιών φέρνει οπωσδήποτε αποτέλεσμα.

Οι κινηματογράφοι που έδειχναν το έργο Σνάφ (Snuff), που έχει να κάνει με φόνο μιας γυναίκας σαν ερωτική σεξουαλική "απόλαυση", κλείστηκαν από την αστυνομία και απαγορεύτηκε η προβολή του έργου.

Ίσως η πιό δραστηκή μορφή της εκστρατείας ενάντια στα μαγαζιά "σέξ" ήταν εκείνη που υιοθέτησε η ομάδα "Γυναικεία Ταξιαρχία Πυρός" (Women's Fire Brigade) στη επαρχία Κολούμπια του Καναδά. Εκεί οι γυναίκες εδώ κι ένα χρόνο τώρα αγωνίζονται να κλείσουν μια σειρά καταστημάτων, τα Red Hot Video που διανέμουν βίντεο ταινίες όπου γυναίκες και παιδάκια βασανίζονται, βιάζονται και εξευτελίζονται--όλα στο όνομα του "ερωτικού" παιχνιδιού. Με τις ταινίες αυτές έχουν ήδη πραγματοποιήσει αστρονομικά κέρδη. Όταν όλα τα νομικά (και νόμιμα) μέσα δεν έφεραν αποτέλεσμα, η ομάδα τοποθέτησε βόμβες σε τρία καταστήματα και δύο ανατινάχτηκαν στον αέρα--σε ώρες που τα μαγαζιά ήταν τελείως άδεια--κανείς δηλαδή δεν τραυματίστηκε. Η πράξη τους αυτή χαρακτηρίστηκε τρομοκρατική κι ο τύπος κι όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης την καταδίκασαν μ' εντυπωσιακές επικεφαλίδες.

Όλες όμως σχεδόν οι γυναικείες οργανώσεις του Καναδά, από τις πιό παραδοσιακές, ως τις πιό ριζοσπαστικές, τάχθηκαν με το μέρος της Ταξιαρχίας. Σε ανακοινώσεις που έκαναν στον τύπο, τόνισαν πως προφανέστατα η βία ενάντια σε ανθρώπινα όντα δεν

πιάνει τόσο τόπο όσο η βία ενάντια στην ιδιοκτησία γιατί τότε το κράτος κι ο τύπος θάχανε πρό καιρού επισημάνει τις πορνογραφικές εταιρείες σαν επιχειρήσεις τρομοκρατίας. "Οι γυναίκες δεν είναι ιδιοκτησία των ανδρών. Οι γυναίκες δεν υπάρχουν για να βασανίζονται, να βιάζονται, να εξευτελίζονται από επιχειρήσεις σαν το Red Hot Video που κερδοσκοπούν από τέτοια βάνουσα θεάματα. Όσο το κράτος ανέχεται αυτή τη κατάσταση, εμείς θα εξακολουθούμε να την πολεμάμε ακόμα και με "παράνομα" μέσα. Θεωρούμε τη καταστροφή αυτών των επιχειρήσεων σαν μια μορφή της αυτοάμυνας μας".

Από τόν Ιανουάριο και έπειτα, η αστυνομία άρχισε να κλείνει μαγαζιά "σέξ" και να στέλνει τους ιδιοκτήτες στα δικαστήρια. Ο σάλος που δημιουργήθηκε από την εκστρατεία του γυναικείου κινήματος ενάντια στα Red Hot Video έφερε τελικά τη πορνογραφία στο επίκεντρο της προσοχής του κοινού. Κι η δημόσια κατακραυγή ανάγκασε πολλά απ' αυτά τα καταστήματα να κλείσουν από μόνα τους, πριν ακόμα έρθει η αστυνομία να τα κλείσει.

Εν τω μεταξύ, στην Αμερική, οργανώσεις φεμινιστριών και Αμερικανών Ινδιάνων ένωσαν τις προσπάθειές τους για να σταματήσουν τη διανομή ενός βίντεο ηλεκτρονικού παιχνιδιού, "Η Εκδίκηση του Κάστερ". (Ο Κάστερ ήταν στρατηγός του Αμερικανικού στρατού φημισμένος για την βίαιη συμπεριφορά του προς τους Ινδιάνους). Στο παιχνίδι αυτό κερδίζεις όταν καταφέρεις να κάνεις τον Κάστερ να βιάσει μια νεαρή Αμερικανή Ινδιάνα δεμένη σ' ένα δένδρο.

Σεξισμός συν ρατσισμός; "Η σεξισμός ίσον ρατσισμός ίσον...."

Μαζί, αυτές οι οργανώσεις κατάφεραν να "πέσουν" τον πρόεδρο της εταιρείας που προωθούσε το παιχνίδι αυτό να το αποσύρει από την αγορά. Αλλά, όμως, παιχνίδια συνεχίζονται να προωθούνται, σαν φερ' ειπείν το "Δείρτε και φάτε τις". (Χρησιμοποιείστε τη φαντασία σας!)

Προς όλες τις αυτόνομες γυναικείες ομάδες

ΚΑΛΕΣΜΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΤΟΥ 83

Από το 1974 ίσαμε σήμερα, μόνο μέσα στην Αθήνα συστάθηκαν, λειτούργησαν, διασπλάστηκαν, διαλύθηκαν, μετασχηματίστηκαν και λειτουργούν ακόμη πάνω από 50 **αυτόνομες** γυναικείες ομάδες, ενώ ανάλογες ομάδες υπήρξαν και υπάρχουν σε πολλές επαρχιακές πόλεις.

Οι ομάδες αυτές στη διάρκεια της ζωής τους, μικρή ή μεγάλη, συσπειρώνοντας συχνά σημαντικό αριθμό γυναικών, είδαν το γυναικείο ζήτημα με μια νέα οπτική συνδέοντας το προσωπικό με το πολιτικό, διατύπωσαν τον προβληματισμό, τις απόψεις και τις διεκδικήσεις τους, ανέπτυξαν σημαντική δραστηριότητα παρεμβαίνοντας με συγκεντρώσεις, πορείες, εκδηλώσεις, εκδόσεις βιβλίων, περιοδικών, εφημερίδων κτλ. Στο σύνολό τους μπορούμε να πούμε ότι οι προσπάθειες αυτές, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, μ' όλη την πολυμορφία, τις διαφορές και τις αντιθέσεις που έχουν, δίνουν το περιεχόμενο της έννοιας «φεμινισμός» όπως εκφράστηκε στην Ελλάδα από τη Μεταπολίτευση ως σήμερα.

Σημαντικά στοιχεία όλης αυτής της διαδικασίας, που απορρέουν από τον προβληματισμό πάνω στις σχέσεις που διαμορφώνονται ανάμεσα στα μέλη της ομάδας αφενός και από την αμφισβήτηση των παραδοσιακών ρόλων αφετέρου, ήταν η έλλειψη κάθε ιεραρχίας μέσα στις γυναικείες ομάδες και η ελεύθερη έκφραση όλων των απόψεων, συχνά αντικρουόμενων. Δεν έχουμε εδώ μόνο μια απλή αμφισβήτηση συγκεντρωτικών και ιεραρχικών μορφών οργάνωσης, αλλά και την έμπρακτη απόδειξη ότι μπορούμε να λειτουργήσουμε και χωρίς αυτές.

Όλα τα παραπάνω τα θεωρούμε εξαιρετικά σημαντικά — μόνο που οι καιροί ήταν και είναι δύσκολοι. Οφείλουμε να διαπιστώσουμε λοιπόν ότι αν και η μικρή ομάδα σαν μορφή οργάνωσης είναι αποδεκτή, εντούτοις η έλλειψη επικοινωνίας ανάμεσα στις ομάδες, η αποσπασματικότητα του προβληματισμού και των δραστηριοτήτων τους, η κινητικότητα των μελών τους και η έλλειψη καταγραφής της εμπειρίας τους δυσκολεύουν τη συνειδητοποίηση μιας συνέχειας, τη δυνατότητα αναφοράς μας σε κοινές εμπειρίες και τη χρησιμοποίηση της συσσωρευμένης αυτής εμπειρίας για μια συλλογικότερη έκφραση και αντιμετώπιση των ζητημάτων που μας απασχολούν.

Έτσι νομίζουμε πως έφτασε πια το πλήρωμα του χρόνου για να προτείνουμε

ΜΙΑ ΑΝΟΙΧΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (τριήμερη:)

για ν' ανταλλάξουμε την εμπειρία μας, την εμπειρία δηλαδή του **αυτόνομου** γυναικείου χώρου (των απόψεων, της προβληματικής, της πρακτικής μας) με στόχο όχι μόνο την απλή καταγραφή της αλλά μέσα απ' αυτή τη διαδικασία:

- Να διαμορφώσουμε μια συνολικότερη και σφαιρικότερη αντίληψη για τα ζητήματα που μας αφορούν.
- Να αντιμετωπίσουμε συλλογικότερα και πιο αισιόδοξα τα όποια αδιέξοδα.
- Να δημιουργήσουμε νέες προοπτικές για την ύπαρξη και έκφρασή μας.

Καλούμε λοιπόν όλες τις αυτόνομες γυναικείες ομάδες που υπήρξαν ή υπάρχουν, ή μέλη των ομάδων αυτών, να συμμετάσχουν στη Συνάντηση με **εισηγήσεις** και συμμετοχή στις διάφορες συζητήσεις που θα ακολουθήσουν. Είναι φανερό ότι οι εισηγήσεις αυτές θα περιέχουν οποιαδήποτε θέματα η ομάδα ή το μέλος της ομάδας θεωρεί πιο σημαντικά με βάση την πιο πάνω προβληματική. Ωστόσο, επειδή πιστεύουμε ότι υπάρχουν βασικά θέματα τα οποία απασχόλησαν όλες, ή σχεδόν όλες, τις ομάδες, ενδεικτικά αναφέρουμε τα παρακάτω:

- Λόγοι σύστασης της ομάδας
- Τρόπος λειτουργίας - οργάνωση
- Αντικείμενο δουλειάς
- Τρόποι παρέμβασης
- Σχέσεις ανάμεσα στα μέλη της ομάδας
- Αυτονομία από κόμματα, οργανώσεις και άντρες
- Επίδραση της συμμετοχής στην ομάδα στην προσωπική μας ζωή και αντίστροφα
- Αποσπασματικότητα και απομόνωση

Τέλος πρέπει να πούμε ότι στην τριήμερη (:) αυτή Συνάντηση θα θέλαμε να λειτουργήσει έκθεση με υλικό δουλειάς των ομάδων (γι' αυτό σας παρακαλούμε να μας στείλετε ό,τι υλικό έχετε ως τις 30 Ιουνίου) και ότι είναι ευπρόσδεκτη κάθε πρόταση και ιδέα που θα μπορούσε να κάνει τη Συνάντηση πιο ενδιαφέρουσα, πιο αποτελεσματική και —γιατί όχι— πιο διασκεδαστική.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ

Εμείς που πήραμε την πρωτοβουλία γι' αυτήν τη Συνάντηση (γυναίκες που συμμετείχαμε ή συμμετέχουμε σε μια ή περισσότερες ομάδες) αυτοχρηστήκαμε Οργανωτική Επιτροπή, ανοιχτή σ' όποια θέλει να συμμετάσχει. Ο ρόλος μας περιορισμένος. Αφού συντάξαμε αυτό το κείμενο και το ερωτηματολόγιο που το συνοδεύει, μένει ένα έργο οργάνωσης και συντονισμού. Ως προς αυτό σκεφτήκαμε την ακόλουθη διαδικασία:

- Να μοιράσουμε το κείμενο αυτό μαζί με το ερωτηματολόγιο σ' όσες ομάδες μπορούμε να δρούμε στην Αθήνα και στην επαρχία (εδώ κάθε πληροφορία πολύτιμη).
- Να συγκεντρώσουμε τις εισηγήσεις και τα ερωτηματολόγια συμπληρωμένα ως το **τέλος Ιουνίου** (μετά, έλεος, αρχίζουν οι θερινές διακοπές).
- Με βάση τις εισηγήσεις να καθορίσουμε τον τρόπο παρουσίασής τους και να επιλέξουμε τα θέματα των συζητήσεων (θα είναι εκείνα που μέσα από τις εισηγήσεις παρουσιάζονται ως τα πιο σημαντικά).
- Τέλος νά προσπαθήσουμε με βάση το υλικό των ερωτηματολογίων να φτιάξουμε ένα σύντομο ιστορικό των ομάδων που θα παρουσιάσουμε στη Συνάντηση, πιστεύοντας ότι θα μας βοηθήσει να διαμορφώσουμε μια πιο συνολική εικόνα του χώρου αυτού κι ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς για τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων.

Ελάτε σ' επαφή με την Οργανωτική Επιτροπή στα τηλέφωνα: 360 3577, 363 1547 και 729 1726.

Στείλτε τις εισηγήσεις σας στη διεύθυνση: Κ. Σκλαβενίτη, Ερεσού 55, Αθήνα 145.

Βιβλιοπαρουσίαση

Γέννημα Γυναίκας

ΑΝΤΡΙΕΝ ΡΙΤΣ

Το Γέννημα Γυναίκας της Αντριεν Ρίτς, μεταφρασμένο στα Ελληνικά από την Αγγέλα Βερυκοκάκη-Αρτέμη, εκδόσεις "Φεμινιστική Σειρά" Νέα Σύνορα, είναι ένα βιβλίο που με την πολύπλευρη και συνεπή έρευνα και καταγραφή όλων των στοιχείων που συνθέτουν το φάσμα "μητρότητα" έρχεται να καλύψει ένα τεράστιο κενό σ' ένα σημαντικότατο τομέα της ζωής της γυναίκας, βιολογικής ή κοινωνικής μητέρας. Γραμμένο με μιά ιδιαίτερη τρυφερότητα, οργή, και διαύγεια από μιά λεσβία μητέρα ποιήτρια και μεταφρασμένο με μεγάλη γλωσσική ευαισθησία, όλο το έργο αποπνέει την αγάπη και την πίστη προς τη γυναίκα.

"Δεν διάλεξα εγώ το θέμα, με είχε διαλέξει εκείνο από καιρό", γράφει η Αντριεν Ρίτς. "Μετά τα είκοσι χρόνια μου, γέννησα τρία παιδιά μέσα σε τέσσερα χρόνια: μιά ριζοσπαστική εμπειρία. Σαν μητέρα, βίωσα μεγάλη εσωτερική βία. Κι όμως, σαν μητέρα ήταν που πρωτοπολιτικοποιήθηκα... Αυτό το βιβλίο οφείλεται στη διπλή ανάγκη να επιβιώσω και να εργαστώ. Και το έγγραφο εν μέρει για τη νεαρή γυναίκα που ήμουν κάποτε, διχασμένη ανάμεσα σε σώμα και μυαλό, θέλοντας να της δώσω το βιβλίο που αναζητούσε, μια προοπτική που θα εξηγούσε το παρελθόν και θ' άνοιγε δρόμους σκέψης κι αλλαγής για το μέλλον."

Η Αντριεν Ρίτς, αφού εξετάζει τη δική της εμπειρία σαν μητέρα στην αρχή του βιβλίου, προχωρά στην εξέταση του θέματος της μητρότητας όπως έχει αυτή θεσμοποιηθεί μέσα στην πατριαρχία, σαν την "ανώτερη κι ιερότερη αποστολή μιάς γυναίκας" (σοσιαλιστική προκήρυξη-1914) μιά εμπειρία έτσι διασκευασμένη ώστε να υπηρετεί τα ανδρικά συμφέροντα. Η μητέρα είναι εκείνη που, δρώντας σαν συντηρητική επιρροή, θα "εμποτίσει" τα παιδιά με τις αξίες της πατριαρχίας. Η πατριαρχία βασίζεται στη μητέρα. Γι αυτό κι όταν η μητρότητα φτάνει να απειλεί τους θεαμούς, σαν την έκτρωση, τη γέννηση παιδιού έξω από το γάμο, την αντισύλληψη, τη λεσβία μητέρα, τότε η μητρότητα παύει νάναι ιερή και γίνεται "ανώμαλη κι εγκληματική."

Γιατί όμως θέλησαν οι άνδρες να χαλινώσουν τη γυναίκα, και γη γεννητική της δυνατότητα; Στην προσπάθεια της να βρεί μιάν εξήγηση, η Ρίτς κατατρέχει στην "Πρωταρχική Σημασία της Γυναίκας." Μέσα από τη μυθολογία και την αρχαιολογία, και αναλύοντας τις θεωρίες περί μυτριαρχίας των Μπαχόφενι Μπριφώφ, Ελιζαμπεθ Νταϊνβις ("Πρώτο Θύλο") Νταϊνερ, Νιούμαν, Γκρένις και άλλων, φτάνει στο συμπέρασμα πως αρχικά η γυναίκα ήταν εκείνη που, με το να γεννά, να συντηρεί, και να καλυτερεύει την ανθρώπινη ζωή εθεωρείτο μαγική, μυστήρια, θεϊκιά μορφή--άρα κι επικίνδυνη, εφ' όσον ατιμη-συργεί μπορεί και να το σκοτώνει. Αυτό το δέος, αυτός ο φόβος του άνδρα για τη γυναίκα κάλυψε όλο το φάσμα της μητρότητας από το αίμα των εμμήνων, την εγκυμοσύνη και το σταμάτημα των εμμήνων έως τον τοκετό. Η γυναίκα ήταν η προσωποποίηση της

Μητέρα-παιδί-Κυπρος
2,500 π.Χ.

δύναμης, όχι της εξουσιαστικής αλλά της μεταμορφωτικής δύναμης, μιάς δύναμης που εκπροσώπευε τη ζωή και το θάνατο.

Αυτός ο φόβος που έπρεπε να ξεπεραστεί ήταν ο μυθολογικός Δράκουλας που έπρεπε να σκοτωθεί, η Μέδουσα, η Ινδική θεά Κάλι. Όταν, με τον ερχομό των πατριαρχικών θεών και ιδιαίτερα του μονοθεϊσμού, το θηλυκό θεϊκό στοιχείο εξαλείφθηκε, η γυναίκα απόμεινε μόνο μητέρα, κόρη θεού, ιδιοκτησία του άνδρα, και τα παιδιά της αποδεκτά μόνο μέσα στους κόλπους της οικογένειας.

Από κει και πέρα, η Ρίτς εξετάζει προσεχτικά το φαινόμενο πως ο τοκετός, από δουλειά καθαρά γυναικεία, και περιφρονητά--σιχαμερή--για έναν άνδρα, κατέληξε να γίνει δουλειά αποκλειστικά ανδρική. Οι μαιές

διώχθηκαν και κήκαν σαν μάγισσες, κι η γυναίκα γίνεται αντικείμενο παθητικό, ναρκάνεται, δεν ξέρει καν αν έχει γεννήσει. Εξετάζοντας τις διάφορες ανδρικές θεωρίες για τον "φυσικό" (χωρίς αναισθητικό) ή τον τεχνικά βοηθημένο τοκετό, δηλαδή τον οδυνηρό ή τον ανώδυνο, η Ρίτς καταλήγει στο συμπέρασμα πως σε καμιά περίπτωση η γυναίκα δεν έχει το δικαίωμα επιλογής, επομένως καμιά γυναίκα σφότου οι άνδρες πήραν την "επιστήμη" της γυναικολογίας στα χέρια τους το 17ο αιώνα, δεν γεννά όπως αυτή η ίδια θάθελε. Απλά η πατριαρχία μας πείθει πως θάνατι καλύτερα 'έτσι".

Στο σημαντικότατο κεφάλαιο "Μητέρα και Κόρη" εκφράζει το διχασμό που όλες λίγο πολύ νοιώθουμε προς τη μητέρα μας--μίσος γιατί μας πρόδωσαν και μας παρέδωσαν στις πατριαρχικές αξίες, πάθος και μεγάλη ανάγκη για τη παρουσία της και την αγάπη της που συνήθως δίνεται αντί για μας στον άνδρα. Η δυσπιστία μας προς τις άλλες γυναίκες μέσα κι έξω από το κίνημα έχει να κάνει μ' αυτό το διχασμό, που πρέπει να ξεπεραστεί αν θέλουμε να πετύχουμε σαν φεμινιστικό κίνημα. Πρέπει να σπάσουμε τα ταμπού που μας κρατάνε μακριά από τις μητέρες μας, μακριά από άλλες γυναίκες, πρέπει να ξανασμίξουμε μ' αυτές και τις εαυτές μας.

Τέλος, η Ρίτς πιάνει το πολύ δύσκολο θέμα της μητρικής βίας, της βρεφοκτονίας, κι αναρωτιέται πως είναι δυνατό να μη περάσει από όλες μας η φρικτή αυτή σκέψη, από τη στιγμή που δεν έχουμε κανένα δικαίωμα

επιλογής πάνω στο αν θέλουμε το παιδί ή όχι, κανένα δικαίωμα αντισύλληψης ή έκτρωσης, συχνά ούτε καν οικονομική ευχέρεια να τ' αναθρέψουμε μόνες μας, κι όπως θέλουμε εμείς.

Το τελικό συμπέρασμα του βιβλίου είναι πως η μητρότητα πρέπει να καταστραφεί σαν θεσμός "όμως αυτό δεν σημαίνει κατάρνηση της μητρότητας. Σημαίνει την απελευθέρωση της δημιουργίας και της διατήρησης της ζωής..." Η μητρότητα είναι μιά φάση μόνο της πολύπλευρης γυναικείας σεξουαλικότητας και έτσι πρέπει να βιωθεί, όχι σαν κάτι το αναγκαστικό που μας έχει επιβάλλει η πατριαρχία. Αυτό θα γίνει όταν εμείς οι γυναίκες πάψουμε να βλέπουμε το σώμα μας σαν βρώμικο και τις εαυτές μας σαν "μολυσμένες" κληρονόμες της κατάρας της Εύας, όταν πάψουμε να βλέπουμε το μυαλό μας χωρισμένο από το σώμα μας, όπως μας δίδαξε η πατριαρχία. Είμαστε ολοκληρωμένες όταν "σκεφτόμαστε μέσα από το σώμα μας" και ίσως, βιώνουμε βιολογικές εμπειρίες με το μυαλό μας! Αυτή η σφαιρικότητα είναι εκείνη που, επηρεάζοντας και τον άνδρα, μπορεί να μας βγάλει από τη σημερινή χρεωκοπία της πατριαρχικής κοινωνίας.

Το Γέννημα Γυναίκας σακάρει, αναστατώνει, φέρνει οργή, συνεπαίρνει, κι εκστασιάζει με την ιστορική και θεωρητική του ανάλυση του τι εστί να είσαι μητέρα, γυναίκα, κόρη. Ανοίγει τα μάτια και βοηθά αφάνταστα στο ξετύλιγμα του νήματος που θα μας οδηγήσει στη ανακάλυψη και ολοκλήρωση της συλλογικής μας εαυτής.

Η Καταγωγή της Γυναίκας

ΕΛΑΙΗΝ ΜΟΡΓΚΑΝ

Όλο το βιβλίο της Morgan, ακόμα και οι διαπιστώσεις για τη σημερινή θέση της γυναίκας, στηρίζονται σε ανθρωπολογικές και ζωολογικές μελέτες και παρατηρήσεις.

Πραγματικά, είναι η πρώτη και μοναδική μέχρι τώρα εξέταση της προ-ιστορίας από γυναίκα και με κέντρο την γυναίκα. Και όταν λέμε με κέντρο την γυναίκα εννοούμε ότι η Morgan αποδεικνύει (θεωρητικά τουλάχιστον) ότι η γυναίκα είναι υπεύθυνη για την επιβίωση του ανθρώπου και την εξέλιξη του σε homo sapiens. Μιλώντας όμως στο τέλος του βιβλίου: "... θάλαγε κανείς ότι ορισμένα πράγματα πολύ βασικά και σημαντικά για τις γυναίκες κατά κάποιον τρόπο πάνε στραβά. Νομίζω ότι τρία από αυτά είναι τα εξής: οι σχέσεις τους με τα παιδιά

τους, οι σχέσεις τους με τους άντρες και λιγότερο σημαντικά, αλλά πάντως και αυτό ένας παράγων, οι σχέσεις τους με τις άλλες γυναίκες." (σελ. 204)

Και παρακάτω βάζει αυτή τη σχέση με τις άλλες γυναίκες σε επίπεδο κοινής ανατροφής των παιδιών. Κάπου δηλαδή υπερισχύει η μητρότητα για όλη τη λειτουργία μιάς καλύτερης κοινωνίας. Χωρίς να απορίπτομε την μητρότητα από τις λειτουργίες της γυναίκας, πιστεύουμε σαν πολύ σημαντικό την επαφή ανάμεσα στις γυναίκες.

Όταν οι γυναίκες ανακαλύψουν την γυναίκα δίπλα τους και της δώσουν την σημασία που θάπρεπε νάχει γι' αυτές θα συντελεστεί μια βασική αλλαγή στον τρόπο ζωής και σκέψης και στις κοινωνικές δομές προς το καλύτερο φυσικά.

Φίλη Μαρία-Τερέζα!

Το γράμμα σου ήταν για μας ένα χαρούμενο ξάφνιασμα.

Η αγάπη κι η ηθική συμπαράσταση που συναντάμε σε τόσο φιλικά κι αδελφικά γράμματα, είναι η πηγή απ' όπου αντλούμε την δύναμη για να συνεχίσουμε να εκδίδουμε την "ΛΑΒΡΥ" παρά τις δυσκολίες που συνεχώς συναντούμε.

Το πρώτο τεύχος κυκλοφορεί συγχρόνως με τ' άλλα δυο, στα διάφορα βιβλιοπωλεία. Αν παρ' όλα αυτά δεν το βρίσκετε θα χαρούμε να σου το δώσουμε, γνωρίζοντάς σε στο "Σπίτι των Γυναικών", Ρωμανού Μελωδού 4, σε μια από τις μαζώξεις μας κάθε Τετάρτη, στις 8:30 (όταν βέβαια εσύ η ίδια θελήσεις να σπάσεις την απομόνωση στην οποία σε καταδικάζει η κοινωνία με διάφορους τρόπους).

Όπως κι αν έχουν τα πράγματα, εσύ μην σταματήσεις να κρατάς επικοινωνία μαζί μας. Περιμένουμε εσένα την ίδια η γράμμα του στην γνωστή διεύθυνση.

Με αδελφική αγάπη το Περιοδικό ΛΑΒΡΥΣ

* * * * *

Φίλες,

... Κάθονται μόνη στο σπίτι και είναι αργά για να πάρω κάποια γνώση για να μιλήσω. Δεν είναι αργά όμως γι' ένα γράμμα.

Τι θάθελα να γράψω; Απλά πως σάς αισθάνομαι κοντά μου κι' άς μην έχουμε μιλήσει ποτέ. Πως δημιουργείτε και μοιραζόμαστε κάτι όμορφο. Κάτι που μπορεί ν' αγγγίξει και την πιο μπερδεμένη γυναικεία ψυχή έτσι και γυρίζει και το κοιτάζει. Λέω μπερδεμένη, ξέροντας πως δεν εννοώ μόνο τον εαυτό μου, αλλά κάθε γυναίκα που κάποια στιγμή αρχίζει ν' αμφισβητεί όλα εκείνα που της έμαθαν όλα τ' άλλα που της είπαν πως πέρα από δω δεν υπάρχει τίποτα, αυτά είναι τα σύνορά σου.

Ξέρω πως είμαστε γεμάτες φόβο να κοιτάξουμε βαθειά μέσα μας, κάτω από την επιφάνεια. Να βρούμε τα μικρά μικρά κομματάκια που κάνουν τους εαυτούς μας. Να τα βάλουμε όλα μαζί.

Είμαστε γεμάτες φόβο για το καινούργιο πρόσωπο που θα βούμε, το ξεχασμένο μες τη σιωπή, το φυλακισμένο μέσα σ' όλα τα πρέπει και τα δεν πρέπει που μια γυναίκα οφείλει να υπακούει. Κι' όμως αυτή η σκέψη με γεμίζει με μια παράξενη ευτυχία, μια σιγουριά σχεδόν. Ναι, είμαι σίγουρη πως εκείνο το πρόσωπο, το δικό μας, δε θα φοβάται πιά να ζει, να μοιραστεί και ν' αγαπήσει. Θάναι ένα καινούργιο πρόσωπο που δεν θα υπάρχουν σύνορα για να το κλείσεις. Την ομορφιά που μπορείς μονάχα να τη μοιραστείς, που σε φέρνει κοντά σε κάποιον έστω κι' αν δεν τον ξέρεις...

Τώρα δεν ξέρω πως να τελειώσω αυτό το γράμμα, μπορεί να είναι λίγο μπερδεμένο όπως είμαι και γω. Κάποιο βράδυ σκέφτομαι να σας βρω, και να μη φοβάμαι.

Στήλη Αλληλογραφίας

Άγιος Δημήτριος 1/6/82

Όμολογώ ότι δέχτηκα την έκδοσή σου με ανάμεικτα συναισθήματα. Ένοιωσα χαρά, ανακούφιση, είπα κι ένα ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ! Ταυτόχρονα ήρθε και λίγη έκπληξη. Ήταν ένα έρεθισμα να αναρωτηθώ ξανά, για μερικά πράγματα.

Μετά απ' όλα αυτά και αφού άσχολήθηκα μαζί σου για αρκετές μέρες, ξαναδιαβάζοντας σε και ξανά αποφάσισα να σου γράψω δυο λόγια και να σου στείλω και κάτι δικό μου. (Μάλλον κάπου θα πρέπει να αισθάνθηκα και λίγο σαν παιδί που του χαρίζουν ένα δώρο που περιμένε καιρό).

Κάπου εδώ - λίγο ξαφνικά ίσως - θά προτιμήσω να σταματήσω. Ακριβώς γιατί είναι τόσο πολλά αυτά που θάθελα να σου πω και θά σέ κουράσω.

Στην πρώτη μου λοιπόν αυτή επαφή μαζί σου σου στέλνω την συμπαράστασή μου, που κάτι μου λέει πως θά γίνει αγάπη.

"Διπλοπελεκάκι"

από την Βάσω
γείά σου
και σ' αούχαριστώ.

* θά χαιρόμουν πολύ αν στις σελίδες σου έβλεπα γραμμένο κάτι απ' αυτά που σου στέλνω. Αν μπορείς βέβαια. Θά μ' ένδιεφερε ακόμα και η αλληλογραφία. Διεύθυνση ;

ΕΜΕΙΣ ΑΠΑΝΤΑΜΕ

Απάντηση:

Ράνια,

Σ' ευχαριστούμε για το γράμμα σου, που μας έκανε να αισθανθούμε πολύ ωραία και πολύ κοντά σ' αυτό που ψάχνουμε όλες μας.

Συμφωνούμε μαζί σου στο ότι δεν θά υπάρχουν σύνορα για να κλείσεις εκείνο το καινούργιο (ή παλιό) πρόσωπο το δικό μας, όπως δεν υπάρχουν σύνορα για να κλείσεις την ομορφιά.

Το πρόβλημα είναι το ξετρώμμα αυτού του εαυτού, πίσω από τον θώρακα που μας έχει βάλει αυτή η κοινωνία. Μια κοινωνία με καταπιεστικές δομές και ανδρικές αξίες που δυστυχώς την κουβαλάμε μέσα μας.

Πιστεύουμε όμως ότι η ύπαρξή μας σαν άτομα ή σαν ομάδες έχει γενικά μια επαναστατική φύση γιατί καταρρίπτει πολλούς από τους μύθους στους οποίους στηρίζετε η ανδροκρατική κοινωνία.

Σε περιμένουμε να ξεπεράσεις τον φόβο σου και να τα πούμε από κοντά.

ΛΑΒΡΥΣ

Φίλες,

Διάβασα στο τελευταίο σας περιοδικό το άρθρο "Γυναικεία σεξουαλικότητα: πόσο έμφυτη είναι η ετεροφυλοφιλία". Λυπάμαι που κάτω απ' αυτόν τον τίτλο αρχίζετε με μια κριτική για την εισήγηση για τη σεξουαλικότητα της Κίνησης Δημοκρατικών Γυναικών, στο συνέδριο τον Μάη του '82. Λυπάμαι για δυο λόγους: πρώτον γιατί η πραγματική εισήγηση δεν είναι αυτή που λέτε και η κριτική σας είναι εντελώς άστοχη - αν όντως ήσασταν στο συνέδριο θα ακούσατε την εισήγηση που είχε εντελώς διαφορετικό πνεύμα από αυτό που θέλετε να δώσετε. Προς αποφυγήν παρεξήγησης αλλά και για ενημερωσή σας, σας στέλνω φωτοτυπία της εισήγησης που ακούστηκε και όχι αυτής που ήταν στο ντοσιέ του συνεδρίου.

Μερικά οργανωτικά λάθη - που δυστυχώς υπήρχαν πολλά στο πρώτο συνέδριό μας - είναι αιτία αυτών των παρεξηγήσεων.

Για την ουσία του κειμένου που ήταν δουλειά μιας ομάδας από την Θεσσαλονίκη, έχω να σας πω ότι: Σ' ένα κίνημα όπως το γυναικείο στην Ελλάδα που ζει και υπάρχει μόνο 8 χρόνια, δεν μπορούμε να είμαστε απαιτητικές. Το κείμενο αυτό για την σεξουαλικότητα, αντιπροσωπεύει τις απόψεις του μέσου όρου ή τον μέσο όρο των απόψεων των γυναικών που ήρθαν και συζητήσαμε στην Κίνηση θεσ/νίκης όλο τον προηγούμενο χρόνο.

Δεν αποκλείστηκαν ή λογοκρίθηκαν απόψεις. Δεν υπάρχουν σαφείς προτάσεις για την ομοφυλοφιλία σαν σεξουαλική επιλογή, γιατί απλώς το θέμα δεν συζητήθηκε ποτέ, ούτε μπήκε ποτέ από κάποιο μέλος ή ακροάτρια ή φίλη της Κίνησης ή και αν μπήκε η άποψή της δεν ήταν αντιπροσωπευτική αλλά ούτε και επεξεργασμένη.

Τώρα γιατί δεν μας δόθηκε ευκαιρία στην Κίνηση θεσ/νίκης να συζητήσουμε αυτό το θέμα εκτεταμένα και αποτελεσματικά, είναι μια μεγάλη ιστορία την οποία νομίζω πως λίγο-πολύ τη φαντάζεστε (αν όντως δεν την φαντάζεστε, απαντήστε μου, είμαι διατεθειμένη να σας πω και να συζητήσουμε πολλά γύρω από την Ελληνική πραγματικότητα και την αντιμετώπιση της γύρω από αυτά τα θέματα). Αυτήν την ιστορία που σας λέω την πέρασα ενώ προσωπικά, από πολύ κοντά και αρκετά οδυνηρά, όμως τώρα λέω πως δεν γινόταν αλλιώς.

Τό δεύτερο πράγμα που με στεναχωρεί είναι αυτός ο διχασμός μας, του φεμινιστικού και του λεσβιακού κινήματος. Δεν είναι μόνον θλιβερός, δεν είναι μόνο καταστροφικός, δεν είναι απλώς μόνον ιδεολογικό λάθος - είναι η αποδοχή του ό,τι μας καταπιέζει, η αποδοχή των ανταγωνιστικών σχέσεων μεταξύ μας, η αποδοχή του ότι οι γυναίκες και λεσβίες είναι δυο διαφορετικά πράγματα!

Μου είναι αδιανόητο να συνεχίσω να είμαι φεμινίστρια "απέναντι" από κάποιες γυναίκες και όχι μαζί με όλες τις γυναίκες. Χρειάζεται προφανώς υπομονή και κατανόηση μεταξύ μας, και ξέρω πολύ καλά πως ο πιο καταπιεσμένος έχει πάντα την λιγότερη υπομονή.

Είναι άδικο όμως αυτή η ανυπομονησία,

αυτή η πίκρα να στρέφεται σε ανταγωνισμό και κακία εναντίον των υπολοίπων γυναικών.

Ξέρετε κι εσείς κι εγώ πως η συνειδητοποίηση μας είναι ένας αγώνας δύσκολος, οδυνηρός με παγίδες και λάθη. Δεν έχουμε όμως το δικαίωμα να κατηγορούμε η μια την άλλη για έλλειψη συνειδητοποίησης. Δεν έχουμε το δικαίωμα να ρίχνουμε ευθύνες η μια στην άλλη για λάθη που κάνουμε όλες. Γιατί αυτό ακριβώς είναι που περιμένουν: Να είμαστε διαλυμένες, διηρημένες.

Ευχαριστώ, Λία Ζορκιά

Φίλη Λία,

Τα όσα μας έγραψες σχετικά με τον διχασμό των γυναικών, μας άφησαν ν' αναρωτιόμαστε, πώς γίνεται όλ' αυτά ν' απευθύνονται σε μας. Όταν οι ανταγωνιστικές σχέσεις που επιβλήθηκαν στις γυναίκες, υπήρξαν απ' τα πρώτα πράγματα που ενάντια τους παλεύουμε, το να μας καταλογίζεται κακοπροαίρετη και διασπαστική κριτική, το θεωρούμε πραγματική αδικία. Από τότε που ολοκληρωτικά στραφήκαμε προς τη γυναικεία υπόσταση και δυναμική, η υπομονή, κατανόηση κι αγάπη ήταν αυτά που αποφασίσαμε να διατηρήσουμε οπωσδήποτε μέσα μας.

Σου μεταφέρω τα ίδια τα λόγια του άρθρου, που με αφορμή του μας έγραψες: "...Ταυτισμένες όμως μ' άλλες γυναίκες, γινόμαστε δυνατές κι η δυναμιά μας γίνεται πηγή χαράς και δημιουργικότητας, μια δύναμη που φοβίζει. Δεν έχει να κάνει αν είμαστε λεσβίες ή όχι. Η λεσβιακή ύπαρξη απλά και μόνο δείχνει πως μπορούμε αν θέλουμε, να ζήσουμε με τους εαυτούς μας. Η λεσβιακή ύπαρξη εσωκλείει μέσα της τη δυνατότητα μιας διαφορετικής πραγματικότητας, που δεν ανέχεται τη βία και την υποταγή..."

Πως λοιπόν άραγε είμαστε μες εκείνες που προωθούν τον ανταγωνισμό και την κακία μεταξύ των γυναικών; Πως είμαστε μες εκείνες που υιοθετούν "την αποδοχή ότι γυναίκες και λεσβίες είναι δυο διαφορετικά πράγματα" όταν η ίδια η ιδεολογία και πρακτική μας έχουν για κεντρικό τους πυρήνα τη γυναίκα;

Όμως, για μας, μια ενότητα δεν έχει την έννοια συμβατικά κοινωνικών απόψεων προς τα έξω, για να μη θιχτούν "επικίνδυνα" σημεία που θα έφερναν συγκρούσεις. Τότε αυτή η ενότητα θα ήταν πλαστή, θα υπήρχε μόνο κατ' όνομα. Οι πολιτικές σκοπιμότητες είναι κάτι γνωστό κι οδυνηρά βιωμένο απ' όλες μας, γιατί συνεπάγεται περιορισμό της σκέψης, περικοπές της έκφρασης. Αυτή η διατύπωση κι αβίαστη έκφραση των διαφορετικών μας απόψεων, η καλοπροαίρετη εξέταση των διαφωνιών μας, γιατί δεν θα μπορούσε άραγε, ν' αποτελέσει μια διαδικασία επανεξέτασης "δοσμένων" συμπερασμάτων; Γιατί δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια βαθειά και ειλικρινή κατανόηση μεταξύ μας, σε μιαν ουσιαστική ενότητα και κοινή δράση;

Μήπως δεν θ' άπρεπε μέσ' απ' τη ΛΑΒΡΥ να εκφράσουμε το δικό μας Λόγο, όταν στο συνέδριο του Μάη ο λεσβιασμός δεν δηλώθηκε καν σαν ύπαρξη; Μα τότε, Λία και σε

εμείς απαντάμε

18 χρόνια φεμινιστικού κινήματος στην Ελλάδα, πάλι δεν θάπρεπε "να είμαστε απαιτητικές". Ξέρουμε καλά την αντιμετώπιση της ελληνικής κοινωνίας στην γυναικεία σεξουαλικότητα. Όμως η ίδια η ελληνική πραγματικότητα διαψεύδει την δήθεν ανυπαξία του λεσβιασμού. Γιατί άραγε δεν αναφέρθηκε στην εισήγηση, έστω και χωρίς επεξεργασμένες προτάσεις; Και ποιά κριτήρια είναι κείνα που καθορίζουν την αντιπροσωπευτικότητα απόψεων ή σεξουαλικών επιλόγων; Πως μπορεί μια άποψη να είναι αντιπροσωπευτική όταν η σεξουαλικότητα είναι τόσο περίπλοκο ζήτημα, που είναι αδύνατο να γενικευτεί έστω και κατά μέσον όρο, γιατί απλά η κάθε έκφρασή της υποδηλώνει τον αυστηρό προσωπικό τρόπο με τον οποίο η γυναίκα βίωσε, βιώνει τις λειτουργίες του κορμιού της. Γιατί λοιπόν το θέμα να μην έχει συζητηθεί ποτέ στην ομάδα θεσ/νίκης; Όχι βέβαια επειδή απουσιάζουν οι λεσβίες απ'την θεσ/νίκη.

Δεν αμφιβάλλουμε ότι πρόκειται για σύνθετα κι επώδυνα ζητήματα και για αυτά τα ζητήματα θα θέλαμε να κουβεντιάσουμε και να δουλέψουμε από κοινού χωρίς ψευδοπολώσεις χαρακτηρισμών όπως "λεσβίες" - "γυναίκες" - "φεμινίστριες". Η ενότητα για μας έρχεται με την αλληλοβοήθεια να βρίσκουμε τη δύναμη για επαναπροσδιορισμούς, ανιχνεύσεις σε θέματα όχι πάντα εύκολα, αλλά και σε κείνα που απαιτούν μια βαθύτερη ενδοσκόπηση και πιθανό να οδηγούν σε "νέα" συμπεράσματα, όχι καταξιωμένα και κοινωνικά αποδεκτά.

Περιμένουμε καινούργιο σου γράμμα

Με γυναικεία αλληλεγγύη

ΛΑΒΡΥΣ

Απάντηση:

Φίλη Βάλεια,

Αν κατάλαβα καλά ζητάς να δεις τη σχέση της ομάδας μας με τη σημερινή πολιτική πραγματικότητα, καθώς και ποια είναι τα γενικότερα πολιτικά μας πλαίσια (αναρχοφεμινισμός, λεσβιοφεμινισμός κ.λ.π.).

Θέση της ομάδας είναι πως αρνιέται να έχει οποιαδήποτε σχέση, συνεργασία, επαφή με τις πολιτικές δυνάμεις που δρουν σήμερα (τόσο την παραδοσιακή αριστερά, όσο και ομάδες του "χώρου"), στο μέτρο που αυτές ουσιαστικά δεν αμφισβητούν, αλλά ή εθελούσως ή υποβαθμίζουν το ζήτημα που για μας είναι κεντρικό: Η υποδούλωση και αλλοτρίωση της γυναίκας, σεξουαλική, διανοητική, συναισθηματική, από τον άντρα, που είναι δημιουργός και εκφραστής αυτού του πατριαρχικού-καπιταλιστικού καθεστώτος. Που μας χώνει στα ψυχιατρεία του, στις φυλακές του, που μας μπλέκει σε πολέμους. Όμως όλ' αυτά είναι καθαρά αντρικές εκδηλώσεις, εφ'όσον βασίζονται στη βία, φασισμό, κυριαρχία, επιθετικότητα. Μ'αυτή την έννοια η ομάδα μας δε θα κατέβει σε μια πορεία για καλύ-

τερα μεροκάματα, γιατί αυτό δεν θίγει ό,τι μας ενδιαφέρει ουσιαστικότερα, (παρ'όλο που η καθेमιά μας θα γούσταρε βέβαια μεγαλύτερο μεροκάματο).

Δε θά κατέβουμε (σαν ομάδα) όμως ούτε σε μια διαδήλωση ενάντια στις φυλακές και τ'αφεντικά (παρ'όλο που η καθेमιά μας είναι έντονα ευαισθητοποιημένη σ'αυτό τον τομέα, και κινδυνεύουμε μέρα-νύχτα), όσο δεν τονίζεται ότι και οι φυλακές και τ'αφεντικά είναι απόρροια ενός αντροκρατικού συστήματος που, εννοείται, δεν μπορεί να είναι παρά καταπιεστικό, με τις γνωστές συνέπειες.

Δε μπαίνουμε δηλαδή στο πολιτικό παιχνιδάκι τους με τους προκαθορισμένους του ρόλους: οι από δω βολεύονται - οι από κει διαφωνούν και γουστάρουν να βολεύονται αυτοί αντί οι άλλοι. Η εναλλαγή της εξουσίας δε μας νοιάζει, αντίθετα το πρόβλημα μας είναι να μην υπάρχει καν εξουσία.

Όπως καταλαβαίνεις όλ'αυτά δεν σημαίνουν πως η ομάδα μας στερείται πολιτικού χαρακτήρα. Ο λεσβιασμός για μας είναι θέση πολιτική πρωτ'άπ'όλα, που σημαίνει την απόρριψη των δοσμένων κοινωνικών ρόλων, επιταγών κ.λ.π. Στρεφόμεστε και προσπαθούμε ν'απελευθερωθούμε (συνολικά η Γυναίκα) απ'τα κάθε είδους δεσμά που μας επιβάλλανε. Αυτό για μας είναι το βασικό πολιτικό ζήτημα, μιας και πιστεύουμε ότι αν είναι πια να βγει κάτι καλό για την ανθρωπότητα, μόνον απ'τη γυναίκα μπορεί να γίνει, αφού κάθε μέρα βλέπουμε πόσο έχει χρωκοπήσει ο αντρικός πολιτισμός με τις "αξίες" και τις "αρχές" του.

Για τα κείμενα σχετικά με τον αναρχοφεμινισμό, δεν υπάρχει καμιά υπαναχώρηση. Όλες οι απόψεις που βγαίνουν απ'το περιοδικό εκφράζουν βασικά αυτήν που γράφει και ύστερα πιθανό και κάποιες άλλες. Αν καμιά διαφωνεί, μπορεί να γράψει την δική της άποψη πάνω στο ίδιο θέμα. Στα δυο προηγούμενα τεύχη, σκεφτήκαμε ότι θα ήταν καλύτερο να δίνουμε μεγαλύτερη βαρύτητα στη γυναικεία σεξουαλικότητα, μια και είναι ένα ζήτημα-ταμπού και θάβεται απ'τις περισσότερες γυναικείες οργανώσεις, έτσι που σχεδόν ποτέ δεν έχει βγει προς τα έξω, ούτε έχει δουλευτεί επισταμένα. Βέβαια η λειτουργία μας καθώς και το περιοδικό δεν εξαντλούνται στον τομέα της σεξουαλικότητας και μόνο. Το θέμα όμως είναι τόσο μεγάλο και σημαντικό για μας που θα συνεχίσουμε πάνω σ'αυτό, δουλεύοντας παράλληλα και σ'άλλα ζητήματα που είναι επίσης σημαντικά (προσπαθώντας όσο γίνεται να μην επαναλαμβάνουμε).

Σε περιμένουμε με χαρά

Ξέραμε, ότι λειτουργούσε το Σπίτι Γυναικών Θεσσαλονίκης και είχαμε ακούσει πρόσφατα ότι ετοιμάζουν ένα περιοδικό.

Η ταχύτητα (και όχι σε βάρος της ποιότητας) όμως, έκδοσης του, μας άφησε κατάπληκτες.

Μιλάμε για την "γαία", που μόλις κυκλοφόρησε. Άλλη μια προσπάθεια από γυναίκες να εκφραστούν, να ψάξουν για την Γυναίκα, να νιώσουν την δύναμή τους, να προσδιορίσουν τη θέση τους.

Τα άρθρα, είναι ανυπόγραφα, αλλά αυτό δεν σημαίνει την ύπαρξη μιας ενιαίας γνώμης, αλλά την δυνατότητα ύπαρξης διαφορετικών απόψεων μέσα σε ένα γυναικείο σχήμα.

Από την ύλη του περιοδικού μας έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση: το αφιέρωμα στη ΒΙΑ, η παρουσίαση των ομάδων του "Σπιτιού", το υπέροχο "Αν δε θάψεις το σπίτι σου πέφτει και σε πλακώνει" και γενικά όλο το περιοδικό.

Για το θεωρητικό άρθρο "Γυναικεία Απελευθέρωση και Ταξική Πάλη" θα θέλαμε να μιλήσουμε περισσότερο, αλλά δεν μας παίρνει ο χώρος και ο χρόνος. Επιφυλασσομάστε όμως.

Γενικά, όλες αυτές οι προσπάθειες από γυναίκες για το κίνημα (έμμεσες ή άμεσες) εκτός από την πολιτική τους σημασία, στα πλαίσια μιας πλατύτερης Γυναικείας Αυτοσυνείδησης και των συνεπειών της, μας γεμίζουν χαρά, ενθουσιασμό και κουράγιο για να συνεχίσουμε.

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Καταγγέλουμε τον Θ. Νιάρχο και όσους συνεργάστηκαν για την έκδοση του βιβλίου "ΛΕΣΒΙΕΣ" για την αυθαίρετη και παραποιημένη παρουσίαση μιας κοινωνικής ομάδας με σκοπό, προβάλλοντας επιλεγμένες "εμπειρίες" και "εντυπώσεις" και χρησιμοποιώντας αισχρές και πορνογραφικές εικόνες, να περιγράψει και να χαρακτηρίσει τη ζωή των λεσβιών.

Οι φαντασιώσεις του καθένα, που αγωνίζεται να τις τεκμηριώσει με μεμονωμένα παραδείγματα για να δημιουργήσει γενικές εντυπώσεις για έναν ολόκληρο χώρο, ας μένουν σε επίπεδο προσωπικής του κατανάλωσης χωρίς να ευφημίζονται σαν αντικειμενική ενημέρωση.

Η άποψη για τα κοινωνικά ζητήματα απαιτεί μια βαθιά τους γνώση και όχι συλλογή σκανδαλοθηρικών ευρημάτων για κερδοσκοπικούς λόγους.

